

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

• Leeswijzer	2
• Algemene inleiding en aanbieding door het college	6
• Programma's	
▪ Programma 1 – Bestuur, regio en middelen	10
▪ Programma 2 – Sociaal domein	18
▪ Programma 3 – Ruimte en leefomgeving	26
▪ Meerjarenbegroting en algemene dekkingsmiddelen	39
▪ Overzicht kosten van overhead	40
• Paragrafen	
▪ Paragraaf 1 - Lokale heffingen	42
▪ Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
▪ Paragraaf 3 - Kapitaalgoederen	69
▪ Paragraaf 4 - Financiering	74
▪ Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering	80
▪ Paragraaf 6 - Verbonden partijen	83
▪ Paragraaf 7 - Grondbeleid	94
• Financiële begroting	
▪ Overzicht van baten en lasten	99
▪ Gehanteerde kaders voor de begroting	101
▪ Verschillenanalyse	102
▪ Overzicht van incidentele baten en lasten	105
▪ Overzicht structureel begrotingsresultaat	107
▪ Meerjarig overzicht van de vermogenspositie	108
▪ Geprognoseerde balans	110
▪ EMU-saldo	110
▪ Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld	111
▪ Begroting en het meerjarenperspectief overzichten I t/m III	113

Voor u ligt de gemeentebegroting 2022 – 2025. In dit voorjaar heeft ons college uw raad vanwege de grote onzekerheden met betrekking tot de algemene uitkering geen Richtnota 2022 met financiële en beleidskaders voor de begroting laten vaststellen. Daarmee zijn ook de beleidskaders, vertaald in doelen, resultaten en inspanningen die opgenomen zouden zijn in de Richtmonitor, niet vastgesteld. Op basis van behaalde resultaten in de afgelopen jaren en actuele ontwikkelingen zijn de inspanningen geactualiseerd en als zodanig verwerkt in deze Programmabegroting 2022. Uiteraard zijn dit geen grote wijzigingen en zijn de doelen en resultaten nog steeds gebaseerd op de Samenwerkingsagenda 2018-2022. Daarmee zullen de doelen, resultaten en inspanningen die u leest in de programmabegroting 2022 een vertrouwd beeld geven.

Opbouw begroting

De begroting is als volgt opgebouwd: in de algemene inleiding en aanbieding door het college worden de belangrijkste ontwikkelingen voor het komende jaar toegelicht. De beleidsvelden uit de Samenwerkingsagenda 2018-2022 “Maak meedoen mogelijk” zijn ondergebracht in drie programma’s. Per programma zijn programmadoelen, de maatschappelijke resultaten en de hiervoor benodigde inspanningen in de Integrale monitor beschreven. Per programma is onderstaande indeling aangehouden.

Introductie

Per programma zijn de belangrijkste onderwerpen uit de Samenwerkingsagenda beschreven. Hierbij is beschreven wat de wettelijke taken zijn en welke werkzaamheden wij in samenwerkingsverband uitvoeren. Ook is in de introductie weergegeven wat de Paarse blokken zijn van dat programma die nog nader worden uitgewerkt in deze collegeperiode.

Programmadoelen

De programmabegroting is ingedeeld in drie programma’s. Per programma zijn de programmadoelen en de maatschappelijke doelen uit de Samenwerkingsagenda in beeld gebracht.

Maatschappelijke doelen

Per maatschappelijk doel/per maatschappelijk thema is beschreven wat het hoofddoel is en wat we willen bereiken. Het gaat hier om de witte teksten uit de Samenwerkingsagenda. Dit zijn de onderwerpen waarvoor raadsbrede steun is op de inhoud en op de koers en waarvoor mandaat is gegeven aan het college. De raad laat de uitvoering van deze onderwerpen over aan het college, onder voorwaarde dat het college verantwoording aflegt over deze onderwerpen. Per maatschappelijk doel is daarom ook verwoord wat we gaan doen (inspanningen) om dit doel te bereiken en hoe we dat meten. Zodra een Paars blok is uitgewerkt en er binnen de raad overeenstemming is over de inhoud en de koers, wordt het toegevoegd aan de Integrale monitor.

Voor bepaalde inspanningen was via de Integrale monitor extra geld beschikbaar gesteld in voorgaande begrotingen. Het gaat hier om geld voor het Klimaatakkoord en extra geld voor de wegen. Deze budgetten zijn toegevoegd aan de reguliere begroting. Daarmee kunnen

alle inspanningen uit de Richtmonitor uitgevoerd worden binnen de reguliere budgetten per programma. De wijzigingen die in de reguliere budgetten zijn aangebracht, zijn toegelicht in de presentatie bij de Richtbrief 2022 en in de presentaties bij deze begroting.

Verder geven we in deze begroting per programma inzicht in de opbouw van de baten en lasten.

Na de programma's volgen de paragrafen waarin op zeven belangrijke beleidsterreinen, die niet programmagebonden zijn, inzicht wordt gegeven in belangrijke ontwikkelingen voor het begrotingsjaar 2022.

Tot slot wordt in de financiële begroting onder andere stilgestaan bij de kaders voor de begroting 2022, de reservepositie van onze gemeente en het meerjarenperspectief tot en met 2025.

Nieuw in de begroting

In dit voorjaar heeft ons college uw raad vanwege de grote onzekerheden met betrekking tot de algemene uitkering geen Richtnota 2022 met kaders voor de begroting laten vaststellen. Uw raad heeft een Richtbrief ontvangen en is via de Richtbrief en een presentatie geïnformeerd over de plannen voor 2022 en het financiële meerjarenbeeld.

Deze begroting is daarmee gebaseerd op het financiële meerjarenbeeld, zoals gepresenteerd bij de Richtbrief en de ontwikkelingen die in deze presentie op hoofdlijnen zijn weergegeven op 28 juni. Daarna heeft een aantal ontwikkelingen ertoe geleid dat het meerjarig begrotingsresultaat op dit moment een ander beeld geeft dan bij de Richtbrief én hebben we gediscussieerd over dekkingsmaatregelen om de begroting reëel en structureel sluitend te krijgen. Deze laatste ontwikkelingen hebben we aan uw raad toegelicht in de presentaties op 13 en 27 september. Hieronder lichten we de nieuwe budgetten in onze begroting toe.

Reguliere taken

Uitbreiding formatie met 2,5 fte

De afgelopen jaren hebben wij als gemeente binnen het sociaal domein nieuwe taken gekregen als gevolg van o.a. de decentralisaties (denk aan inkoop en contractmanagement jeugdhulp en Wmo), de doordecentralisatie van maatschappelijke zorg en huisvesting bijzondere doelgroepen. Daarnaast zijn enkele bestaande taken verzwaaard, zoals op het gebied van wonen. Ook vraagt het realiseren van bestuurlijke ambities (Sportpad, IKC's) extra ambtelijke inzet. Dit alles heeft de afgelopen jaren tot een aanzienlijke taakverzwaring geleid bij met name het sociaal domein. Een structurele uitbreiding van 2 fte binnen het sociaal domein en 0,5 fte bij bedrijfsvoering is daarom noodzakelijk. De uitbreiding en de verzwaring van de taken binnen het sociaal domein hebben namelijk ook de vraag naar financieel en juridisch advies sterk vergroot in de afgelopen jaren. In het kader van efficiency wordt er al veel subregionaal samengewerkt.

Zoals gepresenteerd bij de Richtbrief en toegelicht in de brief van ons college aan uw raad naar aanleiding van de vragen in de Context-en-Kadersavond van 13 september stelt ons college voor de formatie uit te breiden met 2,5 fte.

Integrale monitor/ Richtmonitor

De inhoudelijke kaders van deze begroting zijn gebaseerd op de Samenwerkingsagenda 2018-2022 “Maak meedoen mogelijk” en vastgesteld bij de Richtnota 2020 en 2021. Veel inspanningen waren tijdelijk van aard en zijn in 2020 of 2021 al afgerond.

De meeste inspanningen kunnen worden uitgevoerd binnen de reguliere budgetten.

Voor een paar inspanningen waren in de afgelopen begrotingsjaren nog aparte budgetten opgenomen binnen de Integrale monitor. Het ging hier om de volgende budgetten:

- Bijdrage Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025: € 27.000
- Ambtelijke inzet Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025: € 40.000
- Uitvoering geven aan vervolgfases IBOR (wegen): € 550.000.

Bovenstaande budgetten maakten in de afgelopen begrotingen onderdeel uit van het nieuwe beleid.

Gezien de noodzaak van bovenstaand budget voor de wegen bij het in stand houden van de wegen op het vastgestelde kwaliteitsniveau, stelt ons college voor om dit budget over te hevelen naar de reguliere begroting.

Omdat de Samenwerkingsagenda afloopt in 2022 en na de verkiezingen in 2022 naar alle waarschijnlijkheid zal worden vervangen door een nieuwe agenda, stelt ons college ook voor om de budgetten voor het Energieakkoord met Holland Rijnland toe te voegen aan de reguliere begroting. Deze budgetten zijn tijdelijk, zolang het akkoord strekt, tot en met 2025.

Focus met ambitie

Naast de budgetten voor de inspanningen vanuit de Integrale monitor zijn in deze begroting ook bedragen opgenomen voor de uitvoering van de ambities voor Focus met ambitie. Het gaat hier om het vergroenen van de openbare ruimte en in de voorgaande jaren is vanuit Focus met Ambitie budget beschikbaar gesteld voor planontwikkeling van bedrijventerreinen en de herinrichting van Winkelhart Roelofarendsveen. Ook is er toen geld beschikbaar gesteld voor de voorbereidingen van de bouw (plankosten) van IKC's Oude Wetering en Woubrugge.

In het voorjaar van 2021 heeft uw raad het Masterplan Sportpad vastgesteld. Daarbij zijn voorbereidingskredieten toegekend. Voor de bouw van het sportcomplex en IKC Oude Wetering zijn stelposten opgenomen in de begroting. Deze stelposten zijn kaderstellend voor het budget dat later beschikbaar is op het moment dat de voorstellen worden uitgewerkt in een kredietaanvraag aan uw raad. Daarnaast heeft uw raad voor het zomerreces een krediet toegekend voor de bouw van IKC Woubrugge.

Op basis van de knoppensessies met (de fracties van) uw raad zijn in deze begroting naast bovenstaande budgetten voor de uitvoering van Focus met Ambitie ook de volgende budgetten voor de realisatie van deze ambities opgenomen: stelpost voor kapitaallasten in verband met investeringen voor de uitbreiding van Kaskade/ Kiem (vanaf 2023), budget voor verbetering van de verkeersveiligheid op het Zuideinde in Hoogmade en met name voor fietsers en voetgangers die van en naar de bushalte aan de N446 bewegen (in 2022). Zie voor de beschikbaar gestelde budgetten en de opgenomen stelposten overzicht III in deze begroting. De kapitaallasten van de al eerder beschikbaar gestelde kredieten zijn in de reguliere begroting verwerkt via de staat van activa.

Ontwikkelingen na het publiceren van de Richtbrief

In de afgelopen maanden heeft de VNG gesprekken gevoerd met het Rijk en de provincies over het structureel opnemen van hogere bijdragen vanuit het Rijk voor jeugd. Uit deze gesprekken is gekomen dat de toezichthouder akkoord is met opname van deze bedragen voor 75%. Deze hebben wij verwerkt in onze begroting als stelposten. Daarnaast is de aanbesteding voor de opdracht ondersteuning afgerond en zijn de aangepaste budgetten hiervoor verwerkt in deze begroting.

Om de begroting reëel en structureel sluitend te krijgen heeft ons college een aantal budgetten (tijdelijk) bijgesteld. Het gaat hier om het dividend van de BNG en de bouwleges. Verder stelt ons college voor om de kostendekkendheid van de tarieven voor afval in 2022 op te hogen tot 95% en vanaf 2023 tot 100%.

Tijdens de Context-en-Kadersavonden op 13 en 27 september zijn deze ontwikkelingen in een presentatie aan uw raad toegelicht.

Algemene inleiding en aanbieding door het college

Hierbij presenteren wij u met trots de programmabegroting 2022-2025; de begroting waarmee we de doelen, resultaten en inspanningen uit de Samenwerkingsagenda “Maak meedoen mogelijk” afsluiten. De begroting waarin veel ambities uit de Samenwerkingsagenda van 2018-2022 zijn opgenomen. Sommige ambities zijn al opgepakt in voorgaande jaren en krijgen nu verdere invulling, of zijn al bijna afgerond, zoals het vergroenen van de openbare ruimte, planontwikkeling van bedrijventerreinen en de herinrichting van Winkelhart Roelofarendsveen. In het voorjaar van 2021 is het Masterplan Sportpad vastgesteld. Hiervoor zijn in maart 2021 een aantal voorbereidingskredieten vastgesteld en in deze meerjarenbegroting zijn vanaf 2024 structurele stelposten opgenomen voor de lasten van de toekomstige investeringen. Op deze wijze is financiële ruimte gecreëerd voor de investeringen in sportcomplex de Tweesprong en IKC Oude Wetering. Ondanks de ontwikkelingen zoals hierna beschreven, hebben ons college en uw raad het belang van de realisatie van dit Masterplan voorop gezet en is alles eraan gedaan om dit mogelijk te maken binnen de begroting. Ambities zoals de bouw van IKC de Lei en IKC Rijnsaterwoude zijn al gerealiseerd of in volle vaart opgestart.

Lange tijd hebben we met zorg tegen de begrotingsperiode vanaf 2022 aangekeken. Het wegvallen van de inkomsten uit de precarioheffing op kabels en leidingen, de toenemende kosten in het sociaal domein en de onduidelijkheid over de inkomsten vanuit het Rijk die hier tegenover zouden moeten staan waren reden tot zorg. Onduidelijkheid over de opschalingskorting en onduidelijkheid over de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds maakten het lastig om al maatregelen te treffen om deze zorg weg te nemen. In het afgelopen jaar heeft ons college samen met (de financieel specialisten uit) uw raad gekeken naar de overige ambities uit Focus met Ambitie II. Omdat de meerjarenbegroting zonder dekkingsmaatregelen niet sluitend zou zijn, moesten er één keuzes gemaakt worden welke ambities er wel en niet in de begroting zouden worden opgenomen én bepaald worden welke dekkingsmaatregelen hier tegenover zouden kunnen staan.

Naast de in de bovenstaande alinea beschreven ambities stelt ons college in deze begroting ook geld beschikbaar voor het verbeteren van de verkeersveiligheid aan het Zuideinde in Hoogmade. Daarnaast heeft ons college in deze begroting stelposten opgenomen voor noodzakelijke uitbreiding van Kaskade/ Kiem.

Verder wordt er in deze begroting ook extra geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van reguliere taken, zowel in het sociale domein als in het ruimtelijke domein. Voorbeelden hiervan zijn extra geld voor de maatschappelijke ondersteuning, voor jeugd en voor de uitbreiding van de formatie om op een goede manier uitvoering te kunnen geven aan de extra taken en grotere opgaven in het sociaal domein. Ook wordt er vanwege de stijgende kosten meer geld beschikbaar gesteld voor huishoudelijke hulp en het leerlingenvervoer. Voorbeeld in het ruimtelijk domein is het extra budget voor het beheer en onderhoud van de kunstwerken. In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan het in beeld krijgen van het onderhoudsniveau van al onze kunstwerken. In het voorjaar is het beheerplan voor de kunstwerken vastgesteld door uw raad en in deze begroting is het budget voor het beheer en onderhoud in lijn gebracht met dit beheerplan.

Om dit alles mogelijk te maken heeft ons college met uw raad nagedacht over dekkingsmaatregelen. Op basis van de in deze bijeenkomsten opgehaalde input heeft ons college een aantal budgetten bijgesteld. Daarnaast stelt ons college voor om de tarieven voor afvalinzameling en -verwerking te verhogen naar 95% kostendekkendheid.

Op de valreep van de totstandkoming van deze begroting is de Septembercirculaire ontvangen. De circulaire laat een positief accres zien, de inkomsten vanuit het Rijk gaan in de komende jaren naar verwachting fors hoger uitvallen. In het raadsvoorstel leest u hier meer over. Ons college stelt voor deze middelen nog niet bij deze begroting in te zetten voor andere ambities, maar te wachten tot de Richtnota 2023. Bij het opstellen van de Richtnota 2023 verwacht ons college een beter zicht te hebben op de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds en zullen ook een aantal ontwikkelingen die in de risicoparagraaf zijn beschreven meer duidelijk zijn. Op dat moment is de nieuwe raad en het nieuwe college in staat om een goede afweging te maken over de besteding van de middelen.

Programma's

In dit onderdeel wordt per programma voor het begrotingsjaar inzicht gegeven in de doelstellingen, belangrijke ontwikkelingen en de besteding van het geld.

De gemeenteraad heeft het beleid zoals vastgelegd in de Samenwerkingsagenda 2018-2022 vastgelegd in drie raadsprogramma's:

- Programma 1 - Bestuur, regio en middelen
- Programma 2 - Sociaal domein
- Programma 3 - Ruimte en leefomgeving

Leeswijzer en uitvoering

Leeswijzer

In dit hoofdstuk is de beleidsbegroting van de gemeente Kaag en Braassem opgenomen. Bij u bekend onder de naam Richtmonitor. De Richtmonitor 2021-2022 is het resultaat van het doorontwikkelen van het proces en de producten op het gebied van Planning & Control (P&C). Maar dit is nog geen eindresultaat. Door samen te leren en hierover het gesprek met elkaar aan te gaan, kunnen we de monitor steeds beter laten aansluiten op de wensen en behoeften van uw raad.

De Richtmonitor stelt de inhoudelijke doelen vast voor de periode 2021 - 2022. Normaliter loopt het vaststellen van deze monitor parallel aan het vaststellen van de Richtnota, waarin de financiële doelen / bestedingen voor het komend jaar benoemd staan. In het voorjaar heeft ons college door de grote gevolgen van de onduidelijkheden met betrekking tot de algemene uitkering besloten om u geen Richtnota en Richtmonitor aan te bieden, maar een Richtbrief. Dit betekent dat deze Richtmonitor nu bij de Begroting 2022 aan u wordt aangeboden ter vaststelling.

In deze monitor is aangegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor willen gaan doen.

Uitvoering

In de Samenwerkingsagenda heeft de gemeenteraad een mandaat gegeven aan het college voor de uitvoering van zijn werkzaamheden. Dit mandaat is verwoord in de 'witte tekst' van de agenda. Daarnaast zijn er 'paarse blokken' opgenomen voor de onderwerpen waar een brede raadsdiscussie gewenst is. Inmiddels is het merendeel van deze discussies gevoerd.

In deze Richtmonitor wordt de raad geïnformeerd over de doelen op de gemandateerde onderwerpen, de 'witte teksten' van de Samenwerkingsagenda. De monitor is gebaseerd op de doelen voor 2021 en 2022. Dit heeft tot resultaat dat er mogelijk enkele doelen in de monitor benoemd staan, die inmiddels al zijn afgerond. Toch hecht ons college er veel

waarde aan om u te informeren over de voortgang op die onderwerpen die u hen in mandaat hebt gegeven (witte teksten uit de Samenwerkingsagenda).

Waar zitten we in de P&C-cyclus?

Programma 1 Bestuur, regio en middelen

Introductie

De gemeente Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen een aantal taken onder te brengen in een samenwerking. Wanneer de gemeente zowel een *bestuurlijk* als een *financieel belang* heeft in een andere partij, is dat voor de gemeente een verbonden partij.

Kaag en Braassem neemt deel aan de volgende verbonden partijen en vennootschappen.

➔ *Holland Rijnland*

Holland Rijnland is het samenwerkingsverband van en voor veertien gemeenten in het hart van de Randstad. Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren.

➔ *Omgevingsdienst West-Holland*

De Omgevingsdienst is een uitvoeringsorganisatie voor de wettelijke milieutaken die Kaag en Braassem bij haar heeft ondergebracht. Door het integraal aanpakken van omgevingsvraagstukken werken zij aan het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in de regio Holland Rijnland.

➔ *Veiligheidsregio Hollands Midden*

Het vergroten van de veiligheid en veiligheidsgevoel van iedereen die in Hollands Midden woont, werkt en verblijft door taken op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding efficiënt, effectief en professioneel te organiseren. Binnen de veiligheidsregio werken politie, brandweer, geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR) in de regio en alle 19 gemeenten intensief samen om dit te realiseren.

➔ *Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)*

De RDOG Hollands Midden is een gemeenschappelijke regeling van 19 gemeenten in de regio Hollands Midden en heeft als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in Hollands Midden, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. Hierbij wordt actief samengewerkt met andere partijen in het sociaal domein, veiligheidsdomein, gezondheidszorg en openbaar bestuur.

➔ *Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem (I&A)*

De bedrijfsvoeringsorganisatie kan worden ingezet voor bedrijfsvoering en uitvoerende taken en bestaat uit gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Een logische samenwerking omdat beide gemeenten ook al intensief samenwerken in het sociale domein en op het gebied van Belastingen en de daaraan gerelateerde ICT-onderwerpen. Een gemeenschappelijke informatievoorziening versterkt deze samenwerking.

Daarnaast zijn we aandeelhouder van: De Tweesprong B.V., Cyclus N.V., Alliander N.V., Oasen N.V., Bank Nederlandse Gemeenten N.V. en Gemeente Kaag en Braassem Grondexploitatie Braassemerland VOF.

Financiën en veiligheid

Op het gebied van financiën en veiligheid, de andere twee grote opgaven binnen dit programma, wachten ons de komende jaren stevige uitdagingen. Financieel gezien zal de gemeente het wegvallen van de precarioheffing op moeten vangen. Daarnaast stijgen de kosten voor jeugdzorg al een aantal jaren. Hierdoor daalt ons resultaat, terwijl het ambitieniveau van de gemeente onveranderd hoog blijft.

Op het gebied van veiligheid worden we ons steeds bewuster van de aanwezigheid van ondermijnende misdaad.

Paarse blokken

In de Samenwerkingsagenda zijn onderstaande thema's als Paars blok benoemd. Voor meer informatie over deze thema's wordt dan ook verwezen naar deze Samenwerkingsagenda.

- Invloed op samenwerkingsverbanden
- Zelfstandigheid
- Inwonerparticipatie

1.1 Een betrouwbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:

Bestuur en regio: een sterke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Samenwerken in de regio op die onderdelen die we als gemeente niet zelf kunnen, of waarbij we de te leveren kwaliteit zelfstandig niet kunnen bieden
- We willen grip hebben op onze samenwerkingsverbanden om invloed uit te kunnen oefenen aan de voorkant

Wat gaan we ervoor doen in 2021 / 2022?

Per verbonden partij benoemen we in de Regionale agenda Kaag en Braassem op welke thema's de focus ligt (we rapporteren over de Regionale agenda 2020)

Monitoren op tijdige aanlevering van jaarrekeningen van derden

Voortgang RDOG24-traject

Hoe meten/weten we dat?

Actualiseren Regionale agenda Kaag en Braassem

2019

Concept

2020

Ja

2021

Nee

2022

Maatschappelijk doel 2:

Een structureel gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?

- Een structureel sluitende begroting met een weerstandsratio van minimaal 1,0 voor structurele risico's en een algemene reserve voor het opvangen van incidentele risico's, met een zodanige omvang dat de solvabiliteit minimaal 20% bedraagt
- Een transparante, begrijpelijke begroting die inzicht biedt in de opgaven en budgetten

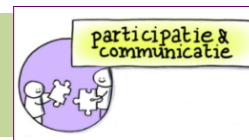
Wat gaan we ervoor doen in 2021 / 2022?

Transparant maken/houden van gemeentelijke opgaven en middelen en inzichtelijk maken van de keuzes

Jaarlijks 95% van de bekende risico's kwantificeren

Het aangehouden weerstandsvermogen voor zowel de incidentele risico's als de structurele risico's handhaven

Maatschappelijk doel 3: Communicatie en participatie

Wat willen we bereiken?

- Inwoners worden, conform de richtlijn participatief werken, in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij beleidsvorming en -uitvoering en kunnen – in van te voren benoemde onderdelen – meedenken, meebeslissen en/of (mede-)uitvoeren.
- Heldere en proactieve communicatie
- De dienstverlening aan onze inwoners en onze andere klanten is klantvriendelijk, laagdrempelig en vanzelfsprekend
- Inwoners krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat gaan we ervoor doen in 2021 / 2022?

Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek naar dienstverlening	
Zodra dit wettelijk mogelijk is, faciliteren dat reisdocumenten en rijbewijzen digitaal kunnen worden aangevraagd.	
We rapporteren over de in het raadsvoorstel inwonerparticipatie (december 2020) afgesproken acties.	
Omzetten van fysieke formulieren in e-formulieren	
Metten van de telefonische bereikbaarheid	
Implementeren nieuw programma Zaakgericht werken	
Vervangen huidige website (aanbesteding)	

1.2 Een veilige gemeente

Maatschappelijk doel:
Een veilige gemeente

Wat willen we bereiken?

- Het verstoren van het crimineel vestigingsklimaat en ondermijnende activiteiten
- Het vergroten van de ambtelijke, bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid op diverse veiligheidsthema's
- De gemeentelijke crisisorganisatie is voorbereid om adequaat op te treden bij (grootschalige) incidenten
- Versterken verbinding veiligheid en sociaal domein
- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig (doelen en inspanningen in programma 3.3)

Wat gaan we ervoor doen in 2021 / 2022?

Vergroten van de informatiepositie van de gemeente zodat signalen over ondermijning sneller kunnen worden herkend, geagendeerd en aangepakt.	
Het op orde brengen van en het toepassen van het bestuurlijk instrumentarium van de gemeente om (vermoedens van) ondermijning aan te pakken.	
Het organiseren van (bewustwordings)trainingen op het gebied van ondermijning, cybercrime, inbraak- en brandpreventie etc.	
De leden van de crisisorganisatie worden structureel opgeleid, getraind en geoefend	
Doorontwikkelen samenwerking met Zorg- en Veiligheidshuis Hollands Midden en procesregie op zorg en veiligheid met elkaar verbinden.	
Implementeren maatregelen om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (Ligt bij BVO)	
De whatsappbuurtpreventie groepen worden gefaciliteerd waar nodig	
Doelgerichte controles en zichtbaarheid bij hot spots (onder andere schoolpleinen, speeltuinen, evenementen, kantines) door BOA's	
Signaleren van mogelijke (woon)fraude door de werkgroep Woonfraude en gericht acties uitzetten om geconstateerde fraude aan te pakken	
Uitvoeren van de veiligheidsmonitor (1 x per 2 jaar in de oneven jaren)	
Handhaven permanente bewoning in recreatieobjecten	
Intensiveren (integrale) controles op het gebied van ondermijning, adresfraude, illegale bedrijvigheid of bewoning, etc.	

Hoe meten / weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Diefstal (/inbraak)				
Woning	52	23	9	
Schuur/tuinhuis	11	6	0	
Winkel	2	1	6	
Bedrijven en instellingen	12	18	4	
Fiets	23	18	10	
Brom-snorfietsen	4	1	1	
van motorvoertuigen	6	7	6	

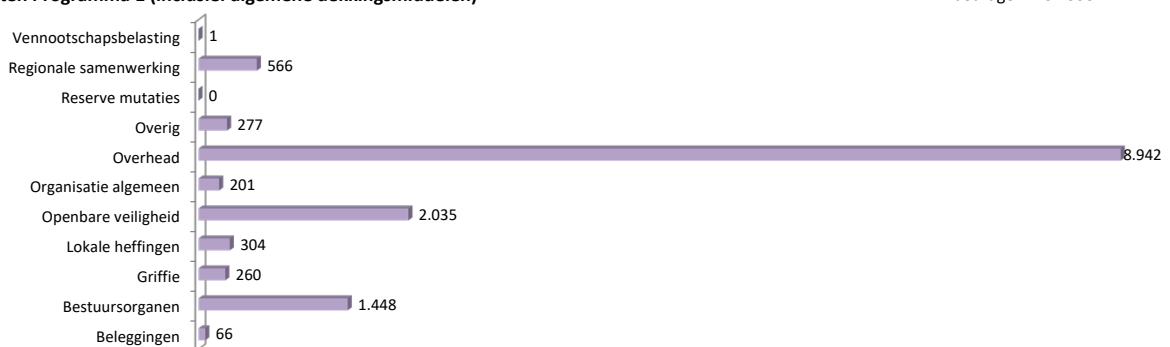
Hoe meten / weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
uit/vanaf motorvoertuigen	12	30	8	
Geweld				
Openlijk geweld	0	1	1	
Bedreiging	20	28	21	
Mishandeling	37	37	29	
Huiselijk geweld	24	19	14	
Vernieling	61	103	61	
Overlast				
Conflictbemiddeling en burenruzie	127	152	58	
Geluidsoverlast	162	242	148	
Overlast door jeugd	78	104	49	
Overlast door personen	88	92	53	
Zorg en veiligheid				
Inzet WVGGZ	-	2		
Inzet WTH	4	5	5	
Inzet IBS	1	2	1	
Meldingen Veilig Thuis				
Ondermijning				
Meldingen Meld Misdaad Anoniem	-	3	7	
Last onder dwangsom drugshandel op straat	-	3	1	
Hennepkwekerijen/ drugslaboratoria	4	1	3	
Bibob-toetsen	3	10	5	

Inzicht in het programmabudget

Programma 1 heeft een totaal budget van afgerond € 44,2 miljoen aan geraamde baten en € 15,6 miljoen aan geraamde bestedingen (lasten). Onderstaande grafiek geeft inzicht in de herkomst van de middelen en de onderdelen waaraan de budgetten binnen dit programma worden besteed. Omdat de algemene uitkering uit het gemeentefonds en het grootste deel van de inkomsten uit lokale heffingen binnen dit programma zijn verantwoord, sluit het programma met een positief saldo van € 28,6 miljoen.

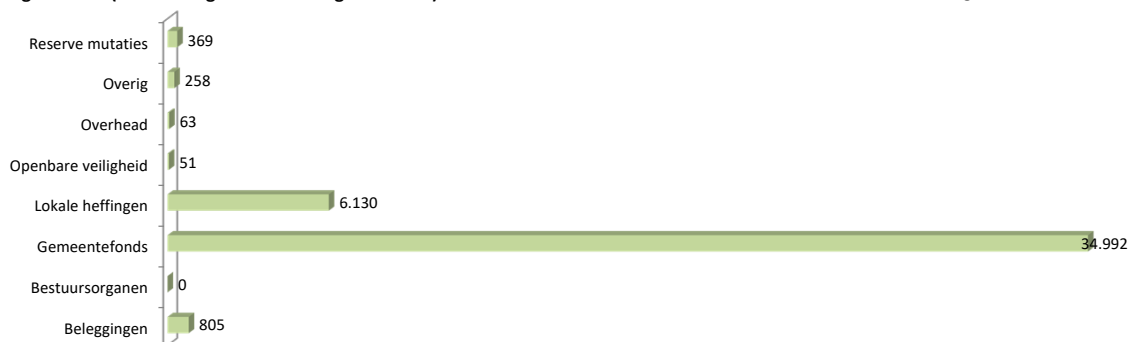
Lasten Programma 1 (inclusief algemene dekkingsmiddelen)

bedragen * €1.000

Baten Programma 1 (inclusief algemene dekkingsmiddelen)

bedragen * €1.000

Meerjarenbegroting

Het financiële meerjarenperspectief van dit programma wordt in onderstaande tabel aangegeven en is op deze wijze in de meerjarenbegroting 2022 – 2025 verwerkt. In dit overzicht zijn alle baten en lasten en het saldo van programma 1 vermeld.

Programma 1 Bestuur, regio en middelen	Programma budget 2022	Meerjarenperspectief			
		2023	2024	2025	
Budget exploitatielasten	4.124 N	4.108 N	4.109 N	3.730 N	
Baten	-51 V	-51 V	-51 V	-51 V	
Saldo van baten en lasten	4.073 N	4.057 N	4.058 N	3.679 N	
Reservemutaties: toevoegingen	0 N	0 N	0 N	0 N	
Reservemutaties: beschikkingen	-369 V	-369 V	-369 V	0 N	
Geraamd programmaresultaat	3.704 N	3.688 N	3.689 N	3.679 N	
Toevoegingen					
Niet van toepassing	0 N	0 N	0 N	0 N	
	0 N	0 N	0 N	0 N	
Beschikkingen					
Bijdrage aan Holland Rijnland	-369 V	-369 V	-369 V	0 N	
	-369 V	-369 V	-369 V	0 N	

Bedragen * € 1.000

Programma 2 Sociaal domein

Introductie

Wettelijk kader

Voor het sociaal domein zijn met name de volgende wetten van belang:

- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
- Jeugdwet
- Participatiewet
- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

Deze wetten geven ons als gemeente de opdracht om bepaalde taken uit te (laten) voeren op het gebied van preventie, hulp en ondersteuning.

Uitvoering door derden

De uitvoering van de taken op het gebied van preventie, hulp en ondersteuning hebben wij grotendeels via een aanbesteding, subsidie of een dienstverleningsovereenkomst bij derden neergelegd. Denk daarbij aan partners als De Driemaster, GO! voor jeugd, Tom in de buurt, Alphen aan den Rijn (Serviceplein en Rijnvicus), Participe en RDOG. Wij sturen hierbij op doelen en resultaten, vanuit vertrouwen en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Omdat wij de uitvoering grotendeels bij onze partners hebben belegd, zijn hier niet veel concrete acties opgenomen. Dit betekent niet dat er niets gebeurt. Wij sturen op de uitvoering via onze opdrachten en het contractmanagement op deze opdrachten.

Paarse blokken

In de Samenwerkingsagenda zijn onderstaande thema's als Paars blok benoemd. Voor meer informatie over deze thema's wordt dan ook verwezen naar de Samenwerkingsagenda.

- Overdragen maatschappelijk vastgoed
- Overdracht kunstgrasvelden
- Voortbestaan sportaccommodatie De Tweesprong
- Realiseren IKC's

2.1 Een sociale gemeente

Maatschappelijk doel 1:

Bevorderen en beschermen van de gezondheid van onze inwoners

Wat willen we bereiken?

- Inwoners zijn veerkrachtig en hierdoor in staat om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven (positieve gezondheid).
- Inwoners hebben een voldoende sociaal netwerk waar ze – waar nodig – op terug kunnen vallen. We zetten ons in om sociaal isolement en eenzaamheid te voorkomen of te verminderen.
- Inwoners van alle leeftijden hebben een gezonde en actieve leefstijl.
- De inrichting en ruime opzet van onze buitenruimte stimuleert inwoners van alle leeftijden om te spelen en bewegen.

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Afsluiten en naleven van een lokaal preventieakkoord, dit in verbinding met het reeds bestaande sportakkoord

Integrale samenwerking en inzet rond gezondheid-thema's versterken en uitbouwen, vanuit het uitgangspunt positieve gezondheid

Interne samenwerking verstevigen om bij de inrichting van de buitenruimte maatschappelijke thema's nadrukkelijker mee te nemen. Denk aan: toegankelijkheid, gezondheid en veiligheid

Aanpak overmatig alcohol- en drugsgebruik: preventie en handhaving

Vanuit het sportakkoord een netwerk opzetten en activeren.

De Driemaster en Tom in de buurt zetten samen activiteiten en methodieken in om eenzaamheid te voorkomen / te beperken

Hoe meten/weten we dat?

	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Aantal trajecten Welzijn op recept	45	27	32	
Aantal interventies dat voortvloeit uit het Nationaal Preventieakkoord (overgewicht, roken en drinken)				
Aantal interventies dat voortvloeit uit het Sportakkoord.		1		

Maatschappelijk doel 2:

Goede basis en gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

- We stimuleren kinderen om al op jonge leeftijd sociaal actief te zijn. Elk kind moet kunnen meedoen aan sport en cultuur, ook als ouders niet over voldoende middelen beschikken.
- Inwoners en professionals herkennen en erkennen tijdig problemen bij het opvoeden/opgroeien en handelen hiernaar.
- Voor jeugdigen en/of hun ouders is er tijdig passende hulp beschikbaar, waarbij ouders zoveel mogelijk zelf de regie houden/ krijgen en zelf verantwoordelijkheid nemen.
- Kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen opgroeien en een goede start kunnen maken in hun leven

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?	
Vergroten bereik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld	
Implementatie en uitvoering vormgeven van de nieuwe wet Inburgering	
In beeld krijgen van kinderen die opgroeien in armoede met name daar waar het gaat om verborgen armoede (werkende ouders)	
Versterken en verbreden preventief collectief aanbod jeugd	
<i>Project</i> Planvorming en realisatie Masterplan Sportpad	
<i>Project</i> Planvorming en realisatie IKC Rijnsaterwoude	
<i>Project</i> Planvorming en realisatie IKC Woubrugge	
Vormgeven en implementeren nieuwe opdracht jeugdhulp 2023	
Inzet op voorkomen van / begeleiden bij conflictscheidingen	

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 tot 1-08	2022
Bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur	117	117	54	
Bereik Stichting Leergeld	200	269	237	
Aandeel minderjarige kinderen in huishouden met inkomen tot 120% sociaal minimum				
Aantal trajecten Talentcoaching (De Driemaster)	6	6	9	
Bereik preventieve activiteiten opvoeden en opgroeien				
Aandeel jongeren met jeugdhulp	16,8%	15,2%		
Aandeel jongeren met jeugdbescherming	1,1%*	0,9%		
Minimaal 80% van de cliënten en/of hun ouders ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend		93%		
Minimaal 80% van de verwijzers en ketenpartners ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend		61%		
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	1,3			
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	12,8			
% vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,6%			
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners	124	14		
Aantal meldingen kindermishandeling bij Veilig thuis		6		
Bereik echtscheidingsprekuur		-	0	

Maatschappelijk doel 3:

Het bieden van een vangnet en voldoende ondersteuning aan inwoners

Wat willen we bereiken?

- Mantelzorgers krijgen de ondersteuning en/of verlichting van zorg die zij nodig hebben om – op eigen wijze – de mantelzorg te kunnen (blijven) bieden. Deze ondersteuning of verlichting bieden we op een manier die past bij hun leven en leeftijd en bij de toenemende intensiteit, duur en complexiteit van mantelzorg.
- Inwoners die zich in een (sociaal) kwetsbare positie bevinden zoals mensen met dementie, met psychische problemen, verstandelijke beperking, laaggeletterdheid of financiële problematiek, hebben een volwaardige plek binnen de samenleving en krijgen tijdig passende ondersteuning vanuit hun eigen netwerk en waar nodig van professionals. Hiertoe bevorderen we o.a. de

kennis over bijvoorbeeld psychische aandoeningen zodat er meer begrip voor inwoners in een kwetsbare situatie ontstaat.

- De openbare ruimte en openbare gebouwen zijn voor iedereen toegankelijk en bereikbaar.
- De sociale veiligheid in wijken en dorpen neemt toe. Overlastgevende situaties als gevolg van psychische, dan wel psychogeriatrische problematiek, voorkomen we zo veel mogelijk of pakken we zo snel mogelijk op om verdere escalatie te voorkomen (o.a. door toeleiding naar zorg).
- Inwoners, buurten en wijken ondersteunen elkaar. De kracht van de samenleving wordt benut, versterkt en gefaciliteerd, waarbij oog is voor de grenzen van die kracht.
- We zetten in op de juiste/ passende ondersteuning voor verenigingen zodat deze belangrijke ontmoetings/netwerkplekken de basis blijven voor het creëren en vergroten van het sociale netwerk. De uitdaging om deze locaties met vrijwilligers te laten floreren zien we als een opgave voor de komende periode.

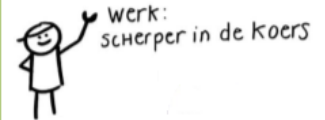
Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

De Driemaster, Tom in de buurt en GO! voor jeugd ontplooiën samen initiatieven rond het werven, begeleiden en verbinden van vrijwilligers en verenigingen	
De Driemaster zet methodieken in om nabuurschap te vergroten	
Ondersteunen van (jonge) mantelzorgers, waarbij wordt aangesloten op hun behoefte	
Afsluiten overeenkomst Ondersteuning per 2022 en Ondersteuning met Wonen per 2023	
<i>Project</i> Realisatie 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Leimuiden)	
<i>Project</i> Realisatie 20 zorgunits voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Roelofarendsveen)	
Invoeren van tegenprestatie bij maatschappelijk vastgoed	

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Bij 75% van de inwoners met een ondersteuningsvraag verbetert of stabiliseert de situatie (per 2022 nieuwe kpi)	85%	85%	90%	
Cliënten zijn tevreden over ondersteuning door Tom in de buurt (per 2022 nieuwe kpi)	8,3	nmb		

Maatschappelijk doel 4:

De economische sector verbeteren zodat iedereen mee kan doen in de samenleving

Wat willen we bereiken?

- Ondernemers/werkgevers, werknemers, onderwijs en gemeente werken samen om de vraag naar en aanbod van werk (huidig en toekomstig) in balans te krijgen en houden, waarbij het gaat om kwaliteit en kwantiteit.
- Alle inwoners hebben een fatsoenlijk bestaansniveau en zijn financieel zelfredzaam, doordat zij werken naar vermogen, bij voorkeur in een regulier betaalde baan. Wij zetten daarom in op het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Aanpak laaggeletterdheid	
Doorontwikkelen werkgeversservicepunt	
Pilot aanpak vervoersarmoede	

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder)	14,3	24,9	Nnb	
Uitstroom uit de bijstand richting werk	38	16	10	
Aantal lopende re-integratie-voorzieningen (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	4,9	3,9 (Q4)	Nnb	

Maatschappelijk doel 5:

- Voor iedere inwoner is op redelijke termijn een passende woning beschikbaar

Wat willen we bereiken?

- De sociale en betaalbare woningvoorraad is beschermd en blijft in stand
- Ruimte bieden voor CPO en nieuwe woonvormen
- Ruimte bieden voor doorstroming in de woningmarkt
- Passende huisvesting arbeidsmigranten

Wat gaan we er ervoor doen in 2021 en 2022?

<i>Project</i> Realiseren van twee woonvormen in prikkelarme omgeving	
Regionaal uitvoeren van onderzoek naar de systematiek van woonruimte-verdeling	
Uitvoeren van woningmarktonderzoek	
Opstellen huisvestingsplan bijzondere doelgroepen	
Jaarlijks maken van prestatieafspraken met woningcorporaties	
Campagne met partners "Langer zelfstandig wonen"	
Doorontwikkelen kaders om sociale en betaalbare koop sociaal te houden (doelgroepenverordening)	
<i>Project</i> Sociale Woningbouw Van Alcmaerlaan (ESW, Hoogmade)	
<i>Project</i> Sociale Woningbouw Gerardusschool (ESW, Oude Wetering)	

Wat gaan we er ervoor doen in 2021 en 2022?	
<i>Project Sociale Woningbouw Elzenlaan (ESW, Woubrugge)</i>	
<i>Project Herontwikkeling De Kolk, Oud Ade</i>	
<i>Project Hoogmadese Wetering, realisatie max. 40 woningen, Hoogmade</i>	
<i>Project A. de Graaflaan 20, realisatie 35 woningen, Woubrugge</i>	
<i>Project Leimuiden West</i>	
<i>Project Dorpshart Leimuiden</i>	
<i>Project Planvorming Sociale woningbouw op Connexxionterrein (ESW)</i>	
<i>Project Gebiedsontwikkeling Rijnsaterwoude</i>	
<i>Project Nieuwe Wetering Noord (kavel 2, 5 en 6)</i>	
<i>Project Braassemerland, Roelofarendsveen</i>	

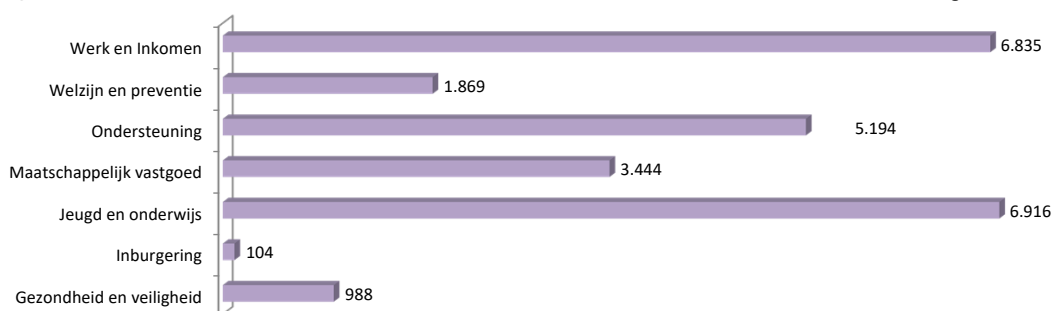
Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Demografische druk	nnb	nnb	73,4%	
Aantal woonvormen in prikkelarme omgeving	0		0	
Aantal gerealiseerde crisiswoningen	1	2	2	2
Gemiddelde wachttijd huurwoning	5,9 jaar		5.9	
Gemiddelde actieve zoektijd	1,9 jaar		2,5	
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 777		887	
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 884		954	
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	€ 298.000		€ 329.000	
Aantal verstrekte blijversleningen	0			
Aantal verstrekte startersleningen	9			

Inzicht in het programmabudget

Programma 2 heeft een totaal budget van afgerond € 6,3 miljoen aan geraamde baten en € 26,2 miljoen aan geraamde bestedingen (lasten). Onderstaande grafiek geeft inzicht in de herkomst van de middelen en de onderdelen waaraan de budgetten binnen dit programma worden besteed.

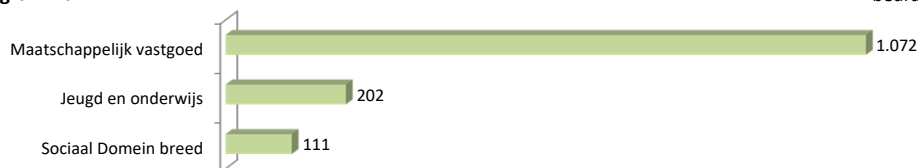
Lasten Programma 2

bedragen * € 1.000

Baten Programma 2

bedragen * € 1.000

Meerjarenbegroting

Het financiële meerjarenperspectief van dit programma wordt in onderstaande tabel aangegeven en is op deze wijze in de meerjarenbegroting 2022 – 2025 verwerkt. In dit overzicht zijn alle baten en lasten en het saldo van programma 2 vermeld.

Programma 2 Sociaal Domein	Programma budget 2022	Meerjarenperspectief			
		2023	2024	2025	
Budget exploitatielasten	26.177 N	26.272 N	26.742 N	27.074 N	
Baten	-6.065 V	-6.003 V	-5.964 V	-5.913 V	
Saldo van baten en lasten	20.112 N	20.269 N	20.778 N	21.162 N	
Reservemutaties: toevoegingen	0 N	0 N	0 N	0 N	
Reservemutaties: beschikkingen	-250 V	0 N	0 N	0 N	
Geraamd programmaresultaat	19.862 N	20.269 N	20.778 N	21.162 N	
		2022	2023	2024	2025
Toevoegingen					
Niet van toepassing	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Beschikkingen					
Onderzoeks- en programmakosten Sportpad	-250 V	0 N	0 N	0 N	0 N
	-250 V	0 N	0 N	0 N	0 N

Programma 3 Ruimte en leefomgeving

Introductie

We zijn als gemeente druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet. De MRSV wordt een Maatschappelijke Omgevingsvisie, bestemmingsplannen veranderen en integreren in één Omgevingsplan.

De economie is volop in beweging. Ondernemers binnen onze gemeente hebben door de groei van hun bedrijfsactiviteiten in bepaalde gevallen gebrek aan ruimte op de huidige locatie. De komende jaren staan we voor de uitdaging om voldoende bedrijfsruimte te blijven bieden om onze economie en bijbehorende werkgelegenheid te faciliteren.

In de dorpen van Kaag en Braassem is het fijn wonen. Ouderen willen hier graag blijven wonen, gezinnen met (jonge) kinderen vestigen zich hier graag, maar ook veel jongeren zouden graag de gelegenheid krijgen om zich als starter op de woningmarkt te huisvesten in één van de dorpen. Dit stelt ons voor een grote uitdaging op het gebied van de woningmarkt. Naast mooi wonen kun je in onze gemeente ook mooi recreëren. We staan open voor uitbreiding van nieuwe en bestaande recreatiebedrijven en het verbeteren / uitbreiden van wandel-, fiets- en vaarroutes.

Als gemeente zetten we ons in voor een schone, hele en veilige leefomgeving. Hierbij gaat het niet alleen om het openbaar groen, maar ook om de duurzaamheidsambities van de gemeente en de bereikbaarheid. Met name in de herinrichting van wegen en het onderhoud / vervangen van de riolering gaat veel geld om.

Paarse blokken

In de Samenwerkingsagenda zijn onderstaande thema's als Paars blok benoemd. Voor meer informatie over deze thema's wordt dan ook verwezen naar deze Samenwerkingsagenda.

- Uitbreiding bedrijventerreinen
- Inbreiden / uitbreiden
- Grondexploitaties
- Hoogbouw
- Recreatieve initiatieven passend in de omgeving
- Agrariërs
- Verkeersveiligheid
- Parallelweg landbouwverkeer
- Ontsluiting Leimuiden / doorstroming N207
- Openbaar groen in de wijk
- Locaties opwekken duurzame energie
- Verwachtingen nieuwe duurzaamheidsagenda
- Huisvesting arbeidsmigranten

3.1 Een groene en duurzame gemeente

Maatschappelijk doel 1:

Kaag en Braassem is energieneutraal

Wat willen we bereiken?

- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- Het energieverbruik op het gemeentehuis en de gemeentewerf terugbrengen
- Het energieverbruik door gemalen en pompen van de riolering met 12.500 kWh per jaar verlagen
- Het restafval per inwoner per jaar is afgenomen naar maximaal 100 kilo
- Energietransitie versnellen door inzet van energiecoaches/-ambassadeurs
- In 2025 willen wij 163 terajoule aan energie besparen (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)
- In 2025 willen wij 170 terajoule aan duurzame energie opwekken (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Duurzaamheid nieuwe scholen (IKC Leimuiden, Rijnsaterwoude, Oude Wetering, Woubrugge)	
Onderzoeken of er extra panelen geplaatst kunnen worden op het gemeentehuis	
Gemeentelijk wagenbezit stap voor stap verduurzamen wanneer de afschrijffperiode is verstreken	
Uitwerken Warmtevisie Kaag en Braassem (wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie)	
Inzet op gedragsverandering bij het scheiden van huishoudelijk afval	
Inzicht krijgen en verbeteringen realiseren in de afvalstromen en het gebruik van materialen binnen het gemeentehuis en op de gemeentewerf.	
Ondersteuning en facilitering van de energiecoaches/-ambassadeurs	
Opstellen van een maatregelenpakket om de tussentijdse doelstellingen van het Energieakkoord van Holland Rijnland te behalen	
Ondersteunen / adviseren inwonersinitiatieven	
Het blijven verstrekken van duurzaamheidsleningen en een tweede actie gericht op het treffen van energiebesparende maatregelen	

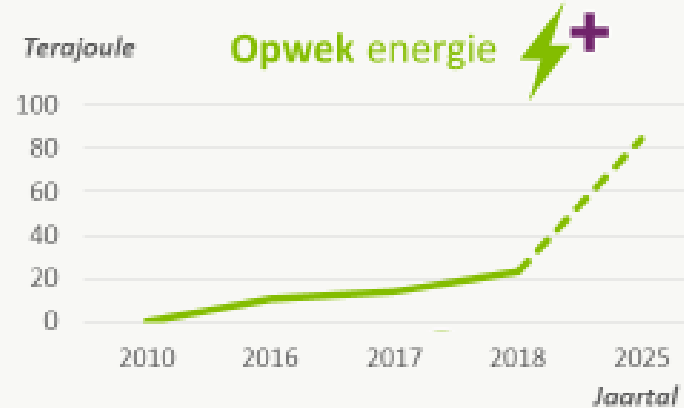
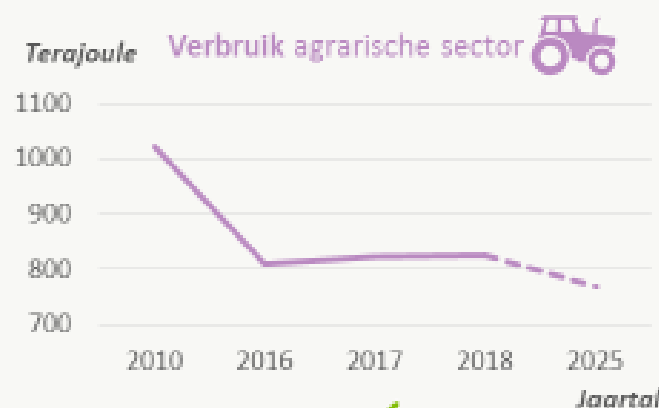
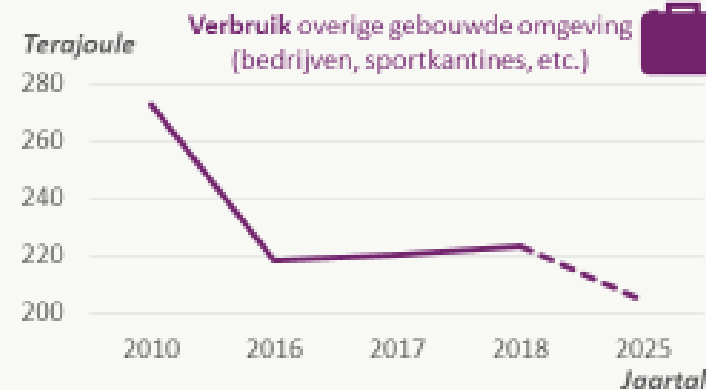
Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Energieverbruik op het gemeentehuis	193.781 kWh 24.349 m3 gas	129.567 kWh 23.453 m3 gas	77.729 kWh 19.211 m3 gas	
Energieverbruik op de gemeentewerf	onbekend	-30.637 kWh 9098 m3 gas	-53.743 kWh 8825 m3 gas	

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Besparing energie pompen en gemalen	niet gedaald ¹	niet gedaald ²	nmb (volgt)	
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis op jaarbasis	13.000 kWh	12.500 kWh		
Hernieuwbare elektriciteit gemeentewerf op jaarbasis	11.350 kWh	42.900 kWh		
Restafval per inwoner (kilo per inwoner)	105 kg	116 kg		
Aantal energieadviezen van de energiecoaches en -ambassadeurs	22	30		
Aantal terajoule dat duurzaam wordt opgewekt via zonnestroom in de gehele gemeente ²	30 terajoule	nmb (volgt)		

¹ Vanwege het feit dat er 50 gemalen in de monitoring zijn bijgekomen, is het totaal aantal draaiuren van de pompen en bijbehorend stroomverbruik niet gedaald maar zelfs gestegen. Het gemiddeld aantal draaiuren per gemaal is daarentegen wel gedaald en dit is een goede ontwikkeling.

² De eenheid is gewijzigd: voorheen werd het aantal zonnepanelen aangegeven maar het is handiger om de hoeveelheid opwek aan te geven.

Energieverbruik en -opwek Kaag en Braassem

Kaag en Braassem

Maatschappelijk doel 2:

Kaag en Braassem heeft een biodiverse omgeving

Wat willen we bereiken?

- Bodemdaling in het agrarisch veenweidegebied wordt tegengegaan
- De biodiversiteit binnen onze gemeente wordt vergroot
- Zorgdragen voor meer CO₂ vastlegging

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Samen met de LTO, ODWH, HH Rijnland en regiogemeenten ontwikkelen/faciliteren of promoten van maatregelen en experimenten om bodemdaling tegen te gaan met behoud van de agrarische functie of een andere toekomstige functie	
Bewustwording creëren onder agrariërs door bijvoorbeeld het organiseren van een klimaattafel of hen uit te nodigen voor inspiratiesessies, enz.	
Actief de initiatieven en onderzoeken volgen binnen het Groene Hart om bodemdaling van veenweidegebieden tegen te gaan en kijken op welke wijze deze in onze gemeente van toepassing kunnen zijn. (regio Deal Bodemdaling e.a.)	
Inzichtelijk maken van huidige biodiversiteit in Kaag en Braassem en opstellen actieplan	
Icoonsoorten provincie Zuid-Holland faciliteren binnen onze gemeente	
Het maaibeeld aanpassen op biodiversiteitsdoelstellingen	
Vergroten of op meer plekken aanwijzen bloemrijke bermen/gazons en als zodanig beheren	
Beheer en onderhoud van het Ghoybos, monitoren ontwikkeling flora en fauna	
Vergroten areaal NatuurVriendelijke Oevers (NVO)	
Toepassen van inheemse planten en bomen	
Ontwikkelaars stimuleren om natuur inclusief te bouwen	

Hoe meten/weten we dat?***	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Aantal bomen in de gemeente	9.585	9584	9.558 *1	
Hagen (omtrek in m1)	11.620	11.707	18.573	
Gras / Gazon (in km2)	0,194	0,208	0,242 *2	
Gras / Berm (in km2)	0,379	0,427	0,474	
Gras / Bloemrijk (in km2)	0,045	0,055	0,084	
Heesters (in km2)	0,134	0,156	0,128 *3	
Beschoeiing (in m1)	-	48.912	47.961	
Natuurvriendelijke oever (in m1)	-	1.896	3.393	

*1 circa 100 bomen zijn nog niet in het systeem verwerkt

*2 door de actualisatie van de gegevens in het beheerpakket zijn de hoeveelheden vegetatie gras (berm en gazon) gewijzigd en correct.

*3 hagen staan nu nauwkeurig in het systeem en tevens zijn heestervakken omgezet naar haag.

3.2 Een aantrekkelijke gemeente

Wat willen we bereiken?

- Een vitale lokale economie waar gemeente, ondernemers en initiatiefnemers elkaar weten te vinden.

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg tussen de gemeente en de ondernemersvereniging OVKB in het Economisch Overleg Platform (EOP)	
Het voortzetten van het loket voor ondernemers in de vorm van de Bedrijfscontactfunctionaris als eerste aanspreekpunt voor ondernemers binnen de gemeentelijke organisatie.	
Het behartigen van de belangen voor onze bedrijvigheid op provinciaal en (sub)regionaal niveau zoals het opzetten en uitvoeren van de MKB-Deal binnen de Rijn- en Veenstreek en de provincie Zuid-Holland	
Tijdens en na de coronacrisis ondernemers blijven informeren over enerzijds (groeierende) mogelijkheden om bedrijvigheid te hervatten en anderzijds de weg naar (landelijke) economische steunmaatregelen te wijzen.	

Maatschappelijk doel 1:

Voldoende, veilige en aantrekkelijke bedrijventerreinen

Wat willen we bereiken?

- Ondernemers hebben de ruimte om door te groeien
- We creëren werkgelegenheid voor onze (lokaal) groeiende bevolking
- Onze bedrijventerreinen zijn hoogwaardig, veilig en aantrekkelijk

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Aanjagen van ontwikkeling bedrijfslocaties op Drechthoek II (Leimuiden) en Bospolder (Hoogmade)	
Ontwikkelen nieuw bedrijventerrein nabij de A4 (Roelofarendsveen)	
Project Ontwikkelen Connexxionterrein	
Certificering van alle bedrijventerreinen i.h.k.v. Keurmerk Veilig Ondernemen	
Faciliteren van collectieve initiatieven uit de markt, zoals het opzetten van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)	
In kaart brengen van herontwikkelings- en/of revitaliseringsbehoefte op de huidige bedrijventerreinen (STEC / EOP)	

Hoe meten/weten we dat?

	2019	2020	2021	2022
Arbeidsparticipatie (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)	712	nbn		
Vestiging van bedrijven (per 1.000 inwoners 15-64)	138,5	nbn		
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)*	-	-		
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)*	502,8	nbn		
Aantal bedrijventerreinen met het keurmerk KVO	2	2		

*Door een nieuwe rekenmethode bij o.m. het CBS wordt nu uitgegaan van de leeftijdsspanne 15-74 bij het bepalen van de beroepsbevolking. Vandaar de dubbele weergave van deze cijfers.

Maatschappelijk doel 2:

Aantrekkelijke en compacte winkelgebieden

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk winkelhart in Leimuiden
- Een aantrekkelijk winkelhart in Roelofarendsveen (eenheid)
- Basisvoorzieningen in de kernen in stand houden

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Project Herinrichten Noordplein (Roelofarendsveen) inclusief een logische aansluiting met het Zuidplein

Faciliteren van een mogelijke gebiedsontwikkeling in het zuidelijk deel van het centrum van Leimuiden

Ontwikkelen van een aanpak voor vrijkomende (verspreid liggende) winkelpanden buiten de centrumgebieden

Aandacht voor de bevoorrading van winkelgebieden (vrachtverkeer)

Maatschappelijk doel 3:

Het versterken van de recreatieve sector

Wat willen we bereiken?

- Een recreatiegemeente zijn waar het voor inwoners en bezoekers.
- Het bevorderen van de recreatieve uitstraling van de gemeente
- Profileren als watersportgemeente
- Optimaliseren van infrastructurele voorzieningen

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Doorontwikkeling boulevard aan de Braassem

Inventariseren mogelijkheid eerder realiseren tweede sluis Braassemerland

Optimaliseren van bestaande recreatieve routes en waar mogelijk uitbreiden of verbeteren. Zoals het realiseren van informatiepanelen en duidelijker verbinden van alle bestaande fiets-, wandel- en vaarroutes incl. overnachtingsmogelijkheden.

Project Ontwikkelen locatie Boot-Beton

Sterke samenwerking met Kaag en Braassem Promotie, als trekker voor de PR, marketing en innovatie.

Hoe meten/weten we dat?

	2019	2020	2021	2022
Banen in Recreatie & Toerisme per 1.000 inwoners	59,2	55,4		

Maatschappelijk doel 4: Aantrekkelijke agrarische sector

Wat willen we bereiken?

- Het behouden van de bedrijven als beeldbepalende sector voor onze gemeente
- Het stimuleren van de werkgelegenheid en innovatie binnen de agrarische sector
- Het beperken van landbouwverkeer door de kernen van onze gemeente

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

We faciliteren kleinschalige nevenactiviteiten in de agrarische sector, om de sector rendabel en zichtbaar te maken/houden

We zetten, in regionaal verband, stappen om onze agrarische sector te ondersteunen in de landbouwtransitie.

We onderzoeken samen met buurgemeenten en de LTO mogelijkheden om het landbouwverkeer te verminderen en door ruilverkaveling een impuls te geven aan de vitaliteit en duurzaamheid van landbouwgebieden en bedrijven.

3.3 Een leefbare gemeente

Maatschappelijk doel:
Een leefbare gemeente

Wat willen we bereiken?

- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig
- Inwoners voelen zich betrokken bij hun wijk en krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Inzetten 'Groen en doen'	
Actualiseren IBOR (2020-2024)	
Braassemerland: het toepassen van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie en verminderen en/of afzwakken van bodemdaling	
Klimaatstress-test en het voeren van de risicodialoog	
Zwerfafval: inzet op gedragsverandering bijv. "adopteer een straat (stichting Groen Licht), kennis opdoen afvalvrij bekersysteem evenementen (Nederland Schoon)	
Samen met omwonenden en scholen het aanplanten van Tiny Forest	

Hoe meten/weten we dat?

	2019	2020	2021 Tot 1-08	2022
Aantal adoptieprojecten	1	5	9	
Aantal m2 beheerd door bewoners	80	754	1054	
Aantal straten geadopteerd door bewoners (zwerfafval)				
Aantal meldingen van dumping afval ³	358	490	344	
Aantal Tiny Forests aangeplant			0 (1 in nov)	

³ Bij de gemeente geregistreeerde meldingen.

3.4 Een goed bereikbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:

Het behouden en (indien mogelijk) vergroten van de bereikbaarheid van onze gemeente per auto, OV en fiets

Wat willen we bereiken?

- Een vorm van openbaar vervoer in alle kernen van de gemeente
- Minimaal behoud en indien mogelijk verbeteren en optimaliseren van het huidige openbaar vervoer
- Een goede aansluiting op de bovenlokale (trein)stations van Alphen aan den Rijn, Leiden, Nieuw Vennep en Schiphol
- Goede bereikbaarheid met de auto en de fiets en verminderen van sluipverkeer als gevolg van files op A- en/of N-wegen
- Een dekkend netwerk van laadpalen voor elektrische auto's

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

Doorpakken in het faciliteren van laadinfrastructuur in de openbare ruimte. Dit middels aansluiting nieuwe concessie vanaf juli 2021

Gesprekspartner voor landelijke partijen bij het verbreden van de A4

Gesprekspartner voor regionale partijen bij het opwaarderen van het fietspadennetwerk aan de hand van het regionale netwerk doorfietspaden

Tegengaan sluipverkeer, ook bij omleidingen van gemeentelijke projecten

Maatschappelijk doel 2:

Goede en veilige wegen

Wat willen we bereiken?

- Duidelijke voorrangssituaties
- Goed onderhouden wegen
- Een veilige en eenduidige inrichting van de wegen
- Draagvlak voor de nieuwe inrichting van wegen

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?

- Inzetten op gedragsverandering van weggebruikers
- Participatietrajecten bij de planvorming voor de herinrichting van wegen

Projecten Leimuiden

- Dr. Stapenseastraat (reconstructie weg, icm Dorpshart Leimuiden)
- Acacia-, Iep-, Kastanje- en Berkenlaan en Peppelstraat (reconstructie)
- Passage N207 (provinciaal project)
- Willem van der Veldenweg (reconstructie)
- 30 km/u route tussen N207 en Tolbrug (Tuinderij, Kloofpad, Dorpsstraat).
- Drechtlaan aanpak wateroverlast

Wat gaan we ervoor doen in 2021 en 2022?	
Projecten Oud Ade	
➤ Vervangen Lange Brug	
➤ Abdij van Rijnsburglaan (vervangen duiker)	
Projecten Roelofarendsveen	
➤ Langeweg – Noorderhemweg (vervangen brug door duiker)	
➤ Pastoor Onelplein (vervangen brug)	
➤ Anemonen-, Fresia-, Gerberastraat en Rozenhof (reconstructie)	
Projecten Hoogmade	
➤ Fenemalaan	
➤ Van Klaverweijdeweg	
Projecten Woubrugge	
➤ Schoolstraat (reconstructie)	
➤ Bateweg (reconstructie)	
➤ Wilhelminalaan (reconstructie)	
➤ Julianalaan (reconstructie)	
➤ Beatrixplantsoen (reconstructie)	
➤ Emmalaan (reconstructie)	
➤ Bateweg 1 (vervangen kunstwerk)	
Projecten Rijsaterwoude	
➤ Herenweg fase 1b en 2	
➤ Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan	

Hoe meten we dat / weten we dat?	2019	2020	2021	2022
Door politie geregistreerde verkeersongevallen	168	nrb*	*	*
Aantal meldingen openbare ruimte	5515	2576		
*Wordt niet meer meegenomen in de rapportage van politie.				

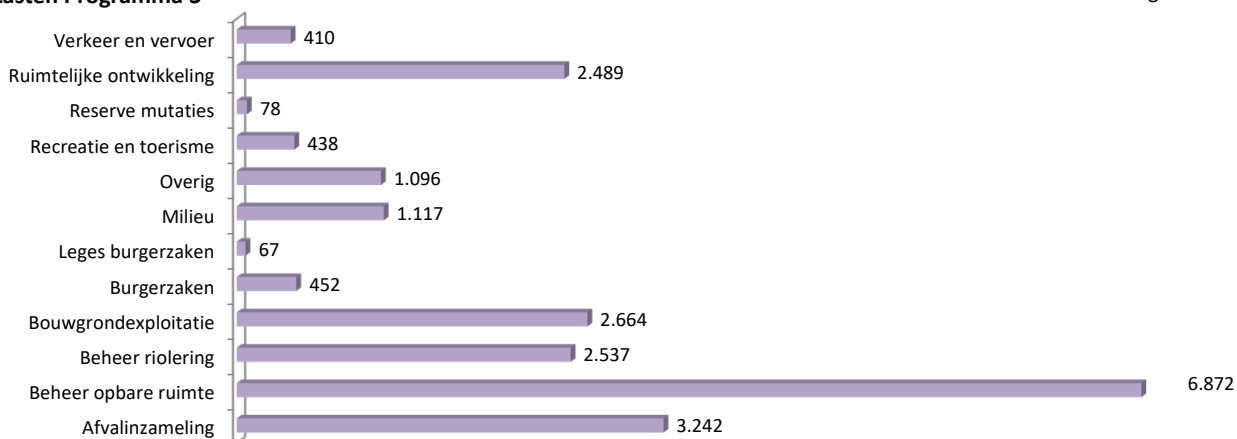

Inzicht in het programmabudget

Programma 3 heeft een totaal budget van afgerond € 13,3 miljoen aan geraamde baten en € 21,5 miljoen aan geraamde bestedingen (lasten). Binnen dit programma wordt een belangrijk deel van de lasten afgedekt door inkomsten uit afvalstoffenheffing, rioolrechten, leges omgevingsvergunningen en leges burgerzaken. Uitgaven in de sfeer van de bouwgrondexploitatie zijn in principe afgedekt door de opbrengsten uit grondverkoop en voor zover deze niet toereikend zijn door getroffen verliesvoorzieningen. Onderstaande grafiek geeft inzicht in de herkomst van de middelen en de onderdelen waaraan de budgetten binnen dit programma worden besteed.

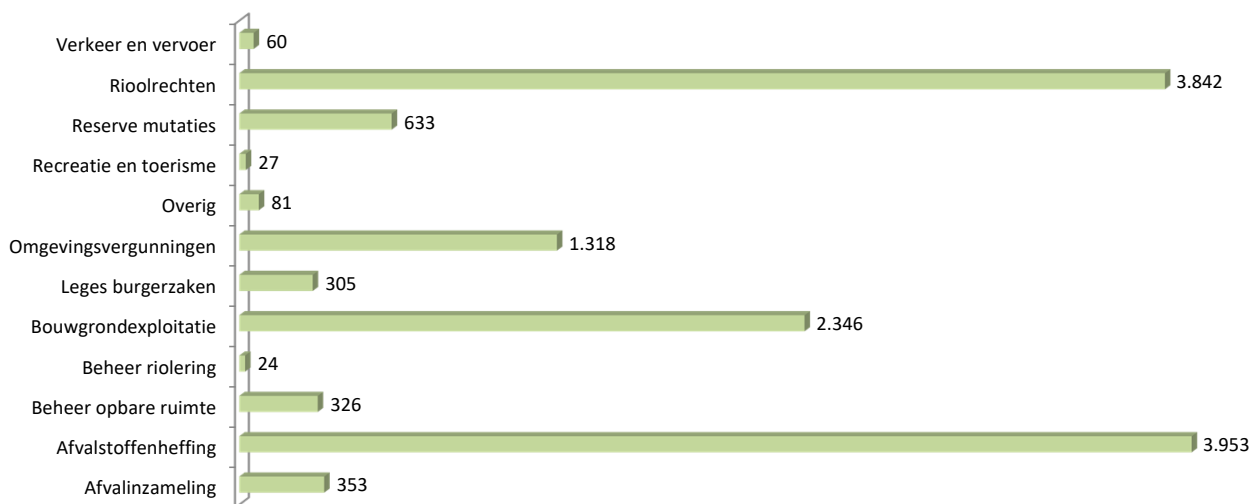
Lasten Programma 3

bedragen * € 1.000

Baten Programma 3

bedragen * € 1.000

Meerjarenbegroting

Het financiële meerjarenperspectief van dit programma wordt in onderstaande tabel aangegeven en is op deze wijze in de meerjarenbegroting 2022 – 2025 verwerkt. In dit overzicht zijn alle baten en lasten en het saldo van programma 3 vermeld.

Programma 3 Ruimte en leefomgeving	Programma budget 2022	Meerjarenperspectief			
		2023	2024	2025	
Budget exploitatielasten	21.384 N	18.743 N	18.401 N	18.673 N	
Baten	-12.635 V	-11.026 V	-10.156 V	-10.392 V	
Saldo van baten en lasten	8.749 N	7.717 N	8.245 N	8.282 N	
Reservemutaties: toevoegingen	78 N	39 N	198 N	5 N	
Reservemutaties: beschikkingen	-633 V	-83 V	-376 V	-151 V	
Geraamd programmaresultaat	8.194 N	7.673 N	8.067 N	8.135 N	
	2022	2023	2024	2025	
Toevoegingen					
Dotatie reserve Infra vanuit beheerplan kunstwerken	0 N	39 N	198 N	5 N	
Dotatie reserve riolering	78 N	0 N	0 N	0 N	
	78 N	39 N	198 N	5 N	
Beschikkingen					
Onttrekking reserve riolering		-53 V	-94 V	-151 V	
Dotatie reserve Infra vanuit beheerplan kunstwerken	-315 V				
Afsluiten ESW van Egmond 2022	-55 V				
Afsluiten vm gemeentehuis Rijnsaterwoude 2023		-30 V			
Afsluiten Connexxion Leimuiden 2024			-282 V		
Afsluiten Centrumplan Leimuiden 2022	-100 V				
Afsluiten West End 2022	-163 V				
	-633 V	-83 V	-376 V	-151 V	

Meerjarenbegroting en algemene dekkingsmiddelen

Het meerjarenperspectief van de algemene dekkingsmiddelen is in onderstaande tabel aangegeven en in de meerjarenbegroting 2022–2025 verwerkt.

Bedragen * € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Programma budget 2022	Meerjarenperspectief			
		2023	2024	2025	
Saldo van toe te rekenen overhead	9.014 N	8.685 N	8.697 N	8.683 N	
Geraamde vennootschapsbelasting	1 N	1 N	1 N	1 N	
Lokale heffingen	-5.796 V	-5.796 V	-5.796 V	-5.796 V	
Algemene uitkering	-34.992 V	-34.635 V	-34.646 V	-34.934 V	
Ontvangen dividend	-695 V	-695 V	-695 V	-695 V	
Saldo financieringsfunctie	196 N	419 N	422 N	239 N	
Saldo van baten en lasten	-32.271 V	-32.021 V	-32.017 V	-32.502 V	
Reservemutaties: toevoegingen	0 N	0 N	0 N	0 N	
Reservemutaties: beschikkingen	0 N	0 N	0 N	0 N	
Geraamd resultaat algemene dekkingsmiddelen	-32.271 V	-32.021 V	-32.017 V	-32.502 V	
Toevoegingen	2022	2023	2024	2025	
Niet van toepassing	0 N	0 N	0 N	0 N	
	0 N	0 N	0 N	0 N	
Beschikkingen					
Niet van toepassing	0 N	0 N	0 N	0 N	
	0 N	0 N	0 N	0 N	

Overzicht kosten van overhead

Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Gemeenten mogen de overhead niet langer toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Het overzicht kosten van overhead is sinds 2017 een vast onderdeel van de gemeentelijke begroting. Met onderstaand overzicht is de omvang en de samenstelling van de overhead inzichtelijk gemaakt.

Bedragen * € 1.000

Overhead		Begroting 2022		Saldo
		Lasten	Baten	
6004000	Bestuursondersteuning college	135	0	135
6004001	Gemeentehuis	571	-45	526
6004002	Staf afd. dienstverlening	504	0	504
6004003	Staf afd. bedrijfsvoering	182	0	182
6004004	Staf afd. ontwikkeling	218	-15	203
6004005	Cluster ICT	2.379	0	2.379
6004006	Cluster DIV	763	0	763
6004007	Cluster gegevensbeheer (BAG)	580	-3	577
6004008	Cluster financiën	826	0	826
6004009	Cluster personeelszaken	973	0	973
6004010	Cluster juridische zaken	396	0	396
6004011	Cluster communicatie	487	0	487
6004012	Cluster bodedienst en facilitair	242	0	242
6004013	Tractiemiddelen	0	0	0
6004014	Huisvesting buitendienst	0	0	0
6004015	Cluster kcc	0	0	0
6004016	Cluster burgerzaken	0	0	0
6004018	Cluster belastingen	0	0	0
6004019	Cluster VTH	65	0	65
6004020	Cluster uitvoering OR	228	0	228
6004021	Cluster beleid en strategie	35	0	35
6004022	Cluster regie en planvorming	217	0	217
6004023	Cluster ruimte en omgevingszaken	0	0	0
6004024	Staf team Ruimte en Omgevingszaken	111	0	111
6004025	Staf team Dienstverlening	164	0	164
		9.077	-63	9.014

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsbedrijven ingrijpend gewijzigd. Wij hebben aangifte gedaan over de jaren 2016 tot en met 2020. De Belastingdienst heeft onze aangiften over boekjaar 2016 t/m 2018 definitief vastgesteld. Over 2019 en 2020 is een voorlopige aanslag opgelegd conform aangifte. In de zomer van 2020 hebben wij een mondeling overleg gehad met de Belastingdienst. Een meer recente ontwikkeling is dat er in de toekomst mogelijk sprake van kan zijn dat reclame-inkomsten belast zouden kunnen gaan worden voor de Vennootschapsbelasting. Op basis van de aangiften in de afgelopen jaren is het budget voor de Vennootschapsbelasting verlaagd van €5.000 structureel naar €1.000 structureel in de begroting.

Onvoorzien

Bij het vaststellen van de begroting 2015 is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Deze beleidskeuze is nogmaals vastgesteld bij het vaststellen van de Financiële Verordening 2020 en toegepast. Ook in deze begroting staat de post onvoorzien op € 0.

Paragrafen

In deze programmabegroting zijn de onderstaande zeven paragrafen opgenomen:

- 1) Lokale heffingen
- 2) Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 3) Kapitaalgoederen
- 4) Financiering
- 5) Bedrijfsvoering
- 6) Verbonden partijen
- 7) Grondbeleid

1. Lokale heffingen

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Lokale heffingen vormen voor de gemeente een belangrijke inkomstenbron. Kaag en Braassem kent de onroerendezaakbelastingen (OZB), de roerendezaakbelasting (RZB) en de forensenbelasting. Tevens wordt een aantal rechten geheven: de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, leges, marktgelden en grafrechten. In deze paragraaf wordt nader aandacht besteed aan de lokale heffingen, het kwijtscheldingsbeleid en er wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen met de daarbij geraamde inkomsten en de lokale lastendruk in Kaag en Braassem.

Per 1 januari 2022 vervalt de precariobelasting. Vanaf dat moment mag geen belasting meer geheven worden op netwerken die beschouwd worden als openbare werken van algemeen nut: gasnetwerken, elektriciteitskabels en waterleidingen. Onze gemeente hief deze belasting op ondergrondse kabels en leidingen van Oasen en Liander. Het gemis van deze structurele baat (€ 2,7 miljoen) moet opgevangen worden binnen onze begroting.

Beleid rondom belastingen

De gemeente Kaag en Braassem hanteert het uitgangspunt dat de lokale heffingen zoals de OZB met niet meer dan met de verwachte indexatie (inflatie) volgens het CBS mogen stijgen. Hierbij wordt uitgegaan van het PBBP, het prijs bruto binnenlands product volgens de kerngegevensstabel van het CPB van maart 2021 voor begrotingsjaar 2022. De belastingheffing dient verder maximaal 100% van de kosten te dekken, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele btw-component in de kosten.

Tariefontwikkeling in 2022

Bij het bepalen van de ramingen van belastingopbrengsten voor het nieuwe begrotingsjaar wordt rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,6% voor 2022.

Onroerendezaakbelastingen 2022 (OZB)

Jaarlijks wordt de WOZ-waarde opnieuw bepaald. Vanaf 1 januari 2022 zijn gemeenten wettelijk verplicht om woningen te taxeren op basis van de netto gebruiksoppervlakte; voorheen werd gewaardeerd op basis van bruto inhoud. Ofwel omzetting van inhoud (m3) naar gebruiksoppervlakte (m2). Het gaat om waardering van woningen; de niet-woningen (verhuurbaar vloeroppervlakte en bruto oppervlakte) vallen hier niet onder.

Zodra de nieuwe WOZ-waarden voor 2022 (peildatum 1-1-2021) bekend zijn zal bij het tarievenvoorstel na vaststelling van de begroting het definitieve belastingtarief hierop worden aangepast. Eind september is een eerste voorlopige marktontwikkeling inzichtelijk. Bij het bepalen van het tarief voor 2022 wordt tevens rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,6% ten opzichte van de raming 2021, vermeerderd met areaaluitbreidingen.

Afvalstoffenheffing 2022

De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en recreatieverblijven en voor het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval. Er is voorsnog een vast basistarief met een differentiatie op basis van eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Daarnaast zijn er drie variabele tarieven gebaseerd op het aantal keer dat een container (afhankelijk van de grootte, 140 of 240 liter) of een zak restafval wordt aangeboden. In december 2021 worden de vaste en variabele tarieven voor 2022 vastgesteld.

Ons beleid is om de tarieven kostendekkend te laten zijn. Op dit moment zijn de tarieven bij de afvalstoffenheffing nog niet kostendekkend. Bij de vaststelling van de verordening afvalstoffenheffing 2021 en de daarin opgenomen afvaltarieven voor 2021 is bepaald dat er een groei in kostendekkendheid wordt nagestreefd in twee jaar tijd. 95% in 2022 en 100% in 2023. Bij het opstellen van deze begroting is daarom uitgegaan van een kostendekkendheid van (afgerond) 95%. Of dit voor een specifieke inwoner hoog of laag zal uitvallen, zal afhankelijk zijn van het aantal ledigingen.

Rioolheffing 2022

De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het GRP 2019-2023. Eind 2019 is het kostendekkingsplan bij het GRP 2019-2023 tussentijds financieel bijgesteld en vastgesteld door de raad. Door het lagere renteomslagpercentage (van 3,12% naar 1,0%) en het hogere aantal aansluitingen dan waarbij in het GRP 2019-2023 vanuit was gegaan, kon het tarief met een lager percentage toenemen. Ook voor 2022 verwachten wij een laag renteomslagpercentage (1%) en een mogelijke areaal-uitbreiding. Daarom kunnen we ook in de begroting 2022 het tarief van 2021 ad € 277,30 blijven hanteren en hoeven we dit niet te verhogen met de index.

In december 2021 worden de tarieven voor de rioolheffing definitief vastgesteld. Ook het bijgestelde kostendekkingsplan bij het GRP 2019-2023 zal dan ter vaststelling aan uw raad worden voorgelegd. Mocht dit besluit gevolgen hebben voor de begroting, dan wordt dit als begrotingswijziging op de begroting 2022 verwerkt.

Bouwleges 2022

Bij het ramen van de bouwleges wordt, gelet op ervaringen uit het verleden, het voorzichtigheidsbeginsel gehanteerd. Dit wil zeggen dat alleen de reguliere leges worden geraamd en er elk jaar afzonderlijk wordt bekeken of er aanvullend ook leges kunnen worden geraamd voor projecten die in de periode van het meerjarenperspectief van de begroting worden verwacht. Net als in 2021 worden ook in 2022 hogere opbrengsten voor de bouwleges verwacht vanwege de grote projecten die momenteel binnen onze gemeente worden ontwikkeld. De ramingen zijn daarom incidenteel in 2022 en 2023 verhoogd. Vanaf 2024 wordt er in verband met de invoering van de Omgevingswet in het meerjarenbeeld rekening gehouden met een verlaging van de opbrengsten.

Overzicht belastingdomein gemeente Kaag en Braassem

De hierna volgende tabel geeft een overzicht van het lokale belastingdomein. Ook is vermeld hoe de ramingen voor 2022 tot stand zijn gekomen en waar nodig nog toegelicht per belastingsoort. De totale raming van eigen inkomsten is bepaald op basis van het bestaande beleid bij de lokale heffingen en als baat opgenomen in de begroting 2022. Aan de hand van de nog vast te stellen WOZ-waarden 2022 (peildatum 1 januari 2021) zullen de definitieve OZB-tarieven 2022 worden bepaald.

		<i>bedragen in €</i>
		begroting 2022
OZB eigenaren woningen		4.415.000
OZB eigenaren niet-woningen		783.000
OZB gebruikers niet-woningen		556.000
RZB eigenaren woningen		19.000
Inzameling grof huishoudelijk afval		58.000
Afvalstoffenheffing		3.895.000
Rioolheffing		3.842.000
Forensenbelasting		327.000
Precariobelasting		0
Diverse rechten	grafrechten	63.090
	marktgelten	11.000
Diverse leges	omgevingsvergunningen	1.318.498
	snelle motorboten	20.966
	burgerzaken	281.388
		15.589.942

Kostendekkendheid

Met ingang van 2017 is extra informatie verplicht waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de baten de lasten niet overschrijden. Deze informatie wordt afzonderlijk in beeld gebracht voor de belangrijkste onderdelen binnen de gemeentelijke belastingen.

De tarieven voor afvalinzameling, riolering, begraaftplaatsen en omgevingsvergunningen worden ieder afzonderlijk berekend. De resterende opbrengsten betreffen de overige leges te weten het verstrekken van persoons- en reisdocumenten alsook de overige vergunningverlening op basis van de APV.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Afvalinzameling en –verwerking (taakveld 7.3)	Begroting 2022
1	Kosten taakveld afval (netto)	2.889.942
2	BTW	588.206
3	Overhead	707.999
4	Toerekening rente	8.402
5	Totaal kosten	4.194.550
6	Inkomsten	-3.953.000
7	Netto-lasten	241.550
8	Kostendekking	94%

- 1 Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld afval.
- 2 Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
- 3 Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt conform BBV-voorschriften extracomptabel toegerekend.
- 4 Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften

De kostendekkendheid op afval is al enkele jaren lager dan 100% door de landelijke stijging van de kosten voor de inzameling en verwerking van afval en door de korting die was toegepast in 2018 en heeft doorgewerkt in de tarieven 2019 t/m 2021. Bij de vaststelling van de Verordening afvalstoffenheffing 2021 en de daarin opgenomen afvaltarieven voor 2021 is bepaald dat er een groei in kostendekkendheid wordt nagestreefd in twee jaar tijd. 95% in 2022 en 100% in 2023. Bij het opstellen van deze begroting is daarom uitgegaan van een kostendekkendheid van (afgerond) 95%.

Door een goed scheidingsgedrag en zo min mogelijk aanbieden van restafval kunnen inwoners hun werkelijke lasten lager houden.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Beheer rioleringsstelsel en waterzuivering (taakveld 7.2)	Begroting 2022
1	Kosten taakveld riolering en waterzuivering	2.263.986
2	BTW	761.654
3	Overhead	490.252
4	Toerekening rente	326.107
5	Totaal kosten	3.842.000
6	Inkomsten	-3.842.000
7	Netto-lasten	0
8	Kostendekking	100%

- 1 Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het geactualiseerde GRP aangevuld met de taakgerichte uren.
- 2 Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
- 3 Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV- voorschriften.
- 4 Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV- voorschriften.

De kostendekkendheid van de rioolheffing bedraagt 100%. Door wijziging van het renteomslagpercentage en een jaarlijkse (snellere dan geraamd) en forse uitbreiding van het areaal is het nodig om het kostendekkingsplan van het GRP jaarlijks te monitoren en bij te stellen. Bij het vaststellen van de tarieven 2022 zullen wij daarom het geactualiseerde kostendekkingsplan bij het GRP 2019-2023 opnieuw ter vaststelling aan u voorleggen. In deze begroting hebben wij de opbrengsten opgenomen, waarbij wél rekening is gehouden met een snellere areaaluitbreiding, maar waarbij de indexatie van 1,6% achterwege is gebleven. Daarmee realiseren we al een aantal jaren op rij een kostendekkingspercentage van 100%.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Begraafplaatsen (taakveld 7.5)	Begroting 2022
1	Kosten taakveld begravingen	163.180
2	Overhead	66.048
3	Toerekening rente	8.085
4	Totaal kosten	237.313
5	Inkomsten	-63.090
6	Netto-lasten	174.223
7	Kostendekking	27%

- 1 Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld begraafplaatsen
- 2 Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.
- 3 Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV- voorschriften.

Voor de begraafplaats van Rijsaterwoude zal in 2022 een investering worden gedaan. De damwand/beschoeiing wordt vervangen en het verzakte gedeelte wordt hersteld. In 2018 is hier reeds een offerte voor opgevraagd; kosten ca. € 20.000. Dit bedrag zal echter hoger uitvallen.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Leges: fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning (WABO) (taakveld 8.3)	Begroting 2022
1	Kosten op de taakvelden	1.144.151
2	Overhead	633.099
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	1.777.250
5	Inkomsten	-1.318.498
6	Netto-lasten	458.752
7	Kostendekking	74%

- 1 Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden behorend tot de fysieke leefomgeving (m.n. WABO).
- 2 Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond de BBV-voorschriften.
- 3 Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Leges: Overige leges (Burgerzaken) (taakveld 0.2)	Begroting 2022
1	Kosten op de taakvelden	550.906
2	Overhead	259.779
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	810.686
5	Inkomsten	-302.354
6	Netto-lasten	508.332
7	Kostendekking	37%

- 1 Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden die behoren tot dienstverlening. De nadruk ligt hier persoons- en reisdocumenten, alsmede vergunningverlening op basis van de APV.
- 2 Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extra comptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.
- 3 Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.

Totale woonlasten meerpersoonshuishoudens

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Kaag en Braassem weergegeven.

Gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden	2021	2022
OZB (2021 cf Coelo met een gemiddelde WOZ-waarde van 353.346), 2022 op basis van een stijging van de last met 1,6%)	€ 363	€ 369
Afvalstoffenheffing *1)	€ 259	€ 275
Rioolheffing (tarief 2021 conform tarief 2020, door lager renteomslagpercentage en areaaluitbreiding mogelijk geen tariefsverhoging per 1-1-2022)	€ 277	€ 277
Totale gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden	€ 899	€ 921
Woonlasten in verband met precarioheffing (doorbelast door Oasen, berekening Liander)	€ 152	€ 0
Totale woonlasten, inclusief lasten precarioheffing	€ 1051	€ 921

*1) De werkelijke last per huishouden afvalstoffenheffing is afhankelijk van het scheidingsgedrag. De gemiddelde tarieven zijn gebaseerd op de geprognosticeerde opbrengsten in 2021, gedeeld door het aantal huishoudens. Bij de woonlast in 2022 is er op afval een prijsstijging van 6% verwerkt waardoor de kostendekkendheid van (afgerond) 95% wordt gehaald. In dit tarief is rekening gehouden met dezelfde tarieven voor het afvalbrengstation als in 2021.

Kwijtscheldingsbeleid

Een belastingplichtige die een inkomen heeft van 100% of minder van het minimuminkomen komt in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en rioolbelasting. Alle andere heffingen zijn van kwijtschelding uitgesloten.

Met ingang van 1 januari 2022 geeft het Rijk de gemeenten de mogelijkheid om voor AOW-gerechtigden en volledig arbeidsongeschikten de vermogensnorm voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen met maximaal € 2.000 op te hogen. Dit is een keuze die de gemeenten moeten maken. Wat het effect zal zijn op het aantal kwijtscheldingsverzoeken is nog niet duidelijk; er wordt een impactanalyse gemaakt.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het verwachte weerstandsvermogen in het begrotingsjaar 2022 en de jaren 2023 t/m 2025 van het meerjarenperspectief.

Hiertoe is informatie opgenomen over onderstaande onderwerpen:

1. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om aanwezige risico's te kunnen opvangen);
2. Een inventarisatie van de risico's van materiële betekenis voor de financiële positie, zoveel als mogelijk gekwantificeerd (hoe groot is de kans dat een risico zicht voordoet en wat is de financiële impact van het risico);
3. Inzicht in het weerstandsvermogen in de periode 2022 – 2025;
4. Inzicht in de financiële kengetallen.

Het uitwerken van deze paragraaf gebeurt conform het door de raad in 2019 vastgestelde beleid in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (Nota R&W) voor de periode 2020-2023.

Actualisatie van de risico-inventarisatie ten opzichte van de inventarisatie bij de Richtbrief 2022

In de presentatie bij de Richtbrief 2022 is er een overzicht opgenomen van de geïnventariseerde risico's. In bijlage 2 van de brief van ons college aan uw raad d.d. 21 september 2021 zijn de risico's met een pm-waardering toegelicht. In deze paragraaf is een totaaloverzicht opgenomen van alle geïnventariseerde risico's en op pagina 53 e.v. zijn alle geïnventariseerde risico's toegelicht.

Ten opzichte van de situatie bij het opstellen van de Richtbrief zijn de onderstaande risico's bijgesteld.

Wegen (bijgesteld)

Het risico van de wegen is niet alleen structureel als het gaat om areaal, maar ook incidenteel. Bij de inspectie in 2021 is gebleken dat een aantal wegen in een snel tempo -sneller dan normaal mag worden verwacht- hard in kwaliteit is achteruit gegaan. Daarnaast worden wij als gemeente geconfronteerd met wegen die moeten worden aangepakt omdat ze op een dijk liggen en deze dijken zodanig in kwaliteit zijn achteruit gegaan dat zij moeten worden aangepakt. Dit heeft tot gevolg dat ook de weg, terwijl deze eigenlijk nog goed is, toch moet worden vervangen. Wij zijn hierover in gesprek met het hoogheemraadschap.

De Tweesprong (bijgesteld)

Het risico op een exploitatietekort bij De Tweesprong bestond al en was in de begroting 2021 en de jaarrekening 2020 opgenomen. In de presentatie bij de Richtbrief ontbraken in het overzicht de gekwantificeerde bedragen. Deze zijn nu toegevoegd en zijn ongewijzigd ten opzichte van de inventarisatie bij de jaarstukken 2020 en de begroting 2021.

ICT

Voor ICT was er een risico opgenomen in verband met de evaluatie van de verdeelsleutels voor de verdeling van de kosten van de BVO Rijn en Braassem over de gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Deze evaluatie vindt plaats in 2023/2024, waardoor er een pm was opgenomen

vanaf 2025. Naast dit risico op hogere lasten door een andere verdeling speelt er nog een tweede risico op hogere lasten. Dit heeft te maken met de inrichting van een CIO Office bij de gemeente Alphen aan den Rijn. In de komende maanden vinden gesprekken plaats tussen de gemeente Kaag en Braassem en de gemeente Alphen aan den Rijn over de mate waarin Kaag en Braassem gebruik gaat maken van dit Office en wat de bijdrage hiervoor dan zal zijn. Vandaar dat in deze begroting ook een risico is opgenomen vanaf 2022.

Weerstandsvermogen bij gesignaleerde risico's

Afweging van de beschikbare weerstandscapaciteit versus de gekwantificeerde risico's in deze paragraaf leidt tot onderstaande conclusie. Door de raad was als kader voor het weerstandsvermogen in de Nota risicomanagement een ratio vastgesteld van 1 - 1.4. Om de benodigde middelen vrij te houden om te komen tot de uitvoering van de Samenwerkingsagenda en de hierin opgenomen ambities voor Focus met ambitie, is in het voorjaar van 2019 besloten om voor het meerjarenperspectief uit te gaan van de onderkant van de ratioklasse, ratio 1. In de Nota risicomanagement 2020, vastgesteld in december 2019, is deze norm voor de structurele weerstandsratio van minimaal 1 vastgelegd.

In het afgelopen jaar hebben wij met (de groep financieel specialisten uit) de raadsfracties in diverse sessies gesproken over ambities en maatregelen ter dekking van het te verwachten begrotingstekort en hebben we met behulp van het knoppenmodel keuzes gemaakt in deze ambities en dekkingsvoorstellen. Uiteindelijk hebben we op basis van de bijeenkomsten op 13 en 27 september het in de brief van 21 september beschreven tweede scenario uitgewerkt in deze begroting 2022 en in het meerjarenbeeld 2023-2025. Dit tweede scenario geeft een reëel en structureel sluitende begroting in 2022 (en 2023), maar nog een tekort op de jaren 2024 en 2025. In de afgelopen week zijn ook de effecten van de Septembercirculaire bekend geworden. Deze zijn nog niet verwerkt in deze begroting, maar geven wel een positief effect op ons resultaat en daarmee ook op de weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Zie hiervoor de onderstaande tabellen:

Bedrag * €1.000

	Incidenteel	Structureel			
		2022	2023	2024	2025
Beschikbare weerstand	17.833	511	390	-517	-473
Benodigde weerstand	4.286	523	450	497	497
Ratio	4,16	0,98	0,87	-1,04	-0,95

De effecten van de Septembercirculaire 2021 zijn fors en geven een heel ander beeld van de weerstandsratio voor structurele risico's:

Bedrag * €1.000

	Incidenteel	Structureel			
		2022	2023	2024	2025
Beschikbare weerstand, inclusief effecten Septembercirculaire 2021	17.833	1.919	1.335	398	504
Benodigde weerstand	4.286	523	450	497	497
Ratio, inclusief effecten Septembercirculaire 2021	4,16	3,67	2,97	0,80	1,01

Conclusie

- Voor de incidentele risico's gold in de afgelopen jaren een ratio van 1 – 1.4. Dit is voldoende om de geïnterpreteerde incidentele risico's op te vangen, maar is te weinig om de solvabiliteit op een voldoende niveau te hebben. Daarom is in het voorjaar van 2019 bepaald dat de beschikbare weerstand van een zodanig niveau is dat de solvabiliteit minimaal 20% bedraagt. Uit het overzicht van de kengetallen, verderop in deze paragraaf, blijkt dat de solvabiliteit in de komende jaren daalt van 30% naar 21%. Met name door de groei van de algemene reserve is de solvabiliteit sterk verbeterd en is de incidentele weerstandsratio ook in de komende jaren voldoende hoog.
- Structureel voldoet de ratio met de uitwerking van scenario 2 in 2022 en 2023 net niet en in 2024 en 2025 niet aan de gestelde ratio van minimaal 1. De begroting is gebaseerd op de Meicirculaire, aangevuld met stelposten voor gewenste ambities. Daarnaast heeft ons college ook op verzoek van uw raad waar dat enigszins mogelijk was, de risico's gekwantificeerd. Door én de ambities in de begroting op te nemen én de risico's te kwantificeren, hebben we een meer reëel beeld van onze weerstandscapaciteit. Houden we rekening met de effecten van de Septembercirculaire, dan voldoen we ook aan de norm voor de structurele weerstandsratio.

De grondslagen voor berekening van de ratio's worden hierna per onderwerp toegelicht.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in incidentele en structurele capaciteit, zoals vermeld in de Nota R&W:

Bedrag * €1.000

A. Incidentele weerstandscapaciteit	
1. De algemene reserve	17.833
2. Bestemmingsreserves (reserve grondexploitatie niet gelabeld deel)	0
Beschikbare weerstandscapaciteit:	17.833
3. Stille en geheime reserves:	0
Theoretische weerstandscapaciteit:	17.833

Toelichting incidentele weerstandscapaciteit:

1. De algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve is per 1 januari 2022 afgerond € 17,8 miljoen. Het saldo is zo gestegen ten opzichte van begin 2021 door het positieve resultaat van 2020 en door de vrijval van de reserve IMNOR in 2021. In deze opstelling is ervan uitgegaan dat onze raad instemt met toevoeging van deze vrijval aan de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

De gemeente beschikt over een bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie van € 3,1 miljoen (saldo per 1 januari 2022). Deze reserve moet voldoende van omvang zijn om de berekende risico's bij verliesgevendende plannen af te dekken. In 2022 worden naar verwachting verschillende grondexploitaties afgesloten, zoals Van Egmondterrein/Elzenlaan, Centrumplan Leimuiden en

Braassemerland West End. Hiervoor is in totaal mogelijk een dekkingsbijdrage nodig uit deze reserve van € 318.000.

Het totale risico op verliesgevende plannen, inclusief de hierboven genoemde bedraagt € 2,262 miljoen, waarvoor wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. In de reserve bouwgrondexploitatie is rekening gehouden met de berekende omvang van deze risico's. Daarnaast is rekening gehouden met een aantal specifieke reserveringen, waaronder een reservering voor het vereveningsfonds ter grootte van € 876k en in bovenstaand saldo is ervan uitgegaan dat de gereserveerde bijdrage van € 300k aan de provincie in verband met N207 Passage Leimuiden in 2021 heeft plaatsgevonden.

Dit impliceert dat het volledige saldo van deze reserve gelabeld is voor risico's en specifieke reserveringen bij de bouwgrondexploitatie.

3. Stille en geheime reserves

We spreken van stille reserves indien activa lagere balanswaarden hebben dan de werkelijke waarde. Geheime reserves zijn activa die helemaal niet meer op de balans staan (boekwaarde nihil) maar die mogelijk nog wel een restwaarde hebben in het economisch verkeer. Hieronder zijn deze activa in twee onderdelen vermeld:

3.1 Gronden

Onze gemeente beschikt over een kleine stille reserve bij de bouwgrondexploitatie. Dit betreft een tweetal grexen die naar verwachting met € 530.000 winst kunnen worden afgesloten (zie paragraaf grondbeleid). Rekening houdend met het risicoprofiel kan deze winst dalen tot een winst van slechts € 166.000. De winst die vanwege het risicoprofiel mogelijk (bijna) niet gerealiseerd wordt is voorzichtigheidshalve bij het bepalen van de stille reserve niet toegevoegd in de berekening.

3.2 Opstallen

Gebouwen die niet meer van belang zijn voor de gemeentelijke bedrijfsvoering kunnen worden afgestoten. In een aantal gevallen blijkt bij verkoop dat de marktwaarde lager ligt dan de boekwaarde. In de gevallen waarbij de marktwaarde hoger ligt dan de boekwaarde, kan de meerwaarde na verkoop worden toegevoegd aan de vermogenspositie. Voor overige activa is het niet goed mogelijk de in de waarden aanwezige stille of geheime reserves te bepalen, omdat de waarde sterk afhankelijk is van de gebruiksmogelijkheden en de marktvraag.

Toelichting structurele weerstandscapaciteit:

	2022	2023	2024	2025
B. Structurele weerstandscapaciteit				
Begrotingsruimte/ buffer	511	390	-517	-473
Beschikbare weerstandscapaciteit:	511	390	-517	-473
Onbenutte belastingcapaciteit	3.029	3.029	3.029	3.029
Theoretische weerstandscapaciteit:	3.540	3.419	2.512	2.555

Bedrag * €1.000

De begrotingsruimte/buffer

Deze begroting is gebaseerd op de ontwikkelingen die we hebben gepresenteerd bij de Richtbrief op 28 juni en op de gesprekken die ons college met uw raad heeft gehad op 13 en 27 september jongstleden.

Uitgangspunt bij het opstellen van deze begroting en daarmee ook de begrotingsruimte/buffer is scenario 2 uit de brief van 21 september 2021 van ons college aan uw raad.

Hiermee presenteren we een reëel en structureel sluitende begroting in 2022 en 2023. Voor de jaren 2024 en 2025 leidt deze keuze op dit moment nog tot een begrotingstekort. Verschillende ontwikkelingen ten aanzien van de algemene uitkering zien er op dit moment gunstig uit voor onze gemeente. Hiermee is de verwachting dat we bij de Richtnota 2023 zonder al te vergaande maatregelen een reëel en structureel sluitende begroting 2023 en een sluitend meerjarenbeeld kunnen opstellen.

De effecten van de Septembercirculaire zijn hierin nog niet verwerkt. Deze effecten worden in het raadsvoorstel opgenomen en als eerste begrotingswijziging bij deze begroting verwerkt.

De onbenutte belastingcapaciteit

Jaarlijks wordt in de Meicirculaire het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 vastgesteld. Dit zogenaamde redelijk peil is voor 2022 vastgesteld op 0,1800. Uitgaande van de laatst vastgestelde WOZ-waarden en de geraamde opbrengsten OZB is het gewogen gemiddelde tarief voor Kaag en Braasem berekend op 0,1162. De onbenutte capaciteit kan dan als onderstaand worden berekend:

Berekening werkelijk gewogen gemiddelde tarief voor toelating tot artikel 12	laatste taxatiewaarde
WOZ-waarde woningen	€ 4.210.939.000
WOZ-waarde niet woningen eigenaren en gebruikers samen	534.234.000
Geraamde OZB-opbrengst obv totaal WOZ-waarde	5.754.000
Geraamde onderdekking reiniging/ afvalstoffen	241.550
Geraamde onderdekking riolering	-0
Geraamde OZB-opbrengst gecorrigeerd voor onderdekking	5.512.451
Gewogen gemiddelde OZB-tarief	0,1162
Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. het redelijk peil/ "toelatingstarief artikel 12"	
Redelijk peil conform meicirculaire 2021 voor toelating artikel 12	0,1800
Werkelijk gewogen gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente Kaag en Braasem	0,1162
Verschil (=weerstandtarief)	0,0638
Onbenutte belastingcapaciteit (=weerstandtarief * totale WOZ-waarde)	€ 3.028.861

Risico-inventarisatie en kwantificering

Het inventariseren en kwantificeren van risico's heeft conform het bepaalde in de Nota R&W plaatsgevonden gedurende het proces naar de begroting bij de Richtbrief 2022. Wijzigingen in de risico-inventarisatie ten opzichte van het moment van opstellen van de Richtbrief zijn aan het begin van deze paragraaf toegelicht onder de ontwikkelingen. Onderstaand is een overzicht opgenomen en zijn alle risico's voorzien van een toelichting.

Categorieën risico's met financiële consequenties:

bedragen* € 1000

Omschrijving risico per categorie	Kans Risico klasse	Gevol Raming schade	Risico (kans x gevolg) Incidenteel	2022	2023	2024	2025
Totaal risico's							
Financieel							
1. Wmo	50%	165	83	0	0	0	0
2. Reguliere jeugdhulp		pm	0	0	pm	pm	pm
3. JB/ JR en gesloten jeugdhulp	50%	50	0	25	25	25	25
4. Sociale woningbouw	50%	1.050	525	0	0	0	0
5. Ict	20-50%	150		85	85	85	85
6. Kunstwerken - Noorderhemweg	40%	300	1.500	0	0	120	120
7. Wethouderspensioenen				pm	pm	pm	pm
8. Wethouders – wachtgeld			80				
Product/ diensten							
9. Bestrijding essentaksterfte/ kastanje bloedingsziekte	50%	86	43	0	0	0	0
10. Openbaar groen	90%	136		122	122	122	122
11a. Wegen, areaal uitbreiding IBOR wegen (index 1,6%)				45	45	45	45
11b. Wegen, Herenweg en dijkwegen			pm				
11c. Grietpolderweg	50%	614	307				
12. Implementatie omgevingswet		2.400	1.584	0	0	0	0
13. Werk en Inkomen DVO				pm	pm	pm	pm
14. Werk en Inkomen Buig	70%	235	165				
Verbonden partijen							
15. Algemeen	50%	200		100	100	100	100
16. De Tweesprong				146	73	0	0
Gekwantificeerde risico's			4.286	523	450	497	497

Toelichting op de risico's

1. Wmo

Wmo incidenteel risico

De Wmo betreft een opneinderegeling. Dit betekent dat wij als gemeente maatschappelijke ondersteuning moeten bieden, ook als het budget op is. Een aantal grote woningaanpassingen kan bijvoorbeeld extra lasten met zich meebrengen. Omdat het onzeker is wanneer inwoners meer dan verwacht een beroep doen op een dergelijke woningaanpassing, is ervoor gekozen hiervoor een risico op te nemen in de risicoparagraaf. Een aanvraag voor een grote woningaanpassing staat op zichzelf en heeft geen structureel effect, maar heeft mogelijk een incidenteel effect op de algemene reserve. Op basis van ervaringscijfers van voorgaande jaren achten wij het verantwoord om dit risico incidenteel in te schatten op € 165.000 met een kans van 50%. We zagen in 2020 en zien in 2021 wel een stijging van het aantal woningaanpassingen. We blijven dit monitoren om te beoordelen of dit een trend is waar we wat mee moeten in de begroting of niet.

Wmo structureel risico

Per 1 januari 2020 vinden er wijzigingen plaats in de Wmo-wet- en regelgeving. Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze geen financiële gevolgen hebben, maar dat is nog erg onzeker. Het gaat hierbij met name om de effecten die de invoering van het abonnementstarief met zich meebrengt en in mindere mate om wijzigingen rondom de verstrekking van hulpmiddelenzorg.

Invoering abonnementstarief Wmo

Het abonnementstarief, een vast tarief voor de eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen, in plaats van een inkomensafhankelijke bijdrage, is per 1 januari 2020 definitief van kracht. Hierdoor zijn de inkomsten van eigen bijdragen CAK gedaald. Daarnaast heeft het een aanzuigende werking, met name een toenemende vraag naar huishoudelijke hulp van mensen die dit nu zelf geregeld hebben, een toenemende vraag naar (duurdere) hulpmiddelen zoals scootmobielen en een toenemende vraag naar woningaanpassingen.

In 2019 en 2020 ziet onze uitvoeringsorganisatie Participe het aantal afgegeven beschikkingen voor huishoudelijke ondersteuning, vervoer- en woonvoorzieningen toenemen. Hierbij is het lastig om te beoordelen of dit wordt veroorzaakt door het abonnementstarief of dat hier ook andere oorzaken aan ten grondslag liggen, zoals vergrijzing. Vanuit het regeerakkoord is een structureel (dalend) bedrag ter compensatie aan de gemeenten beschikbaar gesteld, voor Kaag en Braassem is dit bij benadering € 184.000 in 2022. In 2021 was dit € 191.000. Dit wordt naar verwachting in 2021 volledig gebruikt ter dekking van CAK en verstrekingskosten. Ook de uitvoeringskosten nemen toe en hiervoor zijn in deze begroting extra middelen geraamd. Een verdere stijging kan dan ook niet meer binnen de budgetten worden opgevangen. De VNG voert voor de jaren 2019 tot en met 2022 een monitor uit op de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Aan de hand van de uitkomsten bespreekt de VNG met de minister over passende maatregelen, als de financiële gevolgen groter blijken dan eerder begroot.

In afwachting van passende maatregelen gaan we in deze begroting 2022 uit van financiële compensatie wanneer de groei van deze voorzieningen doorzet. Er wordt daarom geen structureel bedrag gereserveerd in deze risicoparagraaf.

2. Reguliere jeugdhulp

Wij hebben als gemeente voor de ambulante jeugdhulp en de jeugdhulp met verblijf een overeenkomst gesloten met GO! voor jeugd. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 2018-2021 met de mogelijkheid om de overeenkomst twee keer met twee jaar te verlengen. De afgelopen jaren zijn extra middelen aan GO! toegekend op basis van het risicodossier, wetswijzigingen, autonome ontwikkelingen en corona. Ontwikkelingen waarop GO! geen invloed had en die zij niet hadden kunnen voorzien.

Landelijk en subregionaal spelen er echter meerdere ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de kosten van de jeugdhulp. Zo zien wij in 2021 de gevolgen van corona op de aard en omvang van de jeugdhulpvragen. Vraag is of dit in 2022 ook nog aan de orde zal zijn. Voor 2023 en verder geldt dat de inrichting van de jeugdhulp per 2023 (de huidige verlenging met GO! loopt tot en met 2022), de mogelijk verplichte regionale inkoop van jeugdhulp en de AMvB reële kostprijs kunnen leiden tot een toename van de kosten.

Dit maakt de kosten voor 2023 e.v. nog onzeker. Aan de andere kant is het ook nog onzeker in hoeverre er vanuit het Rijk nog structureel extra gelden komen om de hogere lasten bij Jeugd te kunnen dekken. Het is wel de verwachting dat wij als gemeente extra middelen gaan ontvangen. Dit is een resultaat van de uitspraak van de Commissie van Wijzen. Doordat er nog te weinig hierover bekend is, hebben we de jaren 2023 e.v. ingeschat met een pm.

3. JB/JR en gesloten jeugdhulp

De zorg verband houdende met jeugdbescherming/jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp wordt regionaal ingekocht via TWO Jeugdhulp Holland Rijnland. Voor deze vormen van jeugdhulp geldt een

wettelijke regionale samenwerking. Dit betreft een opneindegeling. De kosten worden verdeeld op basis van een verdeelsleutel. Voor 2022 geldt dat de realisatie van het jaar 2020 per gemeente de basis voor de verdeelsleutel is. De kosten kunnen met name bij gesloten jeugdhulp fluctueren omdat dit een relatief dure vorm van jeugdhulp is. Jeugdhulp Holland Rijnland geeft daarnaast aan dat bij jbjr een tariefstijging heeft plaatsgevonden die van invloed is op de begroting 2022 en dat regionaal extra middelen worden verstrekt aan jbjr om de caseload te verlagen. Het woonplaatsbeginsel (zie risico reguliere jeugdhulp) kan ook voor de regio Holland Rijnland een verschuiving betekenen van de verdeling van de kosten. Er zijn nog teveel onduidelijkheden om dit effect te kwantificeren. Met deze verhoging achten wij het verantwoord om het risico te handhaven op € 50.000 met eens kans van 50% dat zich dit voordoet.

4. Sociale woningbouw

Dit betreft het risico op afboeken van de boekwaarde van het Connexxionterrein in verband met het realiseren van sociale woningbouw op deze locatie. Of daar sociale woningbouw gaat komen of dat het terrein een andere bestemming gaat krijgen is nog niet bekend. Wel hebben we te maken met een boekwaarde die in welke ontwikkeling dan ook betrokken moet worden. Afhankelijk van welke ontwikkeling het gaat worden, zal het bedrag van het verlies hoger of lager zijn. De kans dat de volledige boekwaarde moet worden afgeboekt is daarom bij begroting 2019 bijgesteld naar 50%. Deze inschatting blijft nu ongewijzigd. Met een boekwaarde van € 1.050.000 komt het incidentele risico voor deze post uit op € 525.000.

5. ICT

ICT - CIO Office

De BVO Rijn en Braassem (BVO) verzorgt de uitvoering van onze ICT. Om de BVO opdrachten en kaders mee te geven over welke ICT de gemeentes nodig hebben, is door de gemeente Alphen aan den Rijn besloten om tot oprichting van het CIO Office over te gaan. Het CIO Office is als het ware een “strategische denktank” op ICT-gebied. De inzet van het CIO Office draagt bij aan een uniform applicatielandschap.

De gemeente Kaag en Braassem is nu in gesprek met de gemeente Alphen aan den Rijn om te onderzoeken of en hoe wij aan kunnen sluiten bij het CIO Office. De voorwaarden en kosten maken ook onderdeel uit van het gesprek.

De verwachting is dat aansluiting door de gemeente Kaag en Braassem bij het CIO Office noodzakelijk is. Dit om de BVO goed haar werk te kunnen laten doen, ook voor ons. Daarnaast zorgt een uniform applicatielandschap voor schaalvoordeel en kostenbesparing.

De financiële impact is nog niet duidelijk. De totale kosten van het CIO Office bedragen op dit moment ca. € 750.000. Het is nog niet duidelijk in welke omvang de gemeente Kaag en Braassem van het CIO Office gebruik gaat maken. Ook is nog niet duidelijk of én zo ja, in welke mate de gemeente Kaag en Braassem kosten in rekening gebracht gaat krijgen van het CIO Office. Vandaar dat hiervoor in 2022 e.v. een pm-post is opgenomen in de risicoparagraaf.

Wel duidelijk is dat de rol en het budget van de Chief Information Security Officer (CISO) en het budget voor de securitykosten voor 2022 uit de BVO-begroting zijn gehaald. De CISO en security zijn onderdeel van de CIO Office en hebben een totaal budget van € 180.000 voor de beide deelnemers. Voor de gemeente Kaag en Braassem betekent dit dat € 36.000 naar de gemeentelijke begroting is

teruggevloeid ter dekking van deze CISO- en securitykosten. Deze verschuiving van de BVO naar de CIO Office heeft geen budgettaire gevolgen.

Op dit moment bedraagt de verdeling van de kosten van de BVO begroting 80/20. De kosten van de CISO (€ 100.000) zullen naar verwachting ook in deze verhouding worden doorbelast. Daarmee komen we op een hogere last in onze begroting van € 20.000. Van de overige diensten die bij de CIO Office zijn geraamd voor € 650.000 zullen wij naar verhouding minder gebruik maken. Deze extra lasten schatten wij nu in op $50\% \cdot 20/80$ verdeling op € 650.000 = € 65.000. Daarmee komt het totaal geraamde effect voor de extra ICT-lasten op € 85.000. Dit is exclusief de effecten die vanaf 2024 kunnen optreden door het wijzigen van de verdeelsleutels, zoals hierna toegelicht.

ICT - kostenverdeling

Op dit moment bedraagt de verdeling van de kosten van de BVO-begroting 80/20. In 2023 zal verder worden onderzocht wat een eerlijke verdeling is van de kosten over de gemeenten Kaag en Braassem en Alphen aan den Rijn. Wat de uitkomst van dit onderzoek zal zijn, is nog niet bekend. Dit kan positief voor ons uitvallen, maar ook negatief. Vanwege deze onbekende verandering is een pm-post opgenomen.

6. Kunstwerken - Noorderhemweg

Uit de inspectie van 2018 komt naar voren dat in 2022/2023 onderhoud nodig is aan de Noorderhemweg. De omvang van de onderhoud bedraagt naar verwachting ca € 1,5 miljoen en maakt dat de constructie weer 20 tot 30 jaar mee kan gaan. Ook is een globale berekening gemaakt van de kosten bij vervanging. Deze is een factor 2 tot 3 groter dan het onderhoud, maar dan heeft de brug een levensduur van ca 100 jaar. De werkzaamheden moeten binnen ca 10 jaar gebeuren.

Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de inrichting van het project Braassemerland. Uit de inrichting van Braassemerland komt naar voren dat er mogelijk verkeer afgewikkeld dient te worden over de Noorderhemweg. Bij inbreiding van het Braassemerland bestaat er het risico dat de Noorderhemweg verbreed dient te worden. Dan zal de omvang van de investering, afhankelijk van de keuze, liggen op 4 tot 6 keer de omvang van groot onderhoud. Voor een raadsvoorstel is het noodzakelijk te weten wat Braassemerland straks nodig heeft, zodat het juiste budget kan worden aangevraagd. De raad is hierover geïnformeerd via een brief. Nadat er meer duidelijkheid is over de noodzaak tot verbreding van Braassemerland wordt een raadsvoorstel aan de raad gepresenteerd.

Mede op verzoek van uw raad hebben wij een inschatting gemaakt van de effecten van bovenstaand risico op onze begroting. Onafhankelijk van de keuze die wordt gemaakt, zullen we te maken krijgen met een extra kostenpost van minimaal € 1,5 miljoen aan noodzakelijk groot onderhoud. Deze post is als incidenteel risico opgenomen voor dit volledige bedrag. Op dit moment is nog niet bekend wanneer dit onderhoud plaats gaat vinden. Als door uw raad niet wordt gekozen voor deze variant, maar voor één van de twee andere varianten, dan ontstaat de kans dat de brug binnen 10 jaar moet worden vervangen. Dit zal niet van de een op de andere dag gebeuren. Er is een kans dat in 2024 e/o 2025 gestart zal worden met de voorbereiding. De voorbereidingskosten hebben we geraamd op 10% van het investeringsbedrag van zo'n € 3 miljoen. (boven op de € 1,5 miljoen). De kans dat deze voorbereidingskosten al in 2024 e/o 2025 plaats gaan vinden, worden ingeschat op 40%. $40\% \cdot 10\% \cdot € 3 \text{ miljoen}$ komt op een kwantificering van € 120.000 in 2024 en 2025.

Constructieve veiligheid

In het beheersplan kunstwerken 2021/2024 is het onderzoek naar de constructieve veiligheid van diverse kunstwerken benoemd. De eerste kunstwerken (bruggen Floraweg) zijn onderzocht en dit leidt

tot het nemen van maatregelen van gewichtsbepierking met als uiteindelijke noodzaak het herstellen/vervangen van kunstwerken. Voor de komende jaren staan diverse onderzoeken gepland. Dit kan leiden tot extra noodzakelijke investeringskredieten voor het vervangen van diverse kunstwerken binnen de gemeente Kaag en Braassem. De twee bruggen in de Floraweg hebben een vervangingswaarde van b.v. ca € 500k - € 750k wat mogelijk leidt tot extra kapitaallasten op het onderdeel kunstwerken.

7. Wethouderspensioenen

De pensioenverplichting die een gemeente heeft voor (ex-) wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de op dat moment geldende rentestand. De huidige lage rentestand brengt extra kosten met zich mee voor het op peil houden van de pensioenvoorziening. Met een nieuw college in 2022 kunnen de kosten toenemen door benoeming van nieuwe wethouders. Op dit moment is onbekend wat de verkiezingsuitslag zal zijn en wat dit dus betekent voor het aantal deelnemende wethouders in het APPA-fonds en de daarbij behorende verplichtingen voor de gemeente Kaag en Braassem.

8. Wethouders – wachtgeld

In 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen en vinden er mogelijk wisselingen plaats binnen het college van burgemeester en wethouders. Bij wisselingen bestaat een risico dat de huidige wethouders aanspraak maken op wachtgeld. Deze kosten komen voor rekening van de gemeente. Op dit moment is onbekend wat de verkiezingsuitslag zal zijn en wat dit dus betekent voor de zittende wethouders en de mate waarin vanaf 2022 aanspraak zal worden gemaakt op wachtgeld. Uitgaande van een bezetting van 3,5 wethouder is in de risicoparaagraaf nu rekening gehouden met de kosten van in totaal één fulltime wethouder, zijnde 80% van de salarislust van een fulltime wethouder in het eerste jaar. Daarna is er nog twee jaar sprake van 70% doorbetaling. Hier is nog geen rekening mee gehouden. Uiteraard hebben wij bij de Richtnota 2023 een beter inzicht in de effect van de verkiezingen op deze begrotingspost.

9. Bestrijding essentaksterfte/kastanjebloedingsziekte

De essen in de gemeente zijn aangetast door essentaksterfte en kastanjes door de kastanjebloedingsziekte. Ieder jaar komt de boom in een nieuwe ziektefase. Het verloop van de ziekte wordt nauwkeurig gemonitord. Zieke bomen worden verwijderd, als deze een gevaar (gaan) vormen voor de veiligheid. Naarmate de ziekte verder verloopt, wordt de kans op verwijderen groter. De maximale impact is incidenteel en wordt ingeschat op € 85.000, de kans is 50%, we schatten dit risico in op € 43.000. In de afgelopen jaren zijn de kosten van extra onderzoek en snoei opgevangen binnen de begroting. Bij de Richtnota 2023 zal worden gekeken in hoeverre we dit risico kunnen opnemen binnen de reguliere budgetten voor openbaar groen.

10. Openbaar groen

Begin 2020 is het IBOR 2020-2024 vastgesteld. Het nieuwe IBOR is grotendeels ongewijzigd vastgesteld. De beschikbare budgetten zijn na vaststelling structureel opgehoogd met € 32.000. Daarnaast is het budget in 2020 incidenteel opgehoogd vanuit Focus met Ambitie met € 100.000. Daarmee was het budget voor 2020 toereikend en heeft dit risico zich niet voorgedaan. Ook voor 2021 is het budget incidenteel opgehoogd vanuit Focus met Ambitie. Daarom is het risico voor 2021 op € 0 ingeschat. Voor 2022 e.v. is het risico niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2021 en blijft daarmee op € 136.000 met een kans van 90%.

11a. Wegen, areaaluitbreiding IBOR wegen

- Het extra areaal dat door ontwikkelingen naar ons toe komt is niet volledig bekend aangezien dat afhankelijk is van anterieure overeenkomsten. Daarbij is het moment waarop de overdracht plaats gaat vinden niet in beeld.
- Door uitbreiding van het areaal en het niet synchroon meestijgen van budgetten kan er in verhouding minder onderhoud worden uitgevoerd.
- In het IBOR hebben we die planningen beter bij elkaar gebracht, maar een deel is pas later bekend als gevolg van de afspraken tussen partijen.
- Ook voor deze post heeft ons college een inschatting gemaakt van de mogelijk extra kosten. Dit is nu gekwantificeerd door het indexpercentage van 1,6% toe te passen op het deel van de budgetten van IBOR die gevoelig zijn voor prijsinflatie, in totaal € 2,8 miljoen, waarmee het risico is gekwantificeerd op € 45.000.

11b. Wegen, Herenweg en dijkwegen

- Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft diverse projecten gestart die ook op onze wegen van invloed zijn. Deze zaten niet in onze planningen aangezien ze voor ons niet zelfstandig een probleem zijn.
- Het verzwaren en uitvoeren van onderhoud aan keringen tekent zich onder andere door zetting af op wegen op en nabij keringen. Door de diversiteit van de grondsamenstelling en het afwijken van aangeleverde meerjarenplannen kunnen we de hieruit voortvloeiende kosten niet kwantificeren.
- Door schaalvergroting van bedrijven gelegen aan ondergeschikte wegen gaat de kwaliteit van deze wegen harder achteruit dan voorzien.
- Bij onderhoud en reconstructies wordt er vaak door bijvoorbeeld participatie besloten de wegen anders in te richten. Wat hogere kosten met zich mee brengt in aanleg maar met name voor beheer en onderhoud.
- De klimaatsverandering tekent zich af op wegen met name op keringen. Vorig jaar hebben we dat kunnen zien door de extreme droogte.
- Algemeen. Veel wegen zijn aangelegd op een fundering van hoogovenslakken. Diktes en milieuhygiënische kwaliteit hiervan variëren sterk waardoor er bij reconstructie en onderhoud de financiële consequenties sterk uiteenlopen.

11c. Grietpolderweg

In het Dorpshart Leimuiden worden door Smit's Bouwbedrijf (SBB) eengezinswoningen, appartementen, commerciële ruimten en een dorps haven gerealiseerd. Voor de realisatie en bereikbaarheid van de haven is er in de Grietpolderweg een brug gerealiseerd. De Grietpolderweg moet aansluiten op deze brug en moet hiervoor deels opgebroken en opnieuw opgebouwd worden. De ontwikkelaar draagt de weg en de brug, inclusief openbare ruimte rondom woningen, na realisatie over aan de gemeente.

De Grietpolderweg is gelegen op een veendijk van het hoogheemraadschap van Rijnland (HHR). Om de weg te laten aansluiten op de nieuw gerealiseerde brug moeten er grondlichamen (taluds) aangebracht worden waarop de weg kan worden aangelegd. Uit berekeningen is gebleken dat de aannames die bij het opstellen van het ontwerp en aannemingscontract zijn bepaald, niet overeenkomen met de daadwerkelijke situatie. De weg zal, als deze conform het oorspronkelijke ontwerp wordt gerealiseerd, een ongewenst grote zetting krijgen (samendrukken van de grond door voorbelasting). Door deze zetting is het ongewenst om de weg aan te leggen omdat dit kan leiden tot een onveilige situatie.

Tussen SBB, HHR en gemeente is er een geschil ontstaan wie verantwoordelijk is voor de ontstane situatie en het herstel daarvan. Na een lange periode van overleg en onderzoeken zijn SBB en de gemeente tot een overeenkomst gekomen waarin in eerste instantie de kosten 50/50 verdeeld worden. Daarnaast is er de afspraak gemaakt dat de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen te Utrecht zich over de zaak zal moeten buigen en uitspraak zal moeten doen over wie er aansprakelijk is en wie de kosten zal moeten dragen. Er bestaat een risico dat de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen SBB in het gelijk stelt en dat de gemeente verantwoordelijk is voor de totale kosten. Op dit moment zijn de kosten geraamd op ca. € 614.000. In de brief van ons college aan uw raad heeft u kunnen lezen dat SBB voornemens is de opdracht te verstrekken aan Strukton. Hiermee zal waar mogelijk een optimalisatie (versnelling) in het werk worden doorgevoerd. De definitieve kosten zijn op dit moment nog niet bekend, deze zullen snel volgen. Nu het werkplan inzichtelijk is en de definitieve kosten snel volgen, zullen partijen samen met hun juridisch adviseurs het juridisch traject verder opstarten en zo nodig de Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen te Utrecht vragen zich over de zaak te buigen en uitspraak te doen over wie er aansprakelijk is en wie de kosten zal moeten dragen. Wij kunnen in het meeste negatieve scenario het bedrag ter grootte van ca. € 614.000 dekken uit het begrotingsresultaat 2021.

12. Implementatie Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet betekent een volledige herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water worden gebundeld. De wet zou medio 2019 in werking treden, maar is o.a. als gevolg van de coronacrisis opnieuw uitgesteld. Momenteel is de verwachting dat de Omgevingswet medio 2022 in werking treedt. Naast de brede herziening van de regelgeving vraagt de Omgevingswet ook om een andere werk- en denkwijze van overheden, inwoners en bedrijven. Integraal werken en meer ruimte voor initiatieven zijn belangrijke uitgangspunten. Ondanks het uitstel gaat Kaag en Braassem door op de ingeslagen weg met de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Er staat inmiddels een stevig fundament waarop de komende tijd verder wordt gebouwd.

De rijksoverheid betaalt de investeringskosten die samenhangen met de wet zoals de centrale digitale voorzieningen. Gemeenten moeten zelf de kosten dragen voor de transitie naar het werken met de nieuwe wetgeving. De omslag in wetgeving vraagt om een zorgvuldige voorbereiding in de gemeente. Dat geldt voor de aanpassing van (digitale) systemen, het voorbereiden van de nieuwe visie, plannen en vergunningstrajecten en om verandering in houding en dienstverlening. De VNG heeft een rekenmodel ontworpen waarmee gemeenten een eerste indicatie kunnen krijgen van kosten voor de invoering van de Omgevingswet. Het model werkt op basis van gemeentegrootte en omvat de visie- en planvorming, de instrumenten, dienstverlening, werkprocessen, opleidingen en de informatiearchitectuur. De uitkomsten zijn in deze fase slechts indicatief op te vatten. De doorrekening voor Kaag en Braassem resulteert in een bedrag van € 2,4 miljoen voor de invoeringskosten tot en met 2024.

Afhankelijk van de concrete veranderopgave in Kaag en Braassem zijn de invoeringskosten en exploitatielasten op een later moment meer exact in beeld te brengen. Vooralsnog nemen we dit bedrag op als een risicoreservering onder aftrek van de werkelijke bestede bedragen van 2017-2020 (€ 538.479) en de jaareindeverwachting voor 2021 (totaal € 277.392, inclusief de overheveling vanuit 2020 en het extra bedrag voor de ICT). In de begroting is nog geen raming voor 2022 opgenomen. Zodra bekend is wat hiervoor benodigd is, zal ons college een apart budgetvoorstel hiervoor aan uw raad voorleggen. Gebaseerd op het rekenmodel worden de overige implementatiekosten voor 2022 tot en met 2024 nog ingeschat op € 1.584.000. In het raadsvoorstel bij deze begroting stelt ons college voor om een budget van € 200.000 beschikbaar te stellen voor 2022. Indien uw raad hiermee instemt,

dan kan het restant gereserveerde bedrag naar beneden worden bijgesteld met € 200.000 tot € 1.384.000.

13. DVO Werk en inkomen

Voor de uitvoering van de taken Werk en inkomen hebben wij als gemeente een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met Alphen aan den Rijn. Deze DVO is voor onbepaalde tijd afgesloten, maar de financiële afspraken voor de uitvoering van de DVO lopen af per 2022. Dit betekent dat nieuwe afspraken moeten worden gemaakt voor 2022 en volgende jaren. De huidige afspraken zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting van Rijnvisus 2018-2021. Het is de verwachting dat de huidige afspraken niet meer afdoende zullen zijn en dat de kosten voor de uitvoering van de DVO daarom gaan toenemen per 2022. In onze begroting 2022 is hier rekening mee gehouden en wij hebben een inschatting gemaakt. De gesprekken over de prijsafspraken zijn nog niet afgerond en mogelijk is het extra budget in de begroting 2022 e.v. niet afdoende, vandaar ook hier een pm.

14. Werk en inkomen BUIG

In de afgelopen jaren, in tijden van economische groei hadden we steeds te maken met een afnemend aantal bijstandsontvangers en daarmee ook lagere kosten voor de bijstandsuitkeringen. Omdat de vergoedingen waren gebaseerd op een driejaarsgemiddelde en de aantallen daalden, leverde dit in de afgelopen jaren voordelen op. In de Voortgangsmonitor van 2019 zijn de kostenramingen in verband met de bijstandsuitkeringen (en de bijbehorende doeluitkeringen van het Rijk) structureel met € 200.000 verlaagd.

In 2021 hebben we te maken met een forse toename van het aantal bijstandsontvangers en verwachten we per saldo een hogere last van € 400.000 ten opzichte van de begroting 2021. Ook voor 2022 wordt nog steeds een hoog aantal bijstandsontvangers verwacht. Daarnaast wordt in 2021 de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Alphen aan den Rijn herzien. In de op 13 september gepresenteerde bijstelling was rekening gehouden met een toename van het aantal bijstandsontvangers én met hogere kosten als gevolg van de (nog af te sluiten) nieuwe dienstverleningsovereenkomst.

Terecht gaf u de suggestie van meer inkomsten in de toekomst in verband met een mogelijke vangnetuitkering. Wij waren dit ook al nagegaan, maar voor 2021 en 2022 kunnen wij niet voor een vangnetuitkering in aanmerking komen, omdat wij niet aan de voorwaarden hiervoor voldoen. Dit komt doordat de overschotten in voorgaande jaren hoger waren dan de tekorten waar we nu mee te maken hebben.

Naar aanleiding van uw opmerking tijdens de Context-en-Kadersavond over de vangnetuitkering én uw opmerking over het voorzichtig begroten, hebben wij nogmaals naar deze bijstelling in onze begroting gekeken. Wat daarbij opviel, was dat de uitkering vanuit het Rijk in het meerjarenbeeld gelijk was gehouden. Wij hebben nieuwe berekeningen gemaakt van de Rijksbijdrage op basis van de prognoses in 2021. Deze geactualiseerde berekeningen hebben een positief effect op het meerjarenbeeld ten opzichte van het beeld bij de Richtbrief 2022.

Bovenstaande aanpassing in onze begroting zorgt ook voor een gewijzigde financiële impact van het risico dat de bijdragen van het rijk niet toereikend zijn voor de stijgende kosten. Met het stijgende BUIG-budget van het rijk, is het mogelijke tekort berekend op € 235.000. Met de kans van 70% dat dit

zich voordoet bedraagt het incidenteel risico € 164.500. Deze is incidenteel omdat vanaf 2023 verwacht wordt dat de balans tussen de doeluitkering en de uitgaven weer bereikt is.

15. Verbonden partijen - algemeen

In de afgelopen jaren is het regelmatig voorgekomen dat wij als gemeente werden geconfronteerd met structurele begrotingswijzigingen bij onze verbonden partijen door uitbreiding van taken of andere oorzaken, die een grotere impact hadden op onze begroting dan de afgesproken indexatie. Met name als dit om structurele zaken gaat, hebben de verbonden partijen hiervoor onvoldoende reserves om deze toegenomen kosten te dekken. Wij hebben hiervoor in de Richtnota 2022 een risicoreservering opgenomen van 2,5 % van de totale bijdragen aan de verbonden partijen. De totale bijdragen aan de verbonden partijen bedraagt in de Richtnota 2022 bijna € 8 miljoen en met een kans van 50% dat een verhoging zich bij alle partijen voordoet, is dit gekwantificeerd op € 100.000 structureel.

16. De Tweesprong - structureel aflopend risico

Voor de komende jaren wordt een risicoreservering opgenomen voor de gemeentelijke B.V. De Tweesprong. De risicoreservering heeft betrekking op het exploitatietekort waarvoor de gemeente contractueel het risico draagt. Het bedrag is gebaseerd op de trend van toenemende kosten en dalende inkomsten van de afgelopen jaren. Alhoewel wij de situatie intern, met de komst van de nieuwe directeur, de afgelopen periode zien stabiliseren en wij daarom ook verwachten dat deze de komende periode verder zal stabiliseren verwachten wij een blijvend risico. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de ondergrens van de voorziening 'nog te besteden exploitatiebijdrage' is bereikt. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de financiële gevolgen - voor zover wij die nu kunnen inschatten - die COVID-19 met zich mee brengt. In 2020 viel het tekort op de exploitatie enorm mee door extra gelden voor de Tweesprong vanuit het Rijk. Voor 2021 e.v. is hier nog geen zekerheid over. Covid-19 brengt inkomstendervingen mee en vraagt om extra veiligheidsmaatregelen die zowel extra personele inzet als fysieke aanpassingen vereisen. Het effect zal zich nog enkele jaren voordoen en vraagt een geleidelijke aanpassing van de exploitatie.

Financiële kengetallen

Al een aantal jaren maken financiële kengetallen vast onderdeel uit van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van gemeentelijke jaarrekeningen. Er is vanuit het BBV geen normering aangegeven waaraan deze kengetallen kunnen worden getoetst. De provincies hebben in 2016 gezamenlijk met het ministerie van Binnenlandse Zaken signaleringswaarden benoemd. Deze signaleringswaarden passen wij hieronder toe bij de beoordeling van de kengetallen op zich en geven een indicatie over de financiële situatie van onze gemeente.

Algemeen beeld financiële kengetallen

In de voorgaande begrotingen is aangekondigd dat onze financiële positie vanaf 2022 kwetsbaarder zou worden door het wegvallen van de precarioheffing. In de voorgaande begrotingen was die kwetsbaarheid zichtbaar. Zonder dekkingsmaatregelen zou ons meerjarenbegrotingsbeeld niet sluitend zijn.

Hoewel dit niet in de stoplichten tot uitdrukking komt, zijn de kengetallen iets verbeterd ten opzichte van de vooruitzichten in de begroting 2021. Met name de schuldpositie, de solvabiliteit en exploitatieruimte zijn iets verbeterd ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt door een sterke

toename van de algemene reserve in het afgelopen jaar en door de stelposten voor jeugd die in de meerjarenbegroting mochten worden opgenomen. Met de effecten van de Septembercirculaire en de verwachtingen ten aanzien van de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds ziet het er op dit moment gunstig uit. Wij verwachten daarom ook dat de begroting 2023 en het begrotingsbeeld 2024-2026 met niet al te vergaande maatregelen er beter uit zal zien.

Aan de andere kant zien we ook dat de stijging van de kosten bij jeugd nog niet ten einde is en zien we ook in onze risicoparagraaf nog verschillende posten die van invloed zullen zijn op deze kengetallen in de komende jaren. Daarnaast zullen ook de nog te voteren kredieten voor de investeringen in het Masterplan Sportpad grote impact hebben op de kengetallen.

Kengetallen die zich positief ontwikkelen ten opzichte van voorgaande jaren zijn de getallen voor grondexploitatie en belastingcapaciteit. Door het afsluiten van grondexploitaties worden de risico's in de toekomst kleiner. Om ons heen zagen we in de afgelopen jaren gemeenten hun belastingen verhogen. Door de stijging van de landelijke belastingdruk in gemeenten is onze belastingdruk ten opzichte van het landelijk gemiddelde verbeterd.

Concluderend vragen deze kengetallen om waakzaamheid. Op basis van de huidige inzichten lijkt het erop dat de ontwikkelingen ten aanzien van de algemene uitkering zorgen voor een beter beeld ten aanzien van de kengetallen en een betere financiële positie van onze gemeente. De uitkomsten hiervan zijn op dit moment nog onzeker.

Met de risico's die we in beeld hebben, de ambities die we met elkaar willen realiseren, moeten we de kengetallen blijven monitoren. In het voorjaar van 2022 komt er meer duidelijkheid ten aanzien van de algemene uitkering en zijn wij als gemeenten ook beter in staat om keuzes te maken en belangen af te wegen en te sturen op een structureel gezonde financiële positie.

Het totaaloverzicht aan financiële kengetallen geeft het volgende meerjarenbeeld:

Begroting jaar 2022							
Kengetallen:		2020	2021	2022	2023	2024	2025
netto schuldquote		69%	88%	110%	112%	127%	128%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		61%	80%	97%	99%	113%	118%
solvabiliteitsratio		30%	26%	24%	24%	22%	22%
structurele exploitatieruimte		9%	2%	1%	1%	0%	-1%
grondexploitatie		13%	9%	11%	4%	5%	5%
belastingcapaciteit		120%	116%	114%	114%	114%	114%

1. Netto Schuldquote

In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.

Kengetal:		2020	2021	2022	2023	2024	2025
netto schuldquote		69%	88%	110%	112%	127%	128%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de netto schuldenlast uitgedrukt in een percentage van de totale baten exclusief reservemutaties.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 90%	minst risicovol
90% > 130%	neutraal
> 130%	meest risicovol

Oordeel: oranje

In meerjarenperspectief loopt de netto schuldquote op en blijft binnen de neutrale signaalwaarde. Vanaf 2022 komt deze boven de 100%, waarmee de schuld hoger is dan de jaaromzet, maar wel onder de waarde van 130% en daarmee “neutraal”. Vanaf 2024 zien we de effecten van de investeringen voor FmA I, IKC Oude Wetering en sportcomplex De Tweesprong. Hoewel deze dan sterk oploopt, blijft deze nog net onder de waarde van 130% en behoudt het ook dan de signaalwaarde “neutraal”.

De schuldquote wordt tevens beïnvloed door leningen die zijn doorgeleend aan derden (bijv. aan sportverenigingen, personeelshypotheken). Om inzicht te krijgen in de effecten hiervan wordt als kengetal eveneens voorgeschreven de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Deze is in het onderstaande overzicht weergegeven.

2. Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In dit kengetal wordt het vorige kengetal gecorrigeerd met de aan derden doorgeleende gelden.

Kengetal:	2020	2021	2022	2023	2024	2025
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	61%	80%	97%	99%	113%	118%

Inzicht

De effectieve schuldquote is in feite een nadere analyse van de netto schuldquote waarbij de invloed van afgesloten leningen die door zijn betaald aan derden en het geld dat is geïnvesteerd in nog te leveren bouwgrond is geëlimineerd. De voor alle verstrekte leningen gecorrigeerde netto schuldquote geeft hierdoor een gunstiger beeld dan de netto schuldquote.

Oordeel: oranje

De gecorrigeerde netto schuldquote heeft dezelfde beweging als de netto schuldquote. Door de correctie komt deze waarde niet vanaf 2022 boven de 100% uit, maar vanaf 2024. De gecorrigeerde waarde blijft ook onder de 130%. Mocht besluitvorming leiden tot aanvullend grote investeringen, zoals bijvoorbeeld voor Masterplan Sportpad, dan zal de netto schuldquote zoals bij 1 weergegeven boven de 130% uitkomen en daarmee als “meest risicovol” worden beoordeeld.

Oorzaak

De schuldquote in onze gemeente wordt in belangrijke mate beïnvloed door het grote bouwplan Braassemerland, waarvoor in de voorliggende jaren aanzienlijke geldleningen zijn aangetrokken. De leningen die voor dit complex zijn gesloten komen voor bijna € 50 miljoen niet meer terug uit de verkoopopbrengsten uit dit complex waardoor deze schulden blijven bestaan en na het aflopen van de leningsperiode zullen moeten worden geherfinancierd met nieuw aan te trekken leningen. Dit heeft als

gevolg dat de netto schuldquote op een hoog niveau zal blijven. De stijging in 2022 en in de jaren daarna wordt veroorzaakt door investeringen die kunnen/ moeten worden gefinancierd met aanvullend vreemd vermogen. Het gaat om investeringen voor uitvoering van het GRP en groot onderhoud in de buitenruimte, voor de bouw van IKC Leimuiden, Rijnsaterwoude en Woubrugge en voor inleg EV VOF Braassemerland. Tevens zijn we hier al uitgegaan van het beschikbaar stellen van vermogen voor Alliander. Hierdoor zal vanaf 2022 de netto schuldquote stijgen.

Perspectief

Maatregelen die de netto schuldenlast en de netto schuldenlast, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen kunnen verbeteren zijn opgenomen in de notitie solvabiliteit en schuldenlast van februari 2017. Het gaat hier om verkoop van bestaand bezit, verbeteren van de exploitatie en het versoberen of spreiden van de toekomstige investeringen. Mede hierom zal bij toekomstige raadsvoorstellen voor grote investeringen zoals de nog te voteren kredieten voor Masterplan Sportpad en in de begrotingen in deze paragraaf aandacht worden besteed aan de gevolgen van deze besluiten voor de financiële positie van de gemeente, zodat uw raad deze informatie mee kan nemen in de besluitvorming.

3. Solvabiliteitsratio

In dit kengetal wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Kengetal:	2020	2021	2022	2023	2024	2025
solvabiliteitsratio	30%	26%	24%	24%	22%	22%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
> 50%	minst risicovol
20% > 50%	neutraal
< 20%	meest risicovol

Oordeel: oranje

De solvabiliteitsratio en ook het toekomstige beeld daarvan is verbeterd ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar. De solvabiliteitsratio daalt naar verwachting wel in de komende jaren, maar komt daarbij met de huidige inzichten en besluiten niet meer onder de 20%. Dat het vanaf 2024 verder daalt is het directe gevolg van het negatieve begrotingsresultaat dat nu zichtbaar is in de meerjarenbegroting. Zonder aanvullende maatregelen, zal het eigen vermogen door de negatieve resultaten snel krimpen in omvang.

Oorzaak

Dat het percentage al jaren niet in de groene zone ligt, komt doordat wij een hoog saldo langlopende leningen hebben voor in het verleden gedane investeringen. Daarmee is het lastig om de solvabiliteitsratio in de groene zone, namelijk > 50% te krijgen. Dat we een verbetering ten opzichte

van de begroting in 2021 zien heeft als belangrijkste oorzaak het grote positieve resultaat bij de jaarrekening in 2020.

De daling in 2024 komt door de stijging van het balanstotaal door de grote investeringen in IKC's in 2022 en 2023, waardoor het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal lager wordt. Dat de solvabiliteit in die jaren wel hoger is dan in de vorige begroting komt door de grote dotatie aan het eigen vermogen bij de jaarrekening 2020, waardoor we een gunstiger positie hebben én doordat het negatieve begrotingsresultaat vanaf 2024 iets lager is door de stelposten die we hebben mogen opnemen voor jeugd in die jaren. We teren daardoor minder in op het eigen vermogen in het meerjarenbeeld.

Perspectief

Exploitatieoverschotten kunnen zorgen voor een verdere verbetering van de solvabiliteitsratio. Of deze verbetering doorzet, is voor een groot deel afhankelijk van het begrotingsbeeld bij de Richtnota 2023. Wat voor effect heeft de herverdeling van het gemeentefonds, wat besluit het nieuwe kabinet ten aanzien van de opschalingskorting en de extra gelden voor jeugd. Hoe beter het begrotingsbeeld en hoe hoger het resultaat, hoe meer het eigen vermogen kan groeien.

Verder is een mogelijke verbetering afhankelijk van de omvang en het tempo van de geplande investeringen en het tijdstip van de verkopen van de woningen in Braassemmerland. Hogere en snellere investeringen die vragen om financiering met vreemd vermogen, hebben een negatieve invloed op de solvabiliteitspositie. Een juist moment van verkoop van woningen kan ervoor zorgen dat er kort kan worden gefinancierd of mogelijk niet of minder hoeft te worden gefinancierd met vreemd vermogen. Hoewel het risico op het niet nakomen van de rente- en aflossingsverplichtingen bij gemeenten klein is, kan het zijn dat geldverstrekkers dit risico willen afdekken bij het doen van een financieringsvoorstel, waardoor de rentelasten kunnen toenemen bij een te hoge solvabiliteit.

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal worden de structurele baten verminderd met de structurele lasten en dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Kengetal:	2020	2021	2022	2023	2024	2025
structurele exploitatieruimte	9%	2%	1%	1%	0%	-1%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Hiermee kan worden beoordeeld of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
Begrotingsruimte > € 0	minst risicovol
Begrotingsruimte = € 0	neutraal
Begrotingsruimte < € 0	meest risicovol

Oordeel

Hoewel het beeld er beter uitziet dan het voorgaande jaar, blijft het oordeel nog wel staan op oranje. Het meerjarenbegrotingsresultaat geeft in 2022 en 2023 vanwege de bijstellingen in de begroting en de getroffen dekkingsmaatregelen voor deze jaren nog een reëel en structureel exploitatieoverschot en

krijgt daarmee een “groene” score. Echter vanaf 2024 gaat dit zonder aanvullende maatregelen snel een slechter beeld geven, namelijk van oranje naar rood, meest risicovol. Overigens is dit ook afhankelijk van de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds en de besluiten van het nieuwe kabinet inzake de extra gelden voor jeugd en de eventuele afschaffing van de opschalingskorting. Bij de Meicirculaire 2022 en de Richtnota 2023 hopen we hier meer duidelijkheid over te hebben.

Oorzaak

Door het wegvallen van de precarioheffing, de toenemende kosten in het sociaal domein en de kosten in verband met de realisatie van de ambities van ons college en uw raad, loopt het begrotingsresultaat in het meerjarenbeeld terug. Vanwege mogelijk positieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds en andere mogelijk positieve ontwikkelingen worden er bij deze begroting geen aanvullende dekkingsmaatregelen voorgesteld voor de begrotingsjaren 2024 en 2025. Daarom hebben deze nog een negatief resultaat. Dit heeft een negatief effect op dit kengetal voor die jaren.

Perspectief

In de Samenwerkingsagenda “Maak meedoen mogelijk” is verwoord dat uw raad staat voor een structureel sluitende begroting. In aanloop naar deze begroting heeft ons college met uw raad een aantal knoppensessies georganiseerd. In deze sessies is bepaald welke ambities wel en welke niet zouden worden opgenomen in de begroting en welke dekkingsmaatregelen er vervolgens zijn gekozen.

De kans bestaat dat door de effecten van de herverdeling en een aantal andere ontwikkelingen de bijdrage vanuit het gemeentefonds hoger zal zijn dan waar we nu vanuit zijn gegaan. Als we nu ongewenste maatregelen zouden treffen voor het sluitend maken van de begroting in de toekomstige jaren, zou je die bij de begroting 2023 mogelijk weer terug kunnen draaien. Daarom is er door ons college voor gekozen om alleen de begroting 2022 reëel en structureel sluitend aan te bieden. Met deze maatregelen en de huidige inzichten sluit ook 2023 met een positief resultaat. Daarnaast bestaat er een reële kans dat de begroting 2023 een sluitende meerjarenbeeld zal laten zien, zonder al te vergaande maatregelen te hoeven treffen. Wij hebben u hierover geïnformeerd in de Richtbrief 2022 en in de brief van 21 september.

5. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grondposities) is ten opzichte van de jaarlijkse baten.

Kengetal:	2020	2021	2022	2023	2024	2025
grondexploitatie	13%	9%	11%	4%	5%	5%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan of een gemeente verhoudingsgewijs veel middelen heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit is geld dat nog terugverdiend moet worden uit de grondverkoop. Het risico of dit wel of niet lukt, is afhankelijk van de vraag en het aanbod.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 20%	minst risicovol
20% > 35%	neutraal
> 35%	meest risicovol

Oordeel

Uit de berekende kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente in het meerjarenperspectief een gezonde grondpositie heeft. De grondexploitaties worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geactualiseerd. Bij deze actualisatie worden ook steeds de risico's bij deze grondexploitaties geactualiseerd. Zie hiervoor paragraaf 7.

Oorzaak

De waarde voor de grondposities wordt jaarlijks beter. Door het afsluiten van verschillende grondexploitaties in 2021 t/m 2023 daalt de boekwaarde van de grondposities en verbetert het percentage in de jaren 2021 en verder.

Perspectief

In de afgelopen jaren hebben omvangrijke afboekingen op balanswaarden plaatsgevonden. Jaarlijks worden de grondexploitaties door de organisatie met een toets van de accountant geactualiseerd en worden de balanswaarden beoordeeld. Verondersteld mag dan ook worden dat de huidige boekwaarden, verminderd met de daarvoor beschikbare verliesvoorzieningen, in de komende jaren kunnen worden "terugverdiend" met de opbrengsten uit de grondverkoop. De geplande grondverkoop in de complexen Braassemerland GEM gronden en Braassemerland centrum zorgen voor een verdere daling van de omvang van de grondposities vanaf 2021. Ook het afsluiten van diverse grondexploitaties in 2020 t/m 2023 verbetert het percentage. Er wordt momenteel nagedacht over het openen van grondexploitaties voor woningbouw bij IKC Oude Wetering. Hierdoor zal het percentage weer stijgen, maar dat zal naar verwachting niet boven de 20% uitkomen en daarmee de minst risicovolle waarde blijven behouden.

6. Kengetal belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt de gemiddelde belastingdruk uit in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetal:	2020	2021	2022	2023	2024	2025
belastingcapaciteit	120%	116%	114%	114%	114%	114%

Inzicht

Dit kengetal is voorgeschreven om inzicht te krijgen in de belastingcapaciteit. Hierbij wordt gekeken hoe de lokale belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Bij de afvalstoffenheffing en het rioolrecht wordt in onze gemeente gestreefd naar 100% kostendekkendheid. Bij riool wordt deze wel bereikt, bij afvalstoffenheffing wordt voorgesteld deze in 2022 te laten groeien tot 95% en in 2023 tot 100%. In het tarief van de afvalstoffenheffing is daarom nog belastingcapaciteit aanwezig. Afwijking van het landelijk gemiddelde vergt een nadere analyse van de hoogte van de lasten die bij deze onderdelen worden gemaakt en de mate/wijze waarin deze worden doorbelast in de tarieven. De capaciteit bij de OZB kan worden afgelezen door het tarief te vergelijken met het landelijk gemiddelde en in absolute zin door de ruimte van het eigen tarief in vergelijking tot de artikel 12-norm.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 95%	minst risicovol
95% > 105%	neutraal
> 105%	meest risicovol

Oordeel

Je kunt zien dat de gemiddelde belastingdruk in andere gemeenten in de afgelopen jaren sterker is gestegen dan in onze gemeente. Hierdoor zie je vanaf het begrotingsjaar 2021 een lagere belastingdruk dan in 2020. Ondanks deze daling in 2021 ten opzichte van het landelijk gemiddelde ligt de capaciteit nog wel boven het landelijke gemiddelde. Dit zou kunnen betekenen dat er weinig ruimte is om de belastingtarieven verder te verhogen. Echter vergeleken met de artikel 12-norm is die ruimte er wel, zie hiervoor pagina 52 over de onbenutte belastingcapaciteit. Zowel in het OZB-tarief als gevolg van het “redelijk peil, de artikel 12 norm” als in het tarief voor de afvalstoffenheffing zit ruimte. Het kostendekkingspercentage bij afval zit in de voorliggende begroting op 95%.

Oorzaak

OZB

Het in onze gemeente gehanteerde OZB-tarief voor woningen ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Dat de lasten in absolute zin toch hoger uitvallen ten opzichte van het landelijk gemiddelde komt doordat in de Coelo-atlas wordt uitgegaan van een gemiddelde woningwaarde van € 290.000 (waarde 1-1-2021 voor aanslag 2022, bron: CBS) terwijl in onze gemeente voor de berekening een gemiddelde waarde van € 353.346 geldt.

Afvalstoffenheffing

Per 1 januari 2018 is Diftar ingevoerd en vanaf 2019 is een vast en een variabel tarief ingevoerd. De hoogte van het vaste tarief is afhankelijk van of er sprake is van een een- of meerpersoonshuishouden. Het variabele tarief geldt per lediging of per aangeboden afvalzak. De uiteindelijke belastingdruk is afhankelijk van het scheidingsgedrag van een inwoner. Door een goed scheidingsgedrag is de werkelijke gemiddelde last voor huishoudens in 2019 en 2020 lager gebleken dan de geraamde last per huishouden. In het najaar van 2021 worden de tarieven voor 2022 vastgesteld. Op basis van het besluit bij de vaststelling van de tarieven voor 2021 heeft ons college in deze begroting voorgesteld in 2022 te groeien naar 95% kostendekkendheid. Dit zal voor 2022 leiden tot een tariefsverhoging. Uiteindelijk is de werkelijke last en het effect van deze verhoging ook afhankelijk van het scheidingsgedrag van de inwoner.

Rioolheffing

De rioolheffing is in onze gemeente hoger dan het landelijk gemiddelde. (in 2020 en 2021 € 277). In 2018 is het GRP geactualiseerd en zijn de tarieven bepaald voor 2019-2023. Echter door een forse daling van het renteomslagpercentage en een snellere stijging van het aantal aansluitingen dan waarvan is uitgegaan in het geactualiseerde GRP, is het kostendekkingsplan bij het GRP 2019-2023 eind 2019 en 2020 opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Ook voor de begroting 2022 zijn wij voornemens om het kostendekkingsplan opnieuw te actualiseren en bij het vaststellen van de verordeningen te laten vaststellen. In de begroting 2022 is door deze ontwikkelingen het tarief voor riool niet verhoogd met de prijsindex en gelijk gebleven aan het tarief in 2020 en 2021. Zo het er nu naar uitziet, zal dit ook zo worden voorgesteld als eind van het jaar de verordeningen door uw raad worden vastgesteld.

Perspectief

De ontwikkeling van de belastingdruk is afhankelijk van de maatregelen die uw raad neemt ter dekking van het begrotingstekort of welke ruimte er mogelijk ontstaat om de druk te verminderen als er in de toekomstige jaren sprake zal zijn van een begrotingsoverschot.

3. Kapitaalgoederen

De gemeente beheert de openbare ruimte en gebouwen waarin wordt gewerkt en gerecreëerd. In beleidsvisies en beheerplannen wordt richting gegeven aan het meerjarig beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Voor een effectieve en efficiënte uitvoering wordt het beheer en onderhoud zoveel mogelijk integraal opgepakt. Onderstaande tabel geeft inzicht in het te onderhouden areaal van de gemeente.

Het beheerareaal

IBOR:*		Riolering:	
Groen	1,28 km ²	Kolken	8.800 stuks
- Hagen (omtrek in m1)	18573		
- Gras/Gazon (in km2)	0,242		
- Gras/Berm (in km2)	0,474		
- Gras/Bloemrijk (in km2)	0,084		
- Cultuur beplanting (in km2)	0,128		
- Natuurlijke beplanting (in km2)	0,143		
Bomen	9.558 stuks**	Vrij verval riool	152 km
Verharding	1,71 km ²	Drukriool (incl. persleiding)	136 km
Water	0,17 km ²	Gemalen	92 stuks
Beschoeiing of kade **		Pompputten (in beheer)	785 stuks
- Beschoeiing (in m1)	47,961		
- Natuurvriendelijke oever (in m2)	3,393		
Straatmeubilair	869 stuks	Verharding: Elementen	636479 m ²
Speeltoestellen	422 stuks	Asfalt	660323 m ²
Lichtmasten	5.500 stuks	Niet gedefinieerd	115902 m ²
Kunstwerken			
- Aanleginrichting steiger	21 stuks		
- Steiger	5 stuks		
- Bruggen (beweegbaar)	10 stuks		
- Bruggen (vast)	208 stuks		
- Dammen	1 stuks		
- Damconstructies	7 stuks		
- Duikerconstructie oppervlaktewater	522 stuks		
- Grondkeringen	27 stuks		
- Onderdoorgang	4 stuks		
- Schutsluis	1 stuks		
- Trappen	4 stuks		
- Voetgangerstunnel RV	1 stuks		
- Viaduct RV	1 stuks		
- Waterreguleringswerken	5 stuks		

* Eenheden zijn afgeleid van het IBOR en geactualiseerd op basis van de areaalvlakken in het beheerprogramma Geovisia.

** circa 150 bomen zijn begin dit jaar aangeplant maar nog niet in het systeem verwerkt

Gebouwen:	Stuks
Gebouwen waarvan:	34
- Groep 1 (vaste voorraad)	15
- Groep 2 (beheer door sportbedrijf)	4
- Groep 3 (losse voorraad)	7
- Groep 4 (reeds uitgefaseerde voorraad)	8

Begin 2020 is een nieuw IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode 2020-2024. Doel van het IBOR is om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te beheren, afgestemd op de behoefte van de (deelgebieden binnen de) gemeente binnen daarbij passend budget. Beheeronderdelen die niet in het IBOR zijn meegenomen, zoals civiele kunstwerken, riolering en gebouwen, zijn vastgelegd in aparte beheerplannen. Onderstaande tabel geeft de actuele stand van zaken van de verschillende huidige beheerplannen weer.

Beheerplan	Datum raadsbesluit	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
IBOR	2020	2024	Ja	Nee
GRP (Riolering)	Q4 2018	2023	Ja	Nee
Gebouwen	Q4 2019	2024	Ja	Nee
Civiele kunstwerken	2012	Actualisatie in 2021, t/m 2025	Ja	nmb

Kwaliteit

Beheercategorie - Beheergroep	Doorgaande wegen	Bedrijventerrein	Woongebieden	Fietspaden	Buitengebied	Centra
• GROEN	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
• VERHARDING	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
• WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >
• MEUBILAIR	< C >	< C >	< C >	< B >	< C >	< B >
• REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >

In bovenstaande figuur zijn de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus weergegeven waarmee de openbare ruimte in de verschillende deelgebieden wordt onderhouden. Aan de kwaliteitsniveaus zijn normbedragen en te onderhouden arealen gekoppeld, op basis waarvan het totaal benodigde beheerbudget is vastgesteld en toegekend. Hierbij is A een hoog kwaliteitsbeeld aflopend naar D met een lage/onvoldoende beeldkwaliteit.

Riolering

De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van de riolering vallen, komen uit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (GRP), vastgesteld in het vierde kwartaal 2018. Dit GRP is gebaseerd op de speerpunten:

- De stijging van de rioolheffing beperken tot maximaal 1,0% exclusief indexatie^{*1)}
- Anticiperen op klimaatverandering door:
 - bij rioolvervangingen en andere ingrepen in de openbare ruimte gescheiden stelsels aan te leggen mits doelmatig
 - ook particuliere oppervlakken projectmatig af te koppelen
 - nader onderzoek te verrichten naar het samenspel tussen riolering en oppervlaktewater (samen met het hoogheemraadschap)

- Het beheer en onderhoud een kwaliteitsimpuls te geven, met name door structureel periodieke BRL en NEN-keuringen van pompen en gemalen. Ambitie: minimaal 25% minder storingen.

*1) = Door snellere uitbreiding van het aantal aanslagen en door een lagere rente-omslag kan voor 2022 de stijging van de rioolheffing achterwege blijven.

Het areaal en de kwaliteit zijn goed in beeld. Projecten zijn gepland en de financiering hiervan is op orde.

Civiele kunstwerken

Civiele kunstwerken zijn uniek gemaakte bouwwerken in de openbare ruimte, zoals bruggen, viaducten, duikers, kademuren, sluizen en veerstoepen. Kaag en Braassem ligt in een waterrijke omgeving, daarom zijn er binnen de grenzen van de gemeente veel civiele kunstwerken aanwezig.

De gemeente werkt aan een actueel en compleet beheerplan voor de civiele kunstwerken voor de periode 2021-2025. Daarin wordt een noodzakelijke omslag gemaakt van het huidige incidentgestuurde beheer (piepsysteem) naar een risicogestuurd systeem. Daarmee wordt een potentieel risico ten aanzien van de risicoaansprakelijkheid (zorgplicht), functieverlies en kapitaalvernietiging verkleind.

Uit een inventarisatie gedaan in 2021 van alle civiele kunstwerken binnen de gemeentelijke grenzen is gebleken dat het areaal aan civiele kunstwerken in gemeentelijk beheer iets geslonken is in vergelijking met 2020. De technische staat van de civiele kunstwerken en de constructieve veiligheid (een wettelijke verplichting) worden in beeld gebracht en geïntegreerd in een beheerplan.

Het areaal van de gemeente op het onderdeel kunstwerken ziet er als volgt uit:

Civiel kunstwerken	2018	2020
Bruggen vast ¹	145	221
Bruggen beweegbaar ²	10	11 ⁴
Tunnels	1	1
Viaducten	1	1
Duikers	22	374
Waterreguleringswerken		6
Onderdoorgangen		1
Aanleginrichting en steigers ³	21	21
Remmingwerk en passantensteiger ³		5
Grondkeringen	2769 m (20)	6743 m (346)
Trappen	4	4
Sluizen	1	1

Het onderzoeken naar constructieve veiligheid richt zich met name op oudere betonnen bruggen en duikers. Het onderzoek is nog niet afgerond. Vooralsnog is gebleken dat de Langebrug constructief onveilig is en dient te worden vervangen. Voor de Noorderhemweg blijkt groot onderhoud nodig of zal vervanging op termijn noodzakelijk zijn.

Het vervolg van het onderzoek kan leiden tot onvoorziene extra kosten, omdat bruggen mogelijk extra onderhoud nodig hebben of vervangen dienen te worden. De resultaten van het onderzoek gaan onderdeel uitmaken van het beheerplan kunstwerken 2021-2025, waarmee wordt beoogd meer grip te krijgen op het areaal aan civiele kunstwerken. Een beeld van de definitieve financiële consequenties kan worden opgemaakt wanneer het onderzoek is afgerond en alle kunstwerken zijn geschouwd (en zo nodig nader onderzocht).

Openbaar groen en water

Het nauwkeurig in beeld brengen van het areaal openbaar groen waarmee in de afgelopen periode is gestart is nog niet afgerond. Er is hierdoor reeds 0,11 km² areaal toegevoegd (9% uitbreiding) en tevens is er door het in kaart brengen van onze watergangen en walkanten inzicht in de hoeveelheid beschoeiing/damwand/kade die door de gemeente wordt beheerd. De totale lengte bedraagt hierbij ca. 62 strekkende km waarvan ca. 51 km op enige wijze beschoeid is. Uit de inventarisatie is gebleken dat in de periode van de komende tien jaar ca. 16,2 km gedeeltelijk vervangen of hersteld moet worden om veiligheid en functie te borgen.

Uit de kostenraming die hiervoor is gemaakt is gebleken dat de huidige budgetten niet toereikend zijn om veiligheid en functie te behouden. Hiervoor dient in deze begroting een risico opgenomen te worden.

Wegen (asfalt en elementen)

Elke twee jaar vindt een visuele weginspectie plaats van alle wegen binnen de gemeente. In 2021 wordt deze inspectie voor het complete areaal wederom uitgevoerd. Op basis van de inspectie vindt een prioritering plaats in het kader van veiligheid, risico en aansprakelijkheid. Deze prioritering vormt de basis voor de jaarlijkse planning van het beheer, groot onderhoud en reconstructies van/aan asfaltwegen en straten met elementenverharding (tegels) binnen de gemeente.

Gebouwen

De gemeente bezit gebouwen en bouwwerken. Deze zijn opgenomen in het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Gebouwen. De gebouwen zijn verdeeld in meerdere groepen, met verschillende onderhoudsniveaus. De vaste voorraad (groep één) bestaat uit gebouwen die we in principe willen behouden. De gebouwen worden redelijk tot goed onderhouden. De gebouwen die vallen onder het Sportbedrijf betreffen groep twee. Het Sportbedrijf ontvangt een bijdrage uit de voorziening. De losse voorraad (groep drie) bestaat uit gebouwen die naar alle waarschijnlijkheid binnen een aantal jaar kunnen worden afgestoten. Het onderhoudsniveau van groep drie is sober en doelmatig. De financiële consequenties van het MJOP 2020-2024 zijn verwerkt in deze begroting.

Financieel

In onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting. Dit betreft de budgetten voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte, de kunstwerken, riolering en voor gebouwen (exclusief personeel en kapitaallasten).

Vertaling financiële consequenties in de begroting	2022	2023	2024	2025
IBOR:				
Groen	571	471	471	471
Verharding	2090	2090	2090	2090
Water	339	339	339	339
Openbare verlichting	371	371	371	371
Totaal budgetten groot onderhoud IBOR	3371	3271	3271	3271
Kunstwerken	750	396	237	430
Riolering	2846	2814	2735	2767
Gebouwen (dotatie aan de voorziening onderhoud gebouwen)	367	367	367	367

Om tot een zo efficiënt mogelijke inzet van de beschikbare middelen te komen heeft een afstemming tussen alle beheeronderdelen plaatsgevonden. Deze zijn verwerkt in een meerjarige uitvoeringsplanning 2021 tot en met 2024. Bij riolering gaat het om de investeringen in de toekomstige jaren. Voor de begroting 2023 e.v. wordt bekeken of de huidige financiële middelen IBOR nog toereikend zijn.

4. Financiering

In de financiële verordening van de gemeente Kaag en Braassem is in artikel 18 opgenomen dat de gemeente jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag doet van de wijze waarop de gemeente de treasuryactiviteiten uitvoert.

Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de rentevisie;
- het kredietrisicobeheer;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken van de treasuryfunctie. De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 16). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het treasurystatuut.

RENTERISICOBEBEER

Wet Fido en financiering

De wet Fido beoogt decentrale overheden een kader te geven om renterisico's op leningen zo beperkt mogelijk te houden. Renterisico ontstaat door wijzigingen in rentepercentages van opgenomen langlopende leningen en kasgeldleningen. Er zijn twee verplichte richtlijnen in de wet Fido om de renterisico's te bewaken en beheersen; de kasgeldlimiet voor korte financiering en de renterisiconorm voor lange financiering.

Kasgeldlimiet

De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (looptijd < 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Voor 2022 bedraagt de limiet voor de gemeente Kaag en Braassem € 5,1 miljoen. Bij het aantrekken van kortlopende financiering wordt bewaakt dat de gemiddelde netto-vlootende schuld van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet niet overschrijdt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk

heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Het maximale bedrag aan aflossingen en renteherziening op vaste schuld bedraagt daardoor in 2022 € 11,9 miljoen. In 2022 zal voor € 10,6 miljoen worden afgelost en er zijn geen leningen waarvan de rente wordt herzien; waardoor de renterisiconorm niet zal worden overschreden.

Op basis van deze meerjarenbegroting is de verwachting dat we de renterisiconorm de komende jaren niet zullen gaan overschrijden. In 2019 hebben we een grote hoeveelheid geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 23,5 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). Totdat we de leningen voor onroerendgoedtransacties kunnen aflossen (door verkoop onroerend goed), zullen deze leningen voorlopig opnieuw gefinancierd worden, binnen de kaders van de renterisiconorm.

Rentevisie

De Euriborrentes liggen nog altijd onder de 0%. Dat de rente zo laag is, komt vooral doordat de Europese Centrale Bank (ECB) een ruim monetair beleid voert om de economische groei in het eurogebied te ondersteunen. De rentevisie van de BNG is dat de rentetarieven naar verwachting wat zullen oplopen het komende jaar (naar rond de -0,40% medio 2022).

Het EONIA rentetarief (daggeldrente rekening-courant schatkist) is dit jaar stabiel gebleven tot rond de -0,48% medio 2021. Bij het rijk is de rente, indien die negatief is, bij het uitzetten van gelden (vooralsnog) gelijkgesteld aan nul; maar de BNG zal binnenkort negatieve creditrente in rekening gaan brengen v.a. € 500.000. De rente op staatsleningen was vanwege matige vooruitzichten voor de inflatie en economie in Europa historisch laag en is - ondanks lichte stijging - nog steeds negatief. Hierdoor is het rentepercentage voor langlopende leningen het afgelopen jaar licht gestegen en komt uit op 0,38% medio 2021 (10 jaar fixe BNG). De rentetarieven van langlopende leningen zullen mede onder invloed van een aantrekkende inflatie en een minder actief aankoopbeleid van obligaties van de ECB naar verwachting wel wat oplopen tot rond de 0,89% medio 2022 maar blijven op een zeer laag niveau.

Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, zal de gemiddelde rente over de leningenportefeuille nog steeds hoger zijn dan de huidige rente op de kapitaalmarkt.

Echter de gemiddelde rente is ondertussen al wel aanzienlijk gedaald door herfinanciering van langlopende leningen ad € 23,5 miljoen vanaf 2019 e.v. Bij laagblijvende (negatieve) rente op de kapitaalmarkt is de verwachting dat de gemiddelde rente over de leningenportefeuille nog meer zal gaan dalen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen tegen een gunstiger rentetarief.

KREDIETRISICOBEEHER

Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden en uitgezette gelden

De regeling Schatkistbankieren heeft tot gevolg dat de decentrale overheden verplicht zijn om financiële overschotten, als ze die hebben, bij het rijk onder te brengen. De maatregel is bedoeld om de EMU-positie van Nederland te verbeteren. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (niet zijnde verticaal toezicht). Wel is er sprake van een bepaald drempelbedrag dat de gemeente maximaal buiten de schatkist van het rijk mag houden. De drempel is vastgesteld op

0,75% van het begrotingstotaal; wat voor de gemeente Kaag en Braassem neerkomt op € 0,4 miljoen in 2022. Over de middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente (EONIA/ daggeldrente (r/c) of inleenrente (deposito)). Bij de berekening van de financieringsbaten is met deze verwachtingen rekening gehouden.

Verstreckte leningen en uitgezette leningen

De gemeente Kaag en Braassem heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekt aan woningcorporaties, verenigingen/stichtingen, SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) en personeel (hypothecaire leningen; er worden geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt). Eind 2022 is de verwachting dat er aan (door)verstreckte leningen een boekwaarde is van € 4,6 miljoen. Daarnaast is nog een te verstrekken obligatielening aan Alliander opgenomen in de begroting 2022 e.v. Alliander verwacht forse investeringen in het kader van het Klimaatakkoord en deze groei dient (voor)gefinancierd te worden. Daarom heeft Alliander een kapitaalinjectie nodig om het eigen vermogen te versterken; zodat Alliander financiering kan aantrekken op de markt tegen aantrekkelijke rente. Voor het versterken van het eigen vermogen doet Alliander een beroep op haar aandeelhouders; en worden verzocht om naar rato een obligatielening beschikbaar te stellen (voor gemeente Kaag en Braassem € 2,7 mln). De raad wordt hierover apart geïnformeerd via een raadsvoorstel.

Verstreckte gemeentegaranties

De gemeente Kaag en Braassem staat begin 2021 voor een aantal geldgevers ten bedrage van € 0,5 miljoen borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door verenigingen of stichtingen die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Tevens staat de gemeente garant voor hypotheekleningen op woningen van inwoners ad € 1,9 miljoen. Dit betreft afloop van in het verleden verstreckte garantstellingen, waarvoor de gemeente nog steeds garant staat. Al geruime tijd valt dit onder de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) en de gemeente gaat sindsdien geen nieuwe garanties meer aan (voor hypotheekleningen op woningen voor andere garantstellingen stellen we ons terughoudend op). Daarnaast staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borg voor leningen aan woningbouwcorporaties ten bedrage van € 31,1 miljoen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat voor het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak goedkeuring nodig is van het college (tot € 50.000) dan wel de gemeenteraad (hoger dan € 50.000). De treasurycommissie is bevoegd tot het aantrekken en uitzetten van gelden. Het WSW heeft met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting MeerWonen', tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (=wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)).

GEMEENTEFINANCIERING

Wet Hof en EMU-saldo

De wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt mee voor

het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk te bepalen, moeten de decentrale overheden gegevens aanleveren zoals het opnemen van de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages (lv3) aan het Centraal Bureau van de Statistiek. Voor decentrale overheden is een gezamenlijk plafond voor de tekortnorm vastgesteld (macronorm). Bij een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde tekortnorm voor de decentrale overheden samen, kunnen maatregelen volgen via een correctiemechanisme (bestuurlijke afspraken over verbeterplannen EMU-saldo) en in het uiterste geval kan het sanctiemechanisme in werking treden (zoals het faseren van investeringen of in uiterste instantie het opleggen van kortingen). Voor de gemeente Kaag en Braassem is het geprognosticeerde EMU-saldo over boekjaar 2022 € 0,7 miljoen (positief). Het EMU-saldo is gebaseerd op het kasstelsel en doordat vanaf 2023 grote investeringen zijn gepland (met name op het gebied GRP, IKC Woubrugge, IMNOR, inleg eigen vermogen Vof Braassemerland), is de verwachting dat de gemeente vanaf dan een tekort zal hebben (meer zal uitgeven dan ontvangen). Op dit moment zijn er geen consequenties.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen.

Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en investeringsplannen het uitgangspunt. Op basis van ervaringscijfers, inschatting van de (periodieke) uitgaven en ontvangsten en de mutaties in de leningenportefeuille voorzien wij per ultimo 2022 een financieringsoverschot van € 5,4 miljoen (exclusief resultaat). Dit zal ingezet worden voor een deel van de financiering van de bouwgrondcomplexen ad € 6,8 miljoen.

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties weer in de leningenportefeuille:

bedrag x € 1.000

Mutaties in de leningenportefeuille	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	51.024	53.671	64.053	62.223	70.382
(her)financiering	14.000	20.995	9.250	19.500	13.500
Reguliere aflossingen	11.353	10.613	11.080	11.341	11.351
Vervroegde aflossingen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	53.671	64.053	62.223	70.382	72.531
Gemiddeld rentepercentage	1,75%	1,72%	1,66%	1,76%	1,32%

In 2019 hebben we een grote hoeveelheid geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 23,5 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). Totdat we de leningen voor onroerendgoedtransacties kunnen aflossen (door verkoop onroerend goed), zullen deze leningen voorlopig opnieuw gefinancierd worden.

Om een financieringstekort op te kunnen vangen is de verwachting dat ultimo 2021, 2022, 2024 en 2025 in verband met geplande investeringen/kapitaalverstrekking (o.a. GRP, IKC Rijnsaterwoude/Woubrugge, IMNOR, inleg eigen vermogen Vof Braassemerland en obligatielening Alliander) een langlopende lening zal worden aangetrokken van respectievelijk € 4 miljoen, € 11

miljoen, 10 miljoen en € 4 miljoen. Daarnaast is de verwachting dat in de periode 2022-2025 kortlopende leningen zullen worden aangetrokken of tijdelijk gebruik zal worden gemaakt van de kredietfaciliteit bij de BNG voor bedragen van maximaal € 5 miljoen (binnen de kaders van de kasgeldlimiet) om een tijdelijk financieringstekort op te kunnen vangen.

In tegenstelling tot de groei van de schuld (die aan een maximum gebonden is door de Wet Hof) is de hoogte van de schuld een politieke keuze zolang de schuld beheersbaar blijft. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld moet overhouden om aan de schuldverplichtingen (aflossingen en interest) te kunnen blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Daarnaast is het de samenhang tussen meerdere factoren – in dit geval de schuldpositie, de structurele weerstandscapaciteit en de rek in de belastingopbrengsten – die bepaalt of de gemeente financieel gezond is (zie voor nadere toelichting paragraaf weerstandsvermogen).

Financieringswijze

Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt, wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

RENTETOEREKENING EN RENTERESULTAAT

Het saldo van de externe rentelasten en -baten moet in eerste aanleg worden toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden die op projectbasis zijn gefinancierd. Het resterende saldo wordt samen met de rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, omgeslagen naar de taakvelden die integraal zijn gefinancierd.

Het renteomslagpercentage wordt vervolgens berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (= 1,01%); waarbij het bij de begroting voorgecalculeerde renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond.

De rekenrente in 2022 zal – evenals 2021- naar verwachting 1,0% zijn en is flink gedaald ten opzichte van voorgaande jaren maar is hiermee nog steeds hoger dan de huidige rente op de kapitaalmarkt. Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, is het niet mogelijk direct volledig mee te bewegen met de rente op de kapitaalmarkt. Maar bij laagblijvende rente op de kapitaalmarkt is de verwachting dat de rekenrente nog meer zal gaan dalen door het aflopen en (her)financieren van leningen tegen een gunstiger rentetarief.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Renteschema 2022

De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 849.365	
De externe rentebaten (idem)		-/-	€ 150.170	
Saldo rentelasten en rentebaten			€ 699.195	
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		€ 182.413		
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-€ 53.170		
			-/-	€ 129.243
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 569.952	
Rente over eigen vermogen			€ 0	
Rente over voorzieningen			€ 284.069	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 854.020	1,01%
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	€ 848.365	1,00%
Verwacht renteresultaat op het taakveld treasury			€ 5.655	0,01%

5. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen, dienstverlening aan inwoners en beleids- en bestuurlijke processen, als de ondersteunende processen, het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning.

Hieronder lichten we de belangrijkste bedrijfsvoeringsonderdelen toe die in 2022 naast de reguliere werkzaamheden extra inspanningen leveren om de doelstellingen van de bedrijfsvoering te realiseren.

Organisatie en overhead

Onze ambtelijke organisatie is de afgelopen jaren steeds meer toegegroeid en zal dat de komende jaren blijven doen naar een organisatie die bestaat uit een vaste ambtelijke kern met daaromheen een flexibele schil die wordt geactiveerd afhankelijk van de vraag. Op dit moment beschikt de gemeentelijke organisatie van Kaag en Braassem over 154,38 fte incl. 2,22 fte griffie. Dit is 5,63 fte per 1000 inwoners. Van deze 154,38 fte is momenteel 7,22 fte vacant. Dit houdt dus in dat de bezetting 147,16 fte bedraagt; dit is 5,37 fte per 1000 inwoners.

Omdat de gemeentelijke organisatie een aantal vacatures kent wordt extern ingehuurd om deze vacatures (deels) in te vullen. In een enkel geval wordt een vacature bewust extern ingevuld, zoals de functie van planeconoom. In veel gevallen blijkt het echter moeilijk om goed gekwalificeerde medewerkers te vinden voor het invullen van de vacatures. Als een vacature te lang open blijft staan, is externe inhuur nodig. Ook wordt er extern ingehuurd als gevolg van (tijdelijke) projecten of ontwikkelingen die niet binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. In 2022 verwachten we dat de externe inhuur zal afnemen naar 5,2% van de totale loonsom (€ 12.270.000). Dit komt overeen met ongeveer € 635.000 voor externe inhuur. Momenteel is nog 7,22 fte vacant. Indien deze vacatures in 2022 niet kunnen worden ingevuld, zullen die gelden ingezet moeten worden voor inhuur derden.

Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn alle bedrijfsvoeringstaken van de ambtelijke organisatie ondergebracht. Het merendeel van de bedrijfsvoeringsonderdelen wordt tot de overhead gerekend. Overhead is het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij zijn BBV-regels en de uitgangspunten van de Notitie Overhead van de BBV toegepast. Onze overhead is voor 2022 geraamd op € 9.014.294. Uitgedrukt in een percentage van de totale geraamde lasten, zijnde € 62.882.000 bedraagt dit percentage 14,3%. Uitgedrukt per inwoner bedragen de apparaatskosten € 328,84 per inwoner.

ICT en informatiebeheer

De kwaliteit van gemeentelijke beleidsvorming en dienstverlening raakt meer en meer afhankelijk van betrouwbare en moderne ICT. Een groot deel van deze ontwikkelingen is in door de rijksoverheid geformuleerd beleid vastgelegd. Ook worden de eisen omtrent informatieveiligheid steeds strenger.

Andere ontwikkelingen zijn:

in de samenleving

De gemeente zal steeds meer gaan opereren in een netwerksamenleving, directe communicatie met bijvoorbeeld scholen, handhavers, zorgverleners en bedrijven. Ook inwoners willen zaken met de gemeente direct via hun mobiele apparaten af kunnen handelen, net zo als dat in de zakelijke dienstverlening gebeurt. Men wil daarnaast inzage in wat de gemeente met persoonlijke gegevens doet en verwacht dat deze bij de gemeente in veilige handen zijn.

vanuit de wetgever

Het is de bedoeling van de wetgever dat de externe dienstverlening van de gemeenten ook digitaal beschikbaar is en blijft. Deze digitale dienstverlening moet voor iedereen toegankelijk zijn (digitale inclusie) en moet zo zijn ingericht dat inwoners en ondernemers alleen informatie bij de gemeente hoeven aan te leveren waar de overheid nog niet over beschikt. Verder vragen de decentralisaties (waaronder de nieuwe Wet Inburgering) en de Omgevingswet om verbetering van de informatie en informatiesystemen in het sociale en het omgevingsdomein.

in gemeenteland

Gemeenten veranderen van lokale uitvoeringsorganisaties naar regieorganisaties. Dit houdt in niet meer alles zelf doen, maar ook publieke taken laten uitvoeren door combinaties van overheden en bedrijven. Dit vereist dat de raad goed wordt geïnformeerd over de kwaliteit en financiën van ICT en dat de gemeentelijke organisatie die samenwerkingen en uitbestedingen goed kan aansturen en monitoren.

in ICT-innovaties

Sinds begin 2018 is de gemeenschappelijke regeling ‘Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Rijn en Braassem’ het samenwerkingsverband tussen de gemeente Kaag en Braassem en de gemeente Alphen aan den Rijn, dat zorg draagt voor de ICT-dienstverlening.

De basisdienstverlening staat, er is weinig tot geen downtime, er is up-to-date beveiliging en continuïteit bij primaire processen. Al bij de start van de coronacrisis is direct opgeschakeld en is het thuiswerken en digitaal vergaderen op alle fronten gefaciliteerd. Daarnaast zijn diverse aanbestedingen in gang gezet; aanbesteding van de zaaksuite, de website en een applicatie voor de ‘meldingen openbare ruimte’, een nieuwe telefooncentrale, nieuwe multifunctionals (printers en scanners) en er wordt gewerkt aan de verdere digitalisering van het beheer van de openbare ruimte en de invoering van de Omgevingswet.

Toch zijn er ook de nodige aandachtspunten die om verdere verbetering en afstemming vragen, of die daar het afgelopen jaar om hebben gevraagd.

Zo is het afgelopen jaar de samenwerkingsconstructie van de BVO, in de vorm van een gemeenschappelijke regeling, tegen het licht gehouden. Dit construct vraagt het nodige aan extra ondersteuning en duidelijkheid en concrete afspraken over de te leveren dienstverlening. Alles overwegend hebbend, is besloten om het huidige construct te handhaven.

Momenteel wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot samenwerking – met de gemeente Alphen aan den Rijn – in het CIO Office. Het CIO Office is een “strategische denktank” op ICT-gebied en informatievoorziening. Door samenwerking in het CIO Office kunnen beide gemeenten beter door de BVO worden bediend.

Permanent punt van aandacht blijft hoe de kosten en baten zich tot elkaar verhouden, in de wetenschap dat de wereld om ons heen continu verandert en dat veel veranderingen direct of indirect

gevolgen hebben of kunnen hebben voor diverse ICT-gerelateerde zaken, zoals digitale infrastructuur, thuiswerkfaciliteiten, informatieveiligheid en zo meer. De meeste taken van een gemeente kunnen niet uitgevoerd worden zonder goede digitale ondersteuning en goede data. Investerings op dit vlak zullen in de toekomst zeker nodig blijven, waarbij ook aandacht zal moeten blijven voor de personele component (bezetting en belasting) en waarbij steeds de balans gezocht zal moeten worden tussen 'need to have' en 'nice to have'.

6. Verbonden partijen

Als zelfstandige gemeente zoekt Kaag en Braassem naar samenwerking als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die erg complex of kostbaar zijn. In deze paragraaf worden de rechtspersonen beschreven waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang in het geval van zeggenschap (stemrecht of het hebben van een zetel in het bestuur). Van een financieel belang is sprake als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij in financiële problemen raakt of failliet gaat.

Verbonden partijen voeren beleid uit van de gemeente. Als een taak uitgevoerd wordt door een verbonden partij, dan blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen. Het beleid van de gemeente Kaag en Braassem over de verbonden partijen is beschreven in de Monitor Verbonden Partijen en DVO's. Beleidsvoornemen uit de monitor is dat Kaag en Braassem vooral een regiegemeente is. Om regie te voeren is het van belang de grip op verbonden partijen te hebben en een scherpe inhoudelijke focus binnen prioritaire thema's nodig. Deze inhoudelijke focus is terug te vinden in de actualisatie van de Regionale agenda Kaag en Braassem. In deze agenda, opnieuw vastgesteld op 29 juni 2020, staan de regionale ambities verwoord; hetgeen we in samenwerking met onze verbonden partijen en/ of regionale partners willen behalen.

VERBONDEN PARTIJEN KAAG EN BRAASSEM

Gemeenschappelijke regelingen	Overig
Holland Rijnland	BNG NV
Omgevingsdienst West-Holland	Oasen NV
Veiligheidsregio Hollands Midden	Cyclus NV
RDOG Hollands Midden	Alliander NV
Rijn en Braassem	De Tweesprong BV
	GEM Braassemerland VOF

Op www.kaagenbraassem.nl is alle informatie over de verbonden partijen te vinden

INZICHT IN DE FINANCIËN VAN DE VERBONDEN PARTIJEN

De raad beoordeelt alle begrotingen, tussentijdse rapportages en jaarrekeningen van de verbonden partijen. De raad stemt in met deze producten van de verbonden partijen of doet voorstellen voor aanpassingen hierin.

Er zijn ook risico's. Hierbij wordt gedacht aan consequenties van nieuw overheidsbeleid, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontbreken van commitment. Risico's kunnen beperkt worden door het functioneren van de verbonden partij goed te volgen qua budget en beleid. De risico's zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's.

De verbonden partijen zijn helder in kaart gebracht in de Monitor Verbonden Partijen en DVO's. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. De (advies)processen binnen de gemeentelijke organisatie zijn gestroomlijnd door het aanwijzen van een driehoek van accounthouder,

financieel consultant en manager waarbij de accounthouder primair verantwoordelijk is voor alle zaken die met de verbonden partij samenhangen.

ONTWIKKELINGEN VERBONDEN PARTIJEN 2022

- Holland Rijnland

Binnen Holland Rijnland werken we samen om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren. Momenteel wordt er ingezet op een regionale agenda 2019-2023. Onderwerpen die hierin centraal komen te staan zijn:

- Aantrekkelijke leefomgeving (ruimte, wonen en groen)
- Sterke regionale economie
- Duurzaam bereikbare regio
- Energieneutrale regio
- Een regio voor iedereen
- Kansrijke regio voor de jeugd

Holland Rijnland is een netwerkpartij die zich sterk maakt voor lobby- en faciliterende werkzaamheden. Afgelopen twee jaar is er vanuit Holland Rijnland ingezet op de Regionale Energiestrategie (RES), de Regionale Strategie Mobiliteit (RSM) en de Regionale Omgevingsagenda (ROA). In 2022 vindt besluitvorming plaats over de nieuwe Regionale Woonagenda.

- BVO Rijn en Braassem

In paragraaf bedrijfsvoering zijn de ontwikkelingen ten aanzien van de BVO Rijn en Braassem beschreven. Ook voor de ontwikkelingen met betrekking tot ICT verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

- VRHM

Veiligheidsregio Hollands Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio werkt nauw samen met partners, zoals waterschappen, milieudiensten en defensie. Naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen en veranderende risico's in de samenleving heeft de veiligheidsregio in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 haar koers en de daarbij behorende doelen bepaald. Deze doelen zijn afgestemd met alle gemeenteraden binnen onze veiligheidsregio en sluiten aan op het Regionaal Risicoprofiel dat in 2019 is vastgesteld. Inmiddels is de herziening van het Regionaal Risicoprofiel 2023-2026 van start gegaan. Thema's zoals o.a. klimaat, uitval vitale voorzieningen en infrastructuur zullen hier nader worden geïnventariseerd en toegelicht. Het Regionaal Risicoprofiel is een belangrijke pijler van het Regionaal Beleidsplan 2023-2026. Door de herziening van het Risicoprofiel met één jaar te vervroegen, kunnen beide planvormen beter op elkaar worden afgestemd. Daarnaast loopt de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. Hierin is onderzocht of de huidige wet- en regelgeving nog voldoende aansluit op de huidige situatie en of de wet voldoende is voorbereid op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing. Naast deze beleidsmatige ontwikkelingen blijft ook de gezamenlijke aanpak rondom Covid-19 een aandachtspunt.

- RDOG HM

De Regionale Dienst Openbare Gezondheid (RDOG) Hollands Midden beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle inwoners in Hollands Midden, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. Hierbij wordt actief samengewerkt met 18 gemeenten en andere partijen in het sociaal domein, veiligheidsdomein, gezondheidszorg en openbaar bestuur. Het takenpakket van de RDOG is divers en bestaat uit wettelijke GGD-taken en andere wettelijke en niet-wettelijke taken. Alle taken die gemeenten aan de RDOG HM hebben opgedragen, zijn taken waarvoor de colleges van B&W in hun gemeente verantwoordelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van de jeugdgezondheidszorg, de ambulancezorg, de reizigersadvisering, het Meldpunt Zorg en Overlast, Veilig Thuis, het team Milieuhygiëne en Gezondheid en de spreekuren voor seksuele gezondheid. Deze taken zijn geordend aan de hand van 'het schillenmodel'. In 2022 wordt er verder ingezet op de RDOG2024. Met het Programma RDOG2024 zorgen we ervoor dat de RDOG in 2024 een wendbare, moderne en klantgerichte organisatie is. Daarnaast zal er in 2022 meer zicht zijn op het functioneren van het Zorg- en Veiligheidshuis dat vanaf 2021 een aparte poot is binnen de RDOG. Het doel van dit ZVH is het huidige zorg- en veiligheidsveld met elkaar verbinden en bijdragen aan een integraal sluitende aanpak voor (complexe) casuïstiek.

Omgevingsdienst West-Holland

De Omgevingsdienst West-Holland werkt met deskundigheid en gedrevenheid aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving (milieu en duurzaamheid, veiligheid, gezondheid) in haar werkgebied. Zij levert een optimale bijdrage aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid voor haar deelnemers. De speerpunten zijn: Duurzaamheid en Energie, Omgevingswet en Ontwikkeling van de dienst. De werkzaamheden van de Omgevingsdienst richten zich op vier programma's: Milieu en Bodem, Omgevingsadvies, Duurzaamheid en Bouwen.

- Cyclus

Cyclus is een overheids-NV en verzorgt in opdracht van de gemeente de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tot 31-12-2023. Cyclus werkt voor twaalf gemeenten en in de Cyclus-regio vindt afstemming plaats, niet alleen voor de inzameling, maar ook voor beleidsmatige aspecten, zoals het bereiken van de landelijke scheidingsdoelstellingen. Cyclus is een belangrijke partner van de gemeente voor het uitvoeren van het project Afval Anders, waarbij de afvalstoffenheffing variabel wordt opgelegd.

- Braassemerland

Eind 2016 is de Gemeente Kaag en Braassem Grondexploitatie Braassemerland BV ontbonden en is de participatie van deze BV in de vennootschap Braassemerland VOF overgedragen aan de gemeente Kaag en Braassem. De gemeentelijke gronden worden fasegewijs aan de vennootschap overgedragen.

Fase 1 en 2 "De Akkers" zijn inmiddels volledig bewoond en de openbare ruimte zal in Q4 2021 aan de gemeente overgedragen worden. Dit jaar is er gestart met het bouwrijp maken van Fase 3 en 6 "De Poelen". Alle woningen in De Poelen fase 3 zijn verkocht. Ten gevolge van aangetroffen bodemvervuiling in fase 3 is de overdracht van gronden aan de GEM vertraagd. Daarnaast is bij ecologisch onderzoek van fase 4/5 een buizerdnest aangetroffen wat eveneens tot vertraging van de ontwikkeling leidt.

- Sportbedrijf Kaag en Braassem

Sportbedrijf Kaag en Braassem (en in het bijzonder Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong) heeft in Focus met ambitie, samen met het IKC Oude Wetering/ Roelofarendsveen, en gebiedsontwikkeling Sportpad prioriteit gekregen. In april 2021 heeft de gemeenteraad het 'Masterplan Sportpad' vastgesteld. In dit masterplan is de door alle stakeholders opgestelde 'no regret'-indeling voor het gebied vastgelegd. Deze 'no-regret'-indeling geeft ruimte om de verschillende elementen in het gebied fasegewijs door te ontwikkelen. Op basis van de kaders zoals opgenomen in het Masterplan Sportpad wordt een gezamenlijk PVE (samen met het IKC) opgesteld. Vanaf 1 januari 2020 is een nieuwe directeur van start gegaan die de interim-directeur heeft vervangen. Tegelijkertijd wordt door het Sportbedrijf gewerkt om het achterstallig onderhoud weg te werken. Het doel is om het Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong veilig en doelmatig open te houden en dus de onderhoudsuitgaven daar waar mogelijk te beperken. Op dit moment ligt er een nieuwe overeenkomst klaar om door het college te worden vastgesteld. In 2020 is het sportbedrijf in verband met de COVID-maatregelen een groot deel van het jaar (gedeeltelijk) gesloten geweest. Hierdoor is het sportbedrijf ook inkomsten misgelopen. Om deze gemiste inkomsten op te vangen is gebruik gemaakt van diverse steunmaatregelen vanuit de rijksoverheid. Een deel hiervan is al toegekend maar nog niet alle aanvragen zijn afgehandeld. Het jaarrekeningresultaat 2020 is grotendeels afhankelijk van deze rijksfinanciering, en is daarom ook vertekenend voor andere jaren.

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

Holland Rijnland

Doel/algemeen belang/
activiteit

Holland Rijnland is het samenwerkingsverband van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad met gezamenlijk een uitstekende woonregio en een aantal sterke topsectoren (Greenports, Biobased, Space en Life Science & Health). Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Samen optrekken geeft meerwaarde voor de uitdagingen die te complex zijn voor de individuele gemeente, die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking zoals omschreven in de Regionale agenda 2019-2023. Verder voert Holland Rijnland enkele taken uit die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen: de Regiotaxi, de Urgentiecommissie Woonruimte en het Regionaal Bureau Leerplicht. Kaag en Braassem profiteert van het schaalvoordeel en slagkracht van deze strategische samenwerking.

Belangen

Financieel: Geraamde exploitatiebijdrage 2022, totaal € 319.605
Bijdrage regionaal investeringsfonds 2022 € 368.865

Doel/algemeen belang/ activiteit	Veiligheidsregio Hollands Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio werkt daarnaast nauw samen met diverse partners, zoals waterschappen, milieudiensten en defensie. Iedere organisatie is hierin verantwoordelijk voor zijn eigen taken. Samenwerking vindt plaats op basis van de Wet veiligheidsregio's. In deze wet zijn de taken en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio omschreven. Kaag en Braassem maakt, samen met 17 andere gemeenten, deel uit van de Veiligheidsregio Hollands-Midden.		
Belangen	De geraamde gemeentelijke bijdrage in 2022 is € 1.795.264 (Brandweer en GHOR) Bestuurlijk: De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden (inclusief voorzitter). Burgemeester K.M. van der Velde-Menting maakt deel uit van het Dagelijks Bestuur en is portefeuillehouder van het thema Klimaat en voor de GHOR. Hiermee is Kaag en Braassem direct betrokken bij alle besluiten binnen de regeling.		
Financiële gegevens		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 6.220.815	€ 7.923.167
	Omvang vreemd vermogen	€ 35.914.017	€ 34.129.600
	Financieel resultaat 2020: € 2.150.619 voordelig.		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente, 28 in totaal, met gezamenlijk 186 stemmen (waarvan Kaag en Braassem 9). In het Algemeen Bestuur hebben zitting de burgemeester K.M. van der Velde-Menting en wethouder P.C. van der Wereld-Verkerk. Sinds juni 2020 heeft wethouder F.M. Schoonderwoerd zitting in het Dagelijks Bestuur. Financiële gegevens zijn gebaseerd op het jaarverslag 2020		
		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 2.860.648	€ 3.120.337
	Omvang vreemd vermogen	€ 55.647.317	€ 51.948.756
	Financieel resultaat 2020: € 1.523.340 voordelig		

Doel/algemeen belang/ activiteit	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden bestaat uit de vier sectoren: openbare gezondheidszorg (GGD), geneeskundige hulpverlening (GHOR) en ambulancezorg (RAV) en het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De GGD voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van o.a. de Wet publieke gezondheid, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Het gaat hierbij om wettelijk verplichte taken die door de gemeente belegd zijn bij de GGD (zoals infectieziektebestrijding), wettelijke taken waarbij gemeenten gezamenlijk kiezen om deze onder te brengen bij de GGD (zoals, jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis en Toezicht WMO) en vrijwillige taken		
	die één of meer gemeenten laten uitvoeren door de GGD (zoals: logopedie en voorlichting)		
Belangen	De geraamde gemeentelijke bijdrage in 2022 is € 1.694.200.		
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Voor onze gemeente is dat wethouder P.C. van der Wereld-Verkerk. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Kaag en Braassem heeft 2 van 50 stemmen.		
Financiële gegevens		<u>01-01-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 3.948.000	€ 7.714.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 29.237.000	€ 41.089.000
	Geraamd financieel resultaat 2022: € 0		

Doel/algemeen belang/
activiteit

De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Ze stelt milieubeschikkingen (vergunningen) op voor de gemeente en ziet toe op naleving van milieuwetgeving (toezicht en handhaving). Ook geeft de ODWH milieuadvies aan de deelnemende gemeenten in de regio Holland Rijnland en zorgt ervoor dat in ruimtelijke plannen van gemeenten aandacht wordt besteed aan milieuaspecten, zoals bodem, lucht, geluid, energie, natuur (stikstof) en veiligheid. Ten slotte draagt de dienst bij aan de beperking van overlast als gevolg van geluid, luchtverontreiniging en geur. Om een goede en efficiënte uitvoering te geven aan de wettelijke milieutaken heeft Kaag en Braassem al deze taken bij de Omgevingsdienst ondergebracht.

Belangen

De geraamde gemeentelijke bijdrage in 2022 is € 1.084.000

Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit 24 leden (inclusief de voorzitter). Twee collegeleden hebben zitting in het Algemeen Bestuur (wethouder Y. Peters-Adrian en wethouder I.A.A. van der Meer). In het vijfhoekpige Dagelijks Bestuur is onze gemeente vertegenwoordigd door een collegelid (wethouder Y. Peters-Adrian) waarbij zij voorzitter is. Kaag en Braassem heeft 22 van 312 stemmen.

Financiële
gegevens

Financiële gegevens:

	01-01-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 864.310	€ 594.305
Omvang vreemd vermogen	€ 8.585.026	€11.787.589
Geraamd financieel resultaat 2022: € 0		

Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem

Doel/algemeen belang/ activiteit	Het doel van Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van informatievoorziening en automatisering. Uitgangspunt voor de samenwerking is standaardisatie van de I&A-dienstverlening, inclusief de bijbehorende standaardinrichting van de gemeentelijke werkprocessen en het daarbij passende applicatielandschap. De bedrijfsvoeringsorganisatie kan worden ingezet voor bedrijfsvoering en uitvoerende taken en bestaat uit gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Een logische samenwerking omdat beide gemeenten ook al intensief samenwerken in het Sociale Domein en op het gebied van Belastingen en de daaraan gerelateerde ICT-onderwerpen.														
Belangen	Financieel: Geraamde gemeentelijke bijdrage 2021 aan Rijn en Braassem: € 2.334.405 Bestuurlijk: De gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem dragen geen bevoegdheden over aan de bedrijfsvoeringsorganisatie, maar kunnen ter verwezenlijking van informatisering, automatisering en andere taken bevoegdheden mandateren en machtigingen verlenen aan de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur bestaat uit vier leden. De bestuursleden namens de gemeente Kaag en Braassem zijn wethouder P.C. van der Wereld-Verkerk en wethouder Y. Peters-Adrian. De directie van de bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit een Algemeen Directeur en een Operationeel Directeur.														
Financiële gegevens	Financiële gegevens (voorlopig): <table><tr><td></td><td>01-01-2020</td><td>31-12-2020</td></tr><tr><td>Omvang eigen vermogen</td><td>€ 11.128</td><td>€ -</td></tr><tr><td>Omvang vreemd vermogen</td><td>€ 6.703.164</td><td>€ 5.732.585</td></tr><tr><td colspan="3">Geraamd financieel resultaat 2022: € 0</td></tr></table>				01-01-2020	31-12-2020	Omvang eigen vermogen	€ 11.128	€ -	Omvang vreemd vermogen	€ 6.703.164	€ 5.732.585	Geraamd financieel resultaat 2022: € 0		
	01-01-2020	31-12-2020													
Omvang eigen vermogen	€ 11.128	€ -													
Omvang vreemd vermogen	€ 6.703.164	€ 5.732.585													
Geraamd financieel resultaat 2022: € 0															

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

BNG

Doel/algemeen belang/ activiteit	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen ten behoeve van het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Belangen	Financieel: Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 121.719 aandelen (€ 2,50 nominaal). De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Dividend 2019, uitgekeerd deels in 2020 en deels in 2021: € 154.583 Dividend 2020, uitgekeerd in 2021: € 220.311 Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen.		
Financiële gegevens		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 4.887 miljoen	€ 5.097 miljoen
	Omvang vreemd vermogen	€ 144.802 miljoen	€ 155.262 miljoen
	Financieel resultaat 2020: € 221 miljoen voordelig.		

Oasen

Doel/algemeen belang/ activiteit	Oasen is als maatschappelijk bedrijf in publieke handen. De aandeelhouders van Oasen zijn 24 gemeenten in het oosten van Zuid-Holland waar drinkwater aan de inwoners geleverd wordt. Oasen levert jaarlijks 48 miljard liter drinkwater aan 750.000 mensen en 7.200 bedrijven. Hiervoor worden zeven zuiveringsstations, negen pompstations en een watertoren gebruikt. Het hoofdkantoor staat in Gouda. De zuiveringsstations, pompstations en winvelden liggen verspreid door het voorzieningsgebied. Het voorzieningsgebied heeft een oppervlakte van 1115 km².		
Belangen	Financieel: Er zijn 748 aandelen geplaatst (gemeente Kaag en Braassem is houder van 26 aandelen). Oasen keert geen dividend uit Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financiële gegevens		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 112.187 miljoen	€ 116.741 miljoen
	Omvang vreemd vermogen	€ 168.537 miljoen	€ 178.860 miljoen
	Financieel resultaat 2020: € 4.554 miljoen voordelig.		

Doel/algemeen belang/ activiteit	Cyclus stelt zich als doel het doelmatig inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval voor twaalf deelnemende gemeenten, waarvan negen aandeelhouders. Kaag en Braassem heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor de (gescheiden) inzameling van huishoudelijke afvalstoffen binnen het grondgebied van de gemeente.		
Belangen	Financieel: Kaag en Braassem is houder van 10.651 aandelen Cyclus keert geen dividend uit voor 2020 Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Lid van het Grondstoffenplatform is wethouder Y. Peters-Adrian.		
Financiële gegevens	Cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2020:		
		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 9.513.000	€ 9.858.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 21.763.000	€ 26.225.000
	Financieel resultaat 2020: € 345.000 voordelig.		

Doel/algemeen belang/ activiteit	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon. Alliander bestaat uit de onderdelen Liander en Liandon. Het bedrijf verzorgt de distributie van energie in een derde deel van Nederland. Alliander had in 2020 zo'n 5.881 werknemers en 5,8 miljoen klantenaansluitingen. Het beheert ongeveer 92.000 kilometer elektriciteitskabel en 42.000 km gasleiding.		
Belangen	Financieel: Alle aandelen van Alliander zijn direct of indirect in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (45%), Friesland (13%), Noord-Holland (9%) en de gemeente Amsterdam (9%). Verder zijn er bijna 50 gemeenten (minder dan 3%) aandeelhouder, waaronder gemeente Kaag en Braassem. In totaal zijn er 56 publieke aandeelhouders. Het dividendbeleid van Alliander voorziet in een uitkering van maximaal 45% van de winst na belastingen, gecorrigeerd voor bijzondere posten. Dividend 2020, ontvangen in 2021: € 429.112 Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Financiële gegevens		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 4.224 miljoen	€ 4.328 miljoen
	Omvang vreemd vermogen	€ 4.567 miljoen	€ 5.094 miljoen
	Financieel resultaat 2020: € 224 miljoen voordelig.		

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER BESLOTEN VENNOOTSCHAP

Sportbedrijf Kaag en Braassem

Doel/algemeen belang/ activiteit

Sportbedrijf Kaag en Braassem draagt duurzaam bij aan een gezonde en actieve levensstijl voor de inwoners van de gemeente Kaag en Braassem, door zo veel mogelijk mensen in de gemeente te laten sporten en bewegen. Om zijn missie te bereiken biedt het Sportbedrijf goed toegankelijke, uitnodigende sportaccommodaties (Sport en recreatiecentrum De Tweesprong, Sportzaal Kaskade, Sportzaal De Meerkant en Gemeenschapscentrum Het Spant) en activiteiten aan. Verder werkt het Sportbedrijf samen met andere (verbonden partijen) die aan diezelfde doelen werken.

Naast het faciliteren van sport en bewegen verzorgt De Tweesprong ook sport- en bewegingsstimulering en welzijnsactiviteiten zoals zwemmen voor mensen met dementie. Hiermee levert De Tweesprong een bijdrage aan de doelstellingen uit de Omgevingsvisie.

Belangen

Financieel: 40 aandelen die zijn geplaatst en volgestort ad € 18.152

De gemeente is 100% aandeelhouder van De Tweesprong B.V. (hoe het Sportbedrijf staat geregistreerd bij de KVK) en eigenaar van alle - op Kaskade na (eigendom woningbouwvereniging) - panden. Binnen de gemeente is de verantwoording met betrekking tot het bestuur van De Tweesprong B.V. verdeeld in opdrachtgeverschap en aandeelhouderschap. Deze twee taken zijn verdeeld over verschillende bestuursleden (het aandeelhouderschap ligt bij de burgemeester en het opdrachtgeverschap bij wethouder die sport in zijn portefeuille heeft).

Financiële gegevens

Financiële gegevens zijn gebaseerd op de jaarrekening 2020.

		<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
Omvang eigen vermogen	€	18.152	€ 18.152
Omvang vreemd vermogen	€	555.924	€ 666.228

Financieel resultaat 2020: € € 2.036

Het financieel resultaat 2020 is in grote mate afhankelijk van de (aangevraagde/ verstrekte) financiële bijdragen van de rijksoverheid. Nog niet alle aanvragen zijn definitief toegekend, wat dus nog van invloed kan zijn op het resultaat. De grootste bijdragen (TVS 2020) zijn ondertussen wel toegekend.

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER VENNOOTSCHAP ONDER FIRMA

GEM Braassemerland VOF

Doel/algemeen belang/ activiteit	De VOF (GEM) heeft ten doel het voor haar rekening en risico (doen) uitvoeren van de grondexploitatie met betrekking tot het exploitatiegebied zoals aangeduid in de Samenwerkingsovereenkomst (inclusief bijlagen), gelegen binnen het Plangebied Braassemerland en overigens al wat daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.		
Belangen	Totaal gestort Eigen Vermogen per 30-12-2020: € 3.725.000 In de eerste helft van 2021 is er in totaal € 2,3 miljoen aan Eigen Vermogen door de gemeente ingebracht. In verband met vertragingen in de voortgang van fase 3 en 6 is het op dit moment nog onduidelijk wanneer welke bedragen worden teruggestort door de VOF. In eerste instantie werden er terugstortingen verwacht in juli 2021, op dit moment is één van de scenario's november 2021. Wanneer dit precies wordt en voor welke bedragen er in 2022 weer stortingen moeten plaatsvinden is afhankelijk van verschillende factoren. Bestuurlijk: de vennoten van de VOF zijn de ontwikkelaar en de gemeente Kaag en Braassem. Intern bestuurder vanuit de gemeente is wethouder Y. Peters-Adrian.		
Financiële gegevens	<u>Financieel</u>	<u>1-1-2020</u>	<u>31-12-2020</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 7.341.205	€ 7.312.113
	Omvang vreemd vermogen	€ 7.241.363	€ 17.685.354
	Financieel resultaat 2020: € 29.092 nadelig		

7. Grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, uitgifte en tijdelijk beheer zijn de ingrediënten van elke gebiedsontwikkeling, of het nu gaat om het bouwen van woningen, aanleggen van infrastructuur, het aanbieden van maatschappelijke voorzieningen of het bevorderen van de economische ontwikkeling.

Onderdeel van de gemeentelijke programmabegroting is een paragraaf grondbeleid. Hierin wordt de raad jaarlijks inzicht geboden in de vorderingen van de in ontwikkeling genomen en nog te ontwikkelen grondcomplexen in het komende begrotingsjaar.

In deze paragraaf grondbeleid komen aan de orde:

- ontwikkelingen grondexploitatieprojecten in 2022
- ontwikkeling grondposities in 2022
- af te sluiten grondcomplexen per 31 december 2021
- nieuwe grondcomplexen vanaf 1 januari 2022

Deze paragraaf bevat geen kwantitatieve analyse van de projectresultaten. In deze begroting zijn de bij de programmarekening 2020 vastgestelde grondexploitaties (per 1/1/2021) verwerkt. Het grondbeleid is verwoord in de actuele Nota Grondbeleid. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn:

- Bij het realiseren van de ruimtelijke doelstellingen zal het accent meer op inbreiding, herstructurering en revitalisering komen te liggen
- Het grondbeleid is in principe faciliterend (door het aannemen van een motie bij de vaststelling van de Nota Grondbeleid in september 2020 kan in sommige gevallen sprake zijn van meer actief grondbeleid)
- In specifieke gevallen kan onder voorwaarden worden afgeweken van het faciliterend beleid
- De gemeente bepaalt vooraf op basis van een ontwikkelstrategie op welke wijze een gebiedsontwikkeling tot stand zal komen

Jaarlijks worden de te hanteren grondprijzen door ons college geactualiseerd in de Grondprijzenbrief. Deze brief wordt ter kennisneming aan de raad gezonden.

Naast deze paragraaf is het programma Ruimte en leefomgeving van deze begroting van belang, waarin de gemeente haar ruimtelijke doelstellingen voor 2022 presenteert en waaraan het grondbeleid ondersteuning zal bieden om deze te realiseren.

Projectontwikkelingen

De actuele ruimtelijke projecten worden jaarlijks mede gepresenteerd in een integrale monitor. De actualisatie van de bij de projecten behorende grondexploitaties vindt plaats bij het opstellen van de jaarrekening. Zo sluit het actueel inzicht in projecten aan op het noodzakelijk inzicht in de resultaten van de grondexploitaties en daarmee de stand van de benodigde voorziening en reserve bouwgrondexploitatie. De begroting voor 2022 is gebaseerd op de actualisatie van de grondexploitaties

per 1 januari 2021. Bij deze actualisatie is een planning opgenomen van de inkomsten en uitgaven voor onder andere het komende jaar.

Centrumplan (Leimuiden)

Eind 2011 is een contract gesloten tussen ontwikkelaar en gemeente voor de ontwikkeling en realisatie van een nieuw dorpshart. In 2015 sloten de partijen een overeenkomst waarin de verkoop van de gemeentelijke gronden en de uitgangspunten voor de ontwikkeling van beide deelplannen (Noord en Zuid) door de ontwikkelaar is overeengekomen. In 2016 is een addendum gesloten op deze overeenkomst waarin nadere afspraken zijn vastgesteld. Inmiddels heeft de bestemmingsplanprocedure vertraging opgelopen als gevolg van een procedure bij de Raad van State. De afname van de gemeentelijke grond door de ontwikkelaar heeft plaatsgevonden in 2019. De werkzaamheden zijn inmiddels gestart. Op dit moment is de prognose dat de ontwikkeling in 2022 wordt afgerond.

Connexxion (Leimuiden)

De noordelijke helft van dit perceel is in 2014 aan de provincie Zuid-Holland verkocht ten behoeve van de reconstructie van de N207. Het resterende deel van de kavel is beoogd bedrijventerrein en kan, binnen een nader vast te stellen planologisch kader, uitgegeven worden. In afwachting van besluitvorming over de passage N207 hebben geen concrete activiteiten plaatsgevonden. Daarnaast is deze locatie in beeld voor de realisatie van extra sociale woningbouw en heeft zich een initiatiefnemer gemeld voor deze locatie. Omdat hier nog geen besluit over is genomen is dit niet verwerkt in de grondexploitatie. De looptijd van de grondexploitatie is met een jaar doorgeschoven aangezien er nog geen zekerheid is over de planning en invulling van de omliggende infrastructuur.

Nieuwe Wetering Noord

Deze grondexploitatie loopt vanaf 1987. Hierbij is in eerste instantie uitgegaan van 49 woningen. Een deel van deze woningen is inmiddels gerealiseerd. Uitgangspunt voor de voorliggende grondexploitatie is het onherroepelijk bestemmingsplan van eind 2014. Inmiddels zijn alle kavels behoudens kavel 2 en 6 verkocht. Voor de twee resterende kavels wordt enerzijds ingezet op een invulling met grondgebonden woningen op basis van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (kavel 2) en betaalbare appartementen met 2/1-kap woningen (kavel 6). Op kavel 5 wordt geen ontwikkeling meer voorzien.

Braassemerland (Roelofarendsveen)

Deelgebied GEM

In 2008 is bij het Masterplan een grondexploitatie voor Braassemerland vastgesteld. In 2013 is voor een groot deel van het gebied een gezamenlijke grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. Voor dit deelgebied is een gemeentelijke deelgrondexploitatie geopend. Daarnaast is de GEM als deelneming opgenomen in de gemeentelijke administratie. Ten gevolge van aangetroffen bodemvervuiling in fase 3 is de overdracht van gronden aan de GEM vertraagd. Daarnaast is bij ecologisch onderzoek van fase 4/5 een buizerdnest aangetroffen wat eveneens tot vertraging van de ontwikkeling leidt. De exacte (financiële) consequenties moeten nog in beeld worden gebracht.

Anderzijds zijn er meevallers ten gevolge van de stijgende woningprijzen in het plangebied. Vooralsnog leidt dit dus nog niet tot een negatieve bijstelling van het plan. Een toelichting op deze deelneming is in paragraaf zes van deze begroting opgenomen.

Het deelgebied GEM binnen de gemeentelijke grondexploitatie omvat de gemeentelijke plankosten, de boekwaarde van de verworven gronden door de gemeente, enkele civieltechnische werken ten behoeve van het plangebied en de inbreng van de gemeentelijke gronden in de GEM. De gronden binnen dit gebied zullen fasegewijs vanuit de grondexploitatie Braassemerland, deelgebied GEM, overgedragen worden aan de GEM.

Deelgebied West End

Dit gebied was deels in eigendom van de gemeente en deels in eigendom van Heembouw en Kennemerland Beheer B.V. In 2016 is met deze partijen een overeenkomst gesloten over de grondverkoop (grondruil met Wijsmanterrein) van het gemeentelijk perceel en de ontwikkeling van dit deelgebied. Uitgangspunt is dat de volledige ontwikkeling en realisatie voor rekening en risico van de marktpartijen plaatsvindt en dat door deze partijen een exploitatiebijdrage wordt gedaan. Inmiddels is dit jaar gestart met de laatste fase. Door de gemeente wordt de aansluiting met het huidige parkeerterrein bij het gemeentehuis nader ingevuld en uitgevoerd.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude

Eind 2018 is de grondexploitatie 'Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude' vastgesteld. In het voormalig gemeentehuis zijn naast een integraal kindcentrum (IKC) ook 15 appartementen voorzien. Voor de realisatie van het IKC en de sociale huurwoningen en voor verkoop van appartementsrechten ten behoeve van vrijesectorappartementen heeft in 2020 een tender plaatsgevonden. Eind 2020 is definitief gegund en inmiddels is aangevangen met de werkzaamheden. De realisatie van de school en de sociale huurwoningen maakt geen onderdeel uit van de grondexploitatie. Op de achter het gemeentehuis gelegen kavel zijn nieuwbouwwoningen voorzien. Het bestemmingsplan dat in deze mogelijkheid voorziet is inmiddels onherroepelijk en er wordt gewerkt aan een verkavelingsprincipe. De verwachting is dat na planuitwerking de verkoop begin volgend jaar kan plaatsvinden.

Elzenlaan

In 2018 is de grondexploitatie Van Egmondlocatie vastgesteld. Deze is onderdeel van het programma ESW (Extra Sociale Woningbouw). Op deze locatie worden 20 sociale woningen gerealiseerd. De bouw is gestart en de verwachte oplevering is eind 2021. Aanbesteding voor het woonrijp maken loopt. Verwachte start woonrijp maken is eind 2021.

ESW Gerardusschool

De beoogde 29 sociale huurwoningen zijn inmiddels gerealiseerd en in juli 2021 opgeleverd. De woonrijpfase zit in de afronding. Naar verwachting kan de grondexploitatie nog dit jaar afgesloten worden.

Risicoanalyse grondexploitaties

De financiële effecten van deze situatie bij de gemeentelijke ruimtelijke projecten worden voortdurend in beeld gebracht door een inventarisatie van risico's en kansen. Een risicoanalyse per project levert een goede en betrouwbare basis voor de bepaling van het totale risicoprofiel van het grondbedrijf. Een risicoprofiel van een grondexploitatie houdt in, dat rondom het geraamde resultaat op een prijspeildatum een bandbreedte wordt bepaald. Deze bandbreedte volgt uit de geïnventariseerde kansen en risico's. Dit resultaat zal in het geval van een verliesgevend project gereserveerd worden in de reserve bouwgrondexploitatie. Indien een project qua geraamd resultaat positief is, maar door het

bijbehorende risicoprofiel negatief dreigt te worden dan zal ook dat deel in de reserve bouwgrondexploitatie worden gereserveerd.

Van de uitkomsten wordt het berekende grondexploitatieresultaat genomen voor het bepalen van de minimaal benodigde stand voor de reserve bouwgrondexploitatie. Het geactualiseerde resultaat is wel een momentopname, namelijk per 1 januari 2021.

De inschatting van de risico's bij de projectontwikkelingen en grondposities hoeft voorsnog niet aangepast te worden ten opzichte van de stand per 1 januari 2021. Voor de voorziene verliezen op grondexploitaties zijn voorzieningen getroffen.

Reservering voor onvoorziene risico's

Ingeschat risico per 1-1-2020 en gelabeld
in reserve grondexploitatie

Centrumplan Leimuiden	€	90.000
Connexion Leimuiden	€	282.000
Braassemerland	€	1.782.000
Gerardusschool	€	25.000
Elzenlaan - Woubrugge	€	36.000
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€	116.000
Voormalig gemeentehuis	€	248.000
Totaal onvoorziene risico's	€	2.579.000

Verliesgevende grondexploitaties

Verliesvoorziening per 1-1-2021

Gelabeld in verlies-

		Jaarrekening 2020	Toevoeging rente (2%)	voorziening per 31-12-2021
Centrumplan Leimuiden	€	-2.282.218	€ -45.644	€ -2.327.863
Connexion Leimuiden	€	-277.745	€ -5.555	€ -283.299
Braassemerland (grondexploitatie)	€	-5.950.333	€ -119.007	€ -6.069.339
Gerardusschool	€	-166.193	€ -3.324	€ -169.517
Elzenlaan - Woubrugge	€	-254.154	€ -5.083	€ -259.237
Totaal onvoorziene risico's	€	-8.930.643	€ -178.613	€ -9.109.255

De stille reserves (bestaande uit gronden) zijn gebaseerd op de stand per 1 januari 2021.

Winstgevende grondexploitaties

verwacht resultaat
per 1-1-2021

ingeschat risico
per 1-1-2021

Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 312.355	€ 116.000
Voormalig gemeentehuis	217.907	248.000
Totaal onvoorziene risico's	€ 530.262	€ 364.000

Af te sluiten grondcomplexen

Het is de verwachting dat nog dit jaar de grondexploitatie voor de ESW Gerardusschool kan worden afgesloten, dat is een jaar eerder dan gepland. Eind 2021, begin 2022 worden nog werkzaamheden uitgevoerd in het project van Elzenlaan waardoor deze pas eind 2022 kan worden afgesloten.

Nieuwe ontwikkelingen

In 2021/2022 zouden mogelijk nieuwe complexen kunnen worden geopend voor de (her)ontwikkelingslocatie(s) "Sportpad / IKC Oude Wetering / Tweesprong".

Verkoop gronden voorraad

De verkoop van gronden en gebouwen die tot deze voorraad behoren, gaat ook in 2022 door. Deze zijn gewaardeerd en er kan bij verkoop een resultaat ten opzichte van de waardering ontstaan.

Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit de hierna genoemde onderdelen:

- Een overzicht van baten en lasten van de programmabegroting 2022
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten met:
 - gehanteerde kaders bij de begroting
 - hoofdlijnen analyse verschillen begroting 2022 vs begroting 2021 en begroting 2022 vs de jaarrekening 2020
 - overzicht van geraamde incidentele baten en lasten per programma
 - overzicht van het structurele begrotingsresultaat
 - overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
 - overzicht van reservepositie en gespecificeerd verloop van reserves
 - overzicht van stand van voorzieningen en gespecificeerd verloop van de voorzieningen
- Uiteenzetting van de financiële positie met:
 - financieel overzicht van het bestaande beleid en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen: zie hiervoor het onderdeel begroting en het meerjarenperspectief
 - geprognosticeerde begin- en eindbalans van 2022, en 2023 t/m 2025
 - EMU-saldo 2020 en geraamd EMU-saldo 2022 t/m 2025
- Voorgeschreven overzichten:
 - jaarlijks terugkerende arbeidgerelateerde verplichtingen
 - overzicht van de geraamde lasten en baten per taakveld
 - verplichte/ noodzakelijke (vervangings)investeringen/ uitgaven, onderscheiden in investeringen met maatschappelijk nut en investeringen met economisch nut: zie overzicht II bij het onderdeel begroting en het meerjarenperspectief. Alle genoemde investeringen zijn investeringen met economisch nut
 - financiering: zie paragraaf 4
- Begroting en het meerjarenperspectief

Overzicht van baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft de totale raming van baten en lasten, het saldo van baten en lasten en het geraamde resultaat van de programmabegroting, dat ontstaat inclusief de reservemutaties.

Bedragen * € 1.000										
Programma	Rekening 2020		Begroting 2021		Begroting 2022		Verschillen			
							Beg. 2022 vs beg. 2021		Beg. 2022 vs rek. 2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 - Bestuur, regio en middelen	4.886	-382	4.327	-78	4.124	-51	-203	27	-762	331
2 - Sociaal domein	28.482	-9.302	24.136	-5.559	26.177	-6.065	2.041	-506	-2.305	3.236
3 - Ruimte en leefomgeving	20.554	-15.732	19.392	-10.528	21.384	-12.635	1.992	-2.107	830	3.097
	53.922	-25.415	47.855	-16.165	51.686	-18.751	3.830	-2.586	-2.236	6.664
Algemene dekkingsmiddelen										
lokale heffingen	182	-8.613	283	-8.861	304	-6.100	21	2.761	122	2.513
algemene uitkering	0	-32.518		-32.428		-34.992	0	-2.564	0	-2.475
dividend		-674		-515		-695	0	-180	0	-21
financieringsfunctie	1.268	-1.861	1.832	-1.903	2.119	-1.923	287	-20	851	-62
	1.450	-43.666	2.116	-43.707	2.423	-43.710	308	-3	973	-44
programma overhead	7.533	-113	8.429	-88	9.077	-63	648	25	1.544	50
vennootschapsbelasting	0	0	5		1		-4	0	1	0
Saldo van baten en lasten	62.905	-69.194	58.405	-59.960	63.187	-62.524	4.782	-2.564	282	6.670
mutaties reserves:										
1. Bestuur, regio en middelen	0	-398	0	-369	0	-369	0	0	0	29
2. Sociaal domein	0	0	0	0	0	-250	0	-250	0	-250
3. Ruimte en leefomgeving	2.506	-1.326	219	-734	78	-633	-141	101	-2.428	693
4. Algemene dekkingsmiddelen	0	-1.043	0		0	0	0	0	0	1.043
totaal mutaties reserves	2.506	-2.767	219	-1.103	78	-1.252	-141	-149	-2.428	1.515
Resultaat / budgettaire ruimte	6.550		2.439		511		-1.928		-6.039	

Gehanteerde kaders voor de begroting 2022

- Om de “koopkracht” van de eigen inkomsten op peil te houden, worden de gemeentelijke belastingen, leges en waar contractueel mogelijk de huren en pachten jaarlijks geïndexeerd met een inflatiecorrectie voor 2022. In deze begroting is een inflatiecorrectie toegepast van 1,6%. Dit is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product voor 2022 uit de kerngegevensstabel van het CEP per maart 2021.
- In verband met de maximale kostendekkendheid van 100% is in de begroting het tarief voor riool niet verhoogd met 1,6%, maar gelijk gebleven aan het tarief van 2020 en 2021 (€ 277). Bij het vaststellen van de belastingverordeningen wordt het tarief voor 2022 definitief vastgesteld.
- Indien uit de jaarrekening, tussenrapportages of uit te verwachten ontwikkelingen volgt dat het budget structureel te laag is voor de taakuitoefening in 2022, kan een extra bijstelling plaatsvinden. Dit kan alleen in het geval dat de extra uitgaven onontkoombaar zijn. Bij substantiële aanpassingen zijn deze toegelicht in de begroting.
- Voor het berekenen van de salarislasten 2022 is ten opzichte van de begroting 2021 een toename van 1,5 % aangehouden, waarbij de salarislasten zijn geraamd op het maximum van een schaal.
- In de begroting worden de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen opgenomen. Als basis voor de berekening van de kapitaallasten van deze investeringen geldt dat vervanging plaatsvindt in het jaar dat de investering volledig is afgeschreven. Per individuele vervanging wordt gekeken of en wanneer vervanging noodzakelijk is voor de handhaving van het bestaande voorzieningenniveau.
- Jaarlijks is er conform de P&C-cyclus een risico-inventarisatie. Bij de uitkomsten van de begroting 2022 - 2025 wordt rekening gehouden met deze risico-inventarisatie in relatie tot het weerstandsvermogen. De kaders (ratio's) zijn bepaald in de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2020-2023, vastgesteld in het najaar van 2019.
- De rentecomponent in de kapitaallasten, de rentetoerekening aan grondexploitaties, reserves en voorzieningen wordt bepaald door de samenstelling van de leningenportefeuille. Deze staat onder invloed van de ontwikkelingen van de rente op de kapitaalmarkt en de aflossingsmomenten. Voor de begroting 2022 en verder is deze renteomslag bepaald op 1%.
- Voor de afvalstoffenheffing, rioolrechten, de marktgelden, de grafrechten en de leges geldt een kostendekking (inclusief btw) van maximaal 100%.
- De meerjarenbegroting is in constante prijzen. Dat wil zeggen dat voor de jaren na 2022 het prijspeil van 2022 is aangehouden.
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt berekend aan de hand van de gegevens uit de Meicirculaire uit het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar, eveneens op basis van constante prijzen.
- Voor de volumestijging ten aanzien van inwoner- en woningaantallen wordt de reeks bij de berekening van de meerjarenontwikkeling van de algemene uitkering aangehouden (rekenmodules bij de Meicirculaire 2021). Voor de periode 2022 tot en met 2025 bedragen deze:

	2022	2023	2024	2025
Inwoneraantallen	27.412	27.577	27.748	27.915
Woningaantallen	12.362	12.450	12.538	12.627

Verschillenanalyse

Op grond van artikel 19 BBV dient een toelichting te worden gegeven op aanmerkelijke verschillen tussen de primaire begroting 2022 en de realisatie 2020 en tussen de primaire begroting 2022 en de begroting van het daaraan voorafgaande jaar. Onderstaand is deze toelichting op hoofdlijnen gegeven (N = nadelig effect; V = voordelig effect). Hierbij is van het totaaloverzicht per programma dat op de volgende bladzijde volgt eerst nog een samenvattende tabel opgenomen:

Samenvatting in totalen uit de hierna gegeven specificatie per programma

Bedragen * € 1.000

Programma	Verschillen					
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Beg 2022 vs beg 2021	Beg 2022 vs rek 2020	
Totaal lasten	62.905 N	58.405 N	63.187 N	4.782 N	282 N	
Totaal baten	-69.194 V	-59.960 V	-62.524 V	-2.564 V	6.670 N	
Totaal saldo baten en lasten	-6.289 V	-1.555 V	663 N	2.218 N	6.952 N	
Stortingen in reserves	2.506 N	219 N	78 N	-141 V	-2.428 V	
Onttrekkingen aan reserves	-2.767 V	-1.103 V	-1.252 V	-149 V	1.515 N	
Resultaat na bestemming / budgettaire ruimte	-6.550 V	-2.439 V	-511 V	1.928 N	6.039 N	

<i>Verskil tussen begroting 2022 en begroting 2021</i>	<i>Bedragen * € 1.000</i>	
Wegvallen precarioheffing	2.930	N
Hogere bijdrage aan verbonden partijen (ict Alphen, Holland Rijnland Jeugdzorg, RDOG, ODWH)	563	N
Hogere lasten huishoudelijke hulp in natura	332	N
Nieuw beheerplan civiele kunstwerken (raadsbesluit zaak 29908)	315	N
Hogere lasten grexen, vanwege meer verliesgevende grexen t.o.v. 2021 (dekking uit reserve grexen)	303	N
Wegvallen middelen Intensieve ambulante begeleiding (vanuit centrumgemeenten Leiden + rijksmiddelen)	300	N
Onderzoeks- en programmakosten fase 2 Sportpad (dekking via reserve Sportpad)	250	N
Verbeteren veiligheid Zuideinde Hoogmade door opknappen weg/stoep bij bushalte (voorstel FmA)	189	N
Hogere lasten opdracht ondersteuning	192	N
Begonnen met afschrijven IKC Leimuiden en IKC Rijnsaterwoude	187	N
Hogere salarislasten obv 1,5% verhoging conform presentatie Richtbrief 2022	180	N
Uitbreiding 2,5 fte (sociaal domein en bedrijfsvoering)	162	N
Uitbreiding telefooncentrale, verplichte aansluiting E-depot, Kofax scanner, nieuwe BAG applicatie	176	N
Uitgestelde afschrijving IBOR 2019-2020 en nieuwe jaarschijf IBOR 2021	116	N
Correctie meerjaren onderhoudsplan gebouwen	114	N
Lagere onttrekking aan reserves voor riolering, IMNOR, Infra en grexen	101	N
Storting in reserve riolering	78	N
Hogere assurantielasten (met name brandverzekering)	74	N
Aansluiting Digitaal Stelsel Omgevingswet en Pepperflow Control Tool	70	N
Indexering leerlingenvervoer	68	N
Uitvoeringsprogramma communicatievisie en 25 nieuwe E-formulieren	65	N
Hogere algemene uitkeringen van het rijk	-2.564	V
Hogere opbrengst afvalstoffenheffing door indexering en areaal uitbreiding	-342	V
Hogere opbrengst afvalstoffenheffing om kostendekkendheid te bereiken (voorstel)	-330	V
Hogere ontvangsten bouwleges	-332	V
Lagere exploitatielasten wegen, met name door bijdrage van 3 ton aan de provincie inzake de N207 in 2021 (t.l.v. de reserve grexen).	-300	V
Onttrekking reserve Sportpad in 2022	-250	V
Implementatie Omgevingswet in 2021 tlv algemene reserve	-200	V
Verhoging dividend BNG	-180	V
Hogere opbrengsten uit ozb door indexering (1,6%)	-176	V
Lagere lasten uit Focus met Ambitie door eenmalige uitgaven in 2021 (bedrijventerreinen)	-158	V
Hogere opbrengst rioolrechten door areaal uitbreiding	-107	V
overige mutaties kleiner dan 50k	102	N
Totaal verschil begroting 2022 ten opzichte van begroting 2021	1.928	N

Programma	Verschillen				
	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Beg 2022 vs beg 2021	Beg 2022 vs rek 2020
1 - Bestuur, regio en middelen					
Lasten van het programma	4.886 N	4.327 N	4.124 N	-203 V	-762 V
Baten van het programma	-382 V	-78 V	-51 V	27 N	331 N
Programmasaldo baten en lasten	4.504 N	4.249 N	4.073 N	-176 V	-431 V
Storting in reserves	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen aan reserves	-398 V	-369 V	-369 V	0 N	29 N
Programmaresultaat	4.106 N	3.880 N	3.704 N	-176 V	-402 V
2 - Sociaal Domein					
Lasten van het programma	28.482 N	24.136 N	26.177 N	2.041 N	-2.305 V
Baten van het programma	-9.302 V	-5.559 V	-6.065 V	-506 V	3.236 N
Programmasaldo baten en lasten	19.180 N	18.577 N	20.112 N	1.535 N	931 N
Storting in reserves	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen aan reserves	0 N	0 N	-250 V	-250 V	-250 V
Programmaresultaat	19.180 N	18.577 N	19.862 N	1.285 N	681 N
3 - Ruimte en leefomgeving					
Lasten van het programma	20.554 N	19.392 N	21.384 N	1.992 N	830 N
Baten van het programma	-15.732 V	-10.528 V	-12.635 V	-2.107 V	3.097 N
Programmasaldo baten en lasten	4.822 N	8.864 N	8.749 N	-115 V	3.927 N
Storting in reserves	2.506 N	219 N	78 N	-141 V	-2.428 V
Onttrekkingen aan reserves	-1.326 V	-734 V	-633 V	101 N	693 N
Programmaresultaat	6.002 N	8.349 N	8.194 N	-155 V	2.192 N
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten van het programma	8.983 N	10.549 N	11.501 N	952 N	2.518 N
Baten van het programma	-43.779 V	-43.795 V	-43.773 V	22 N	6 N
Programmasaldo baten en lasten	-34.796 V	-33.245 V	-32.271 V	974 N	2.524 N
Storting in reserves	0 N	0 N	0 N	0 N	0 N
Onttrekkingen aan reserves	-1.043 V	0 N	0 N	0 N	1.043 N
Programmaresultaat	-35.839 V	-33.245 V	-32.271 V	974 N	3.567 N
Resultaat na bestemming / budgettaire ruimte	-6.550 V	-2.439 V	-511 V	1.928 N	6.039 N

Verschil tussen begroting 2022 en rekening 2020

Bedragen * € 1.000

Mutaties opgenomen in de begroting 2022 niet begrepen in de rekening	1.928 N
Jaarresultaat 2020 incidenteel dus niet doorwerkend in de begroting 2022	6.550 N
Bij de begroting 2021 ontstane bufferruimte doorwerkend in de begroting 2022	-2.439 V
Totaal verschil begroting 2022 ten opzichte van jaarrekening 2020	6.039 N

Overzicht van incidentele baten en lasten

Bij dit onderdeel is een overzicht gegeven van de baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt met een incidenteel karakter. Met deze posten is al rekening gehouden in het meerjarenperspectief, waardoor deze niet meer van invloed zijn op de begrotingsresultaten.

Overzicht <u>incidentele</u> lasten en baten 2022-2025									
bedrag * € 1.000									
Programma 1 - Bestuur, regio en middelen									
Product	Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
Lasten									
6001003	Bijdrage Holland Rijnland Investeringsstrategie	369	N	369	N	369	N		
		369	N	369	N	369	N		0
storting in reserves:									
nvt									
incidentele lasten na mutatie reserves		369	N	369	N	369	N		0
Baten									
nvt									
		0		0		0			0
onttrekking aan reserves:									
6001010	Dekking bijdrage Holland Rijnland Investeringsstrategie	-369	V	-369	V	-369	V		
incidentele baten na mutatie reserves		-369	V	-369	V	-369	V		0

Programma 2 - Sociaal domein									
Product	Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
Lasten									
6064002	Aanloopkosten opdracht ondersteuning	35	N						
6061001	GIDS-gelden (Gezond In De Stad)	7	N						
6067200	Bijdrage aan Go! vanwege corona	200	N						
storting in reserves:									
nvt									
incidentele lasten na mutatie reserves		242	N	0		0		0	
Baten									
nvt									
		0		0		0		0	
onttrekking aan reserves:									
6001020	Dekking onderzoeks- en programmakosten Sportpad	-250	V						
incidentele baten na mutatie reserves		-8	V	0		0		0	

Programma 3 - Ruimte en leefomgeving						
Product	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	
Lasten						
6031002	Ambtelijke inzet Energieakkoord 2017-2025	40 N	40 N	40 N	40 N	
6031002	Bijdrage Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025	27 N	27 N	27 N	27 N	
6034000	Verlengen landschapstafel	10 N				
6057001	Vergroenen openbare ruimte	100 N				
6081002	Onderzoeks- en programmakosten Sportpad	250 N				
6081002	Herinrichting Sportpad			98 N	98 N	
6082000	Afsluiten ESW van Egmond 2022	55 N				
6082000	Afsluiten vm gemeentehuis Rijnsaterwoude 2023		30 N			
6082000	Afsluiten Connexxion Leimuiden 2024			282 N		
6082000	Afsluiten Centrumplan Leimuiden in 2022	100 N				
6082000	Afsluiten West End 2022	163 N				
		582 N	97 N	447 N	165 N	
<i>storting in reserves:</i>						
6001030	Saldo exploitatie riolering (niet beklemd)	78 N				
6001030	Storting beheerplan civiele kunstwerken (wegen infra)		39 N	198 N	5 N	
incidentele lasten na mutatie reserves		660 N	136 N	645 N	170 N	
Baten						
nvt						
		0	0	0	0	
<i>onttrekking aan reserves:</i>						
6001030	Afsluiten ESW van Egmond 2022	-55 V				
6001030	Afsluiten vm gemeentehuis Rijnsaterwoude 2023		-30 V			
6001030	Afsluiten Connexxion Leimuiden 2024			-282 V		
6001030	Afsluiten Centrumplan Leimuiden in 2022	-100 V				
6001030	Afsluiten West End 2022	-163 V				
6001030	Saldo exploitatie riolering (niet beklemd)		-53 V	-94 V	-151 V	
6001030	Dekking beheerplan civiele kunstwerken (wegen infra)	-315 V				
incidentele baten na mutatie reserves		-633 V	-83 V	-376 V	-151 V	
Algemene dekkingsmiddelen						
Product	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	
Lasten						
nvt						
		0	0	0	0	
<i>storting in reserves:</i>						
nvt						
incidentele lasten na mutatie reserves		0	0	0	0	
Baten						
6005004	Vergoeding inbreng eigen vermogen VOF Braassemerland	-110 V				
		-110 V	0	0	0	
<i>onttrekking aan reserves:</i>						
nvt						
incidentele baten na mutatie reserves		-110 V	0	0	0	
totaal incidentele lasten na mutatie reserves		1.271 N	505 N	1.014 N	170 N	
totaal incidentele baten na mutatie reserves		-1.120 V	-452 V	-745 V	-151 V	

Overzicht van structureel begrotingsresultaat

Bedragen * € 1.000

Vaststelling kengetal structurele exploitatieruimte in %							
Voor de begroting:		Verslag. T	Begr. T-1	Begr. t	mjr t+1	mjr t+2	mjr t+3
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A	Structurele lasten = (geraamde totaal van de lasten, bedoeld in artikel 17, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten minus het geraamde totaal van de incidentele lasten per programma, bedoeld in artikel 19, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten)	56.389	62.919	59.508	57.344	57.134	57.997
B	Structurele baten = (geraamde totaal van de baten, bedoeld in artikel 17, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten minus het geraamde totaal van de incidentele baten per programma, bedoeld in artikel 19, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten)	63.046	65.254	60.148	57.787	56.886	57.541
C	Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves voor het overzicht, bedoeld in artikel 19, onderdeel d, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	256	219	0	0	0	0
D	Het beoogde totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves voor het overzicht, bedoeld in artikel 19, onderdeel d, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.	121	-1.169	0	0	0	0
E	Het geraamde totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17, onderdeel c, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, exclusief de mutaties reserves.	69.196	67.384	60.038	57.787	56.886	57.541
: ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%		9%	1%	1%	1%	0%	-1%

Overzicht structurele mutaties reserves

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 2022-2025

bedrag * € 1.000

Product	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
storting in reserves:					
nvt					
		0	0	0	0
onttrekking aan reserves:					
nvt					
		0	0	0	0

Meerjarig overzicht van de vermogenspositie

Overzicht van de reservepositie en de getroffen voorzieningen

Bij dit onderdeel wordt een meerjarig beeld gegeven van het verwachte verloop van de gevormde reserves en de getroffen voorzieningen.

Stand en het verloop van de reserves								Bedragen * € 1.000	
Omschrijving	Algemene reserve	Reserve grond exploitatie	Reserve wegen infra	Reserve Holland Rijnland	Reserve Riolerig	Reserve Sportpad	Saldo / mutaties		
Saldo 1-1-2022	17.833	3.125	401	1.107	2.593	250	25.309		
Toevoegingen 2022									
Rente 0%	-	-	-	-	-	-	-		
Exploitatiesaldo	-	-	-	-	78	-	78		
Beschikkingen									
Bijdrage aan exploitatie	-	-	-315	-369	-	-250	-934		
Afsluiten Centrumplan Leimuiden	-	-100	-	-	-	-	-100		
Afsluiten ESW Van Egmond	-	-55	-	-	-	-	-55		
Afsluiten Braassemerland West End	-	-163	-	-	-	-	-163		
Saldo 1-1-2023	17.833	2.807	87	738	2.671	-	24.135		
Toevoegingen 2023									
Rente 0%	-	-	-	-	-	-	-		
Exploitatiesaldo	-	-	39	-	-	-	39		
Beschikkingen									
Bijdrage aan exploitatie	-	-	-	-369	-53	-	-421		
Afsluiten Vm. gemeentehuis Rijsaterw.	-	-30	-	-	-	-	-30		
Saldo 1-1-2024	17.833	2.777	126	369	2.618	-	23.723		
Toevoegingen 2024									
Rente 0%	-	-	-	-	-	-	-		
Exploitatiesaldo	-	-	198	-	-	-	198		
Beschikkingen									
Bijdrage aan exploitatie	-	-	-	-369	-94	-	-463		
Afsluiten Connexxion Leimuiden	-	-282	-	-	-	-	-282		
Saldo 1-1-2025	17.833	2.495	324	-	2.523	-	23.176		
Toevoegingen 2025									
Rente 0%	-	-	-	-	-	-	-		
Exploitatiesaldo	-	-	5	-	-	-	5		
Beschikkingen									
Bijdrage aan exploitatie	-	-	-	-	-151	-	-151		
Afsluiten Braassemerland West End	-	-	-	-	-	-	-		
Saldo 1-1-2026	17.833	2.495	328	-	2.372	-	23.029		

Stand en het verloop van de voorzieningen							
		Bedragen * € 1.000					
Omschrijving		Voorziening onderhoud gebouwen	Voorziening wethouders pensioenen	Voorziening nadelige grexten	Voorziening Ghoybos	Voorziening riolering	Saldo / mutaties
Saldo 1-1-2022		644	3.846	8.940	456	4.105	17.990
Toevoegingen 2022	Rente	-	96	179	9	-	284
	Bijdrage van exploitatie	378	-	-	-	-	378
Beschikkingen	Verminderen	-203	-95	-	-54	-	-351
	Bijdrage aan Tweesprong	-90	-	-	-	-	-90
	Bijdrage aan 't Spant	-60	-	-	-	-	-60
	Afsluiten Braassemerland West End	-	-	-1.456	-	-	-1.456
	Afsluiten ESW Van Egmond	-	-	-264	-	-	-264
	Afsluiten Centrumplan Leimuiden	-	-	-2.374	-	-	-2.374
Saldo 1-1-2023		670	3.848	5.023	411	4.105	14.056
Toevoegingen 2023	Rente	-	96	100	8	-	205
	Bijdrage van exploitatie	378	-	-	-	-	378
Beschikkingen	Verminderen	-33	-97	-	-54	-	-184
	Bijdrage aan Tweesprong	-90	-	-	-	-	-90
	Bijdrage aan 't Spant	-89	-	-	-	-	-89
Saldo 1-1-2024		836	3.847	5.124	365	4.105	14.277
Toevoegingen 2024	Rente	-	96	102	7	-	206
	Bijdrage van exploitatie	378	-	-	-	-	378
Beschikkingen	Verminderen	-415	-99	-	-62	-	-575
	Bijdrage aan Tweesprong	-90	-	-	-	-	-90
	Bijdrage aan 't Spant	-65	-	-	-	-	-65
	Afsluiten Connexxion Leimuiden	-	-	-301	-	-	-301
Saldo 1-1-2025		645	3.845	4.926	311	4.105	13.830
Toevoegingen 2025	Rente	-	96	99	6	-	201
	Bijdrage van exploitatie	378	-	-	-	-	378
Beschikkingen	Verminderen	-216	-101	-	-62	-	-379
	Bijdrage aan Tweesprong	-90	-	-	-	-	-90
	Bijdrage aan 't Spant	-63	-	-	-	-	-63
Saldo 1-1-2026		654	3.840	5.024	255	4.105	13.878

Voorgeschreven (BBV) verplicht op te nemen informatie/verklaringen

Geprognosticeerde balans per begin en eind 2020 en 2021-2025

BALANS (per ultimo jaar)													
activa	2020	2021	2022	2023	2024	2025	passiva	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	Algemene reserves	14.107	17.833	20.156	20.667	21.058	20.541
Materiële vaste activa	69.943	80.816	82.900	87.677	91.419	92.260	Bestemmingsreserves	10.098	7.826	6.652	6.239	5.692	5.545
Kapitaalverstreking aan deelnemingen	4.670	4.020	4.845	3.845	5.595	7.425	Resultaat na bestemming	6.550	2.324	511	390	-517	-473
Rekening-courantverhouding met SV'n	553	553	553	553	553	553	Voorzieningen	10.536	9.150	9.216	9.390	9.153	9.082
Overige langlopende leningen	4.849	4.716	7.326	7.193	7.058	5.145	Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	51.024	54.671	62.053	60.223	67.382	69.531
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	0	0	0	0	0	0	Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar	1.865	7.917	7.289	8.221	8.110	7.432
Voorraden - EGG	8.949	6.056	6.794	2.426	2.815	2.836	Overlopende passiva	9.027	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Voorraden - gereed produkt	4	4	4	4	4	4		0	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	5.831	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000							
Liquide middelen	480	554	456	434	436	436							
Overlopende activa	7.930	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000							
	103.209	106.720	112.877	112.131	117.879	118.658		103.209	106.720	112.877	112.131	117.879	118.658

EMU-saldo

In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (kabinet, VNG en IPO) is afgesproken dat het EMU-saldo over het begrotingsjaar, het daaraan voorafgaande jaar en het daarop volgende jaar in de begroting zichtbaar wordt gemaakt. In onderstaande tabel is deze verplichting vertaald.

EMU-saldo						Bedragen * € 1.000				
Omschrijving		Begroting								
		2021	2022	2023	2024	2025				
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.555	-663	-22	-1.064	-620				
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.444	2.787	2.986	3.088	3.332				
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	436	378	378	378	378				
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	9.463	4.872	7.764	10.330	4.172				
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-				
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	-	-	-	-	-				
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord									
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw -, woonrijp maken e.d.	1.269	2.477	636	230	157				
8	Baten bouw grondexploitatie:	3.859	5.897	4.899	306	24				
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord									
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	613	353	212	569	369				
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-				
11	Verkoop van effecten:									
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee				
b	Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-	-	-				
	Berekend EMU-saldo	-3.051	698	-370	-8.421	-1.584				

Jaarlijks terugkerende arbeidgerelateerde verplichtingen

Als gevolg van het BBV dient in dit onderdeel tevens afzonderlijk aandacht te worden besteed aan jaarlijks terugkerende arbeidgerelateerde verplichtingen. Hierbij moet worden gedacht aan arbeidskosten van niet meer actieve werknemers, zoals wachtgelden, wethouderspensionen en afdracht ziektekostenpremie. In de regelgeving is bepaald dat voor deze verplichtingen geen balansvoorzieningen mogen worden opgenomen, indien het jaarlijks gelijkblijvende bedragen betreft (van vergelijkbaar volume). Wel mag er een reserve gevormd worden voor arbeidgerelateerde verplichtingen waarvan de omvang niet jaarlijks gelijk is. Bij Kaag en Braassem is een voorziening gevormd voor de verplichtingen voortvloeiende uit wethouderspensionen. Bij de gemeente zijn geen functionarissen in dienst met een bezoldiging boven de Balkenendenorm.

Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

		Bedragen * € 1.000		
Taakveld		Begroting 2022		Saldo
		Lasten	Baten	
0 - Bestuur en ondersteuning				
0.1	0.1 Bestuur	2.340	-	2.340
0.2	0.2 Burgerzaken	553	-305	249
0.3	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	197	-258	-61
0.4	0.4 Overhead	9.077	-63	9.014
0.5	0.5 Treasury	1.597	-2.329	-733
0.61	0.61 OZB woningen	304	-4.445	-4.141
0.62	0.62 OZB niet-woningen	-	-1.339	-1.339
0.64	0.64 Belastingen overig	-	-19	-19
0.7	0.7 Algemene uitkering	-	-34.992	-34.992
0.8	0.8 Overige baten en lasten	72	-	72
0.9	0.9 Vennootschapsbelasting	1	-	1
0.10	0.10 Mutaties reserves	78	-1.252	-1.174
0.11	0.11 Resultaat rekening van baten en lasten			-
	Subtotaal	14.219	-45.002	-30.783
1 - Veiligheid				
1.1	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.035	-51	1.984
1.2	1.2 Openbare orde en veiligheid	508	-	508
	Subtotaal	2.543	-51	2.492
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	2.1 Verkeer en vervoer	4.519	-301	4.218
2.5	2.5 Openbaar vervoer	315	-60	255
	Subtotaal	4.833	-360	4.473
3 - Economie				
3.1	3.1 Economische ontwikkeling	382	-5	377
3.2	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	31	-11	20
3.4	3.4 Economische promotie	130	-327	-197
	Subtotaal	544	-343	201
4 - Onderwijs				
4.2	4.2 Onderwijshuisvesting	1.432	-41	1.391
4.3	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.857	-535	1.322
	Subtotaal	3.289	-577	2.712
5 - Sport, cultuur en recreatie				
5.1	5.1 Sportbeleid en activering	278	-20	258
5.2	5.2 Sportaccommodaties	1.764	-671	1.092
5.3	5.3 Cultuur	53	-	53
5.5	5.5 Cultureel erfgoed	65	-	65
5.6	5.6 Media	222	-	222
5.7	5.7 Openbaar groen en recreatie	2.691	-52	2.639
	Subtotaal	5.073	-744	4.329
6 - Sociaal domein				
6.1	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.769	-14	1.755
6.2	6.2 Wijkteams	864	-	864
6.3	6.3 Inkomensregelingen	6.409	-4.560	1.849
6.4	6.4 Begeleide participatie	3.194	-102	3.092
6.5	6.5 Inburgering	160	-	160
6.6	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	461	-	461
6.71	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.020	-100	920
6.72	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.884	-22	3.862
6.81	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	353	-	353
6.82	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	768	-	768
	Subtotaal	18.882	-4.797	14.084

				Bedragen * € 1.000
Taakveld		Begroting 2022		Saldo
		Lasten	Baten	
7 - Volksgezondheid en milieu				
7.1	7.1 Volksgezondheid	1.661	-	1.661
7.2	7.2 Riolering	2.537	-3.866	-1.329
7.3	7.3 Afval	3.240	-4.306	-1.065
7.4	7.4 Milieubeheer	1.119	-	1.119
7.5	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	171	-63	108
	Subtotaal	8.728	-8.235	494
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	8.1 Ruimtelijke ordening	1.345	-	1.345
8.2	8.2 Grondexploitatie	2.664	-2.346	318
8.3	8.3 Wonen en bouwen	1.145	-1.321	-176
	Subtotaal	5.153	-3.667	1.487
	Totaal baten en lasten	63.264	-63.775	-511

Begroting en het meerjarenperspectief

In het hiernavolgende onderdeel wordt inzicht gegeven in het te verwachten meerjarenperspectief voor de jaren 2023 tot en met 2025, waarbij de conceptbegroting voor 2022 als uitgangspunt is genomen. Voor de kaderstellende functie van de gemeenteraad is het van belang tevens de ontwikkelingen op de langere termijn te kennen. Met de meerjarenramingen wordt hierin, met het huidige inzicht in de cijfers voor latere jaren, zo goed als mogelijk voorzien. De meerjarenramingen dienen evenals de begroting voor het komende begrotingsjaar in beginsel structureel sluitend te zijn. Indien er risico's zijn voorzien met structurele gevolgen moet de meerjarenbegroting zelfs sluiten met een positief resultaat dat voldoende van omvang is om te voldoen aan de door de raad vastgestelde weerstandratio. Door het verwerken van de stelposten voor Focus met Ambitie en het nog niet verwerken van de verwachte positieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds laat deze meerjarenbegroting in tegenstelling tot bovenstaand beginsel, vanaf 2024 geen positief sluitend meerjarenbeeld zien. Met de positieve effecten van de Septembercirculaire én de te verwachten positieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds verwachten we dat we bij de Richtnota 2023 niet alleen een reëel en structureel positief begrotingsresultaat voor 2023 neer te kunnen zetten, maar tevens een reëel en structureel sluitend meerjarenbegrotingsbeeld.

In de meerjarenbegroting worden de consequenties van het beleid over een termijn tot drie jaren na het begrotingsjaar doorgerekend. Het gaat hierbij om beleid dat al is vastgesteld (bestaand beleid) en het beleid dat met het vaststellen van de begroting 2022 als nieuw beleid wordt aanvaard. De consequenties van het nieuwe beleid worden afzonderlijk in de (meerjaren-)begroting zichtbaar gemaakt, teneinde de financiële afwegingen bij keuzevraagstukken helder te krijgen.

In het recapitulatieoverzicht wordt een overzicht gegeven van de totale financiële positie voor 2022 tot en met 2025. In dit overzicht zijn de gegevens verzameld uit drie overzichten die op de hierna volgende bladzijden zijn opgenomen en achtereenvolgens de volgende informatie bevatten;

Overzicht I - Basisbegroting en de mutaties daarop in het meerjarenbeeld voor latere jaren

Hierin wordt een overzicht gegeven van alle baten en lasten van het bestaande beleid, voor 2022 doorgerekend met de in de begroting vermelde kaders voor 2022. Tevens is gekeken naar (wettelijk) onontkoombare ontwikkelingen met financiële consequenties. In het meerjarenbeeld is voor latere jaren voorts rekening gehouden met incidentele ramingen welke zijn opgenomen in de begroting voor 2022, deze zijn er voor latere jaren uitgefilterd of juist in latere jaren opgenomen indien deze niet van toepassing zijn op het begrotingsjaar 2022.

Overzicht II - Verplichte/noodzakelijke (vervangings)investeringen/uitgaven

Hierin worden de lasten van de verplichte (vervangings)investeringen vermeld, welke noodzakelijk zijn ter handhaving van het huidige voorzieningenniveau (bestaand beleid). Alle investeringen welke in de periode van het huidige meerjarenperspectief volledig zijn afgeschreven, worden beoordeeld op de noodzaak en tijdstip van vervanging en waar relevant voor de geraamde vervangingskosten opgenomen in dit overzicht.

Overzicht III – In voorgaande jaren werd in dit overzicht het door het college/ de raad voorgestelde budgetten voor inspanningen en ambities weergegeven. De budgetten van de inspanningen (dit ging nog om budgetten voor uitvoering van het Energieakkoord Holland Rijnland en budgetten voor het

uitvoering geven aan vervolgfases IBOR) zijn overgeheveld in de begroting 2022 naar de reguliere budgetten en maken daarmee onderdeel uit van de saldi in overzicht I.

Als nieuw in de begroting zijn in overzicht III de budgetten voor Focus met Ambitie opgenomen. Indien er al een krediet of budget is toegekend door de raad, dan is het opgenomen als krediet of budget. Als het krediet of het budget nog op een later moment moet worden toegekend door uw raad, dan is het verwerkt in de vorm van een stelpost. Het gaat hier om de ambities, die al waren opgenomen in de begroting 2021. Daarnaast zijn er ook stelposten en budgetten opgenomen voor ambities, waarvan de meerderheid van de fracties in aanloop naar de begroting 2022 heeft aangegeven deze in de begroting op te willen nemen. Bij het vaststellen van deze begroting wordt hierover specifiek een besluit genomen.

Recapitulatie overzicht meerjarenperspectief					
Bedragen * € 1.000					
	Begroting	Meerjarenbegroting			
Meerjarenbeeld en inspanningen Integrale Monitor (IM)	2022	2023	2024	2025	
I Saldo basisbegroting 2022 met mutaties voor niet structurele posten	-511 V	-222 V	-134 V	-522 V	
II Vervangingsinvesteringen/vrijval (kapitaallasten)	reeds verwerkt in basisbegr. 2021	79 N	112 N	284 N	
Begrotingsbeeld (incl. vervangingsinvesteringen)	-511 V	-143 V	-22 V	-237 V	
III Inspanningen vanuit de IM/ FmA	301 N	54 N	840 N	1.012 N	
Reeds verwerkt in basisbegroting 2022	-301 V	-301 V	-301 V	-301 V	
Begrotingsbeeld (incl. inspanningen IM)	-511 V	-390 V	517 N	473 N	

Basisbegroting en de mutaties daarop voor niet structurele posten				Overzicht I
				Bedragen * € 1.000
Totale baten en lasten bestaand beleid	2022	2023	2024	2025
Programma 1 Bestuur regio en middelen				
Lasten	4.124 N			
Baten	-420 V			
Saldo basisbegroting 2022	3.704 N	3.704 N	3.704 N	3.704 N
Mutaties in meerjarenbeeld op de begroting 2022:				
Variatie budget raad door cyclus verkiezingen		-17 V	-17 V	-17 V
Kosten tweejaarlijkse veiligheidsmonitor		3 N		
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen		0 N	4 N	-0 V
Meerjarenbeeld programma 1	3.704 N	3.690 N	3.691 N	3.687 N
Programma 2 Sociaal domein				
Lasten	26.177 N			
Baten	-6.315 V			
Saldo basisbegroting 2022	19.862 N	19.862 N	19.862 N	19.862 N
Mutaties in meerjarenbeeld op de begroting 2022:				
Dekking onderzoeks- en programmakosten Sportpad		250 N	250 N	250 N
Opdracht ondersteuning		159 N	-98 V	-139 V
Aanloopkosten opdracht ondersteuning		-35 V	-35 V	-35 V
Uitvoeringskosten WMO		50 N	90 N	140 N
BUIG		-58 V	-11 V	34 N
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen		0 N	-34 V	0 N
Bijdrage voor Inburgering / kansrijke start (gedekt uit algemene middelen)		1 N	1 N	1 N
Bijdrage aan Go!		160 N	160 N	160 N
Incidentele bijdrage aan Go! vanwege corona		-200 V	-200 V	-200 V
Participatiebudget naar Alphen vanuit Meicirculaire		10 N	19 N	19 N
RDOG: hogere bijdrage		36 N	36 N	36 N
Verhuur IKC Woubrugge		-	-8 V	-1 V
Incidentele ICT kosten		-9 V	-9 V	-9 V
		N	N	N
Meerjarenbeeld programma 2	19.862 N	20.226 N	20.024 N	20.119 N
Programma 3 Ruimte en leefomgeving				
Lasten	21.462 N			
Baten	-13.268 V			
Saldo basisbegroting 2022	8.194 N	8.194 N	8.194 N	8.194 N
Mutaties in meerjarenbeeld op de begroting 2022:				
Bijstelling bouwleges		200 N	400 N	400 N
Onderzoeks- en programmakosten Sportpad		-250 V	-250 V	-250 V
Afvalstoffenheffing kostendekkend maken		-206 V	-206 V	-206 V
Stijging secretarieleges		-25 V	-25 V	-25 V
Incidentele ICT kosten		-4 V	-3 V	-3 V
Doorbelasting vanuit huisvesting buitendienst		0 N	9 N	-0 N
Dekking variatie budget raad door cyclus verkiezingen		1 N	1 N	1 N
Verlengen landschapstafel t/m 2022		-10 V	-10 V	-10 V
Wijziging loonkosten		-17 V	-17 V	-17 V
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen		0 N	6 N	-
Afsluiten Rijnsaterwoude in 2023		30 N		
Afsluiten Rijnsaterwoude in 2023 tlv res.		-30 V		
Afsluiten Connexxion Leimuiden in 2024			282 N	
Afsluiten Connexxion Leimuiden in 2024 tlv res.			-282 V	
Mutatie saldo riolering		0 N	17 N	17 N
Meerjarenbeeld programma 3	8.194 N	7.884 N	8.115 N	8.100 N
Algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	11.501 N			
Baten	-43.773 V			
Saldo basisbegroting 2022	-32.271 V	-32.271 V	-32.271 V	-32.271 V
Mutaties in meerjarenbeeld op de begroting 2022:				
Vergoeding inbreng eigen vermogen VOF Braassemerland		110 N	110 N	110 N
Wegvallen exploitatiekosten vm Bona		-13 V	-13 V	-13 V
Mutatie algemene uitkering (obv meicirculaire)		357 N	346 N	58 N
Bijdrage BVO Rijn en Braassem		-1 V	1 N	1 N
Incidentele ICT kosten		-202 V	-202 V	-202 V
Restsaldo treasury		126 N	178 N	16 N
Bijdrage WW (tijdelijke vergoeding)		-50 V	-50 V	-50 V
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen		-1 V	14 N	-
Inhuur gegevensbeheer		-77 V	-77 V	-77 V
Meerjarenbeeld algemene dekkingsmiddelen	-32.271 V	-32.023 V	-31.965 V	-32.428 V
Meerjarenbeeld totaal resultaat programma's	-511 V	-222 V	-134 V	-522 V

Verplichte/noodzakelijke (vervangings)investeringen/uitgaven										Overzicht II	
Bedragen * € 1.000											
Onderwerp		totaal invest.	jaar verv.	afschr. term.	kapitaallasten						
					2022	2023	2024	2025			
Programma 1 Bestuur, regio en middelen											
Kapitaallasten programma 1						-	N	-	N	-	
Programma 2 Sociaal Domein											
Nieuwbouw de Elckerlyc (tbv IKC R.a.veen)		308	2021	40		9	N	9	N	9	N
Meerj. onderh.pl. de Schakel (tbv IKC R.a.veen)		29	2021	40		1	N	1	N	1	N
Nieuwbouw de Schakel (tbv IKC R.a.veen)		404	2021	40		12	N	12	N	12	N
Nieuwbouw de Wegwijzer (tbv IKC R.a.veen)		409	2021	40		12	N	12	N	12	N
Inr. uitbreiding de Roelevaer (tbv IKC R.a.veen)		12	2021	10		1	N	1	N	1	N
Bouw accommodatie 't Spant		154	2021	40		5	N	5	N	5	N
Meerjarenonderhoudsplan div. scholen		112	2022	40		3	N	3	N	3	N
Dakramen De Wegwijzer (tbv IKC R.a.veen)		62	2023	40				2	N	2	N
Dakrenovatie de Elckerlyc tbv IKC		30	2024	40						1	N
Kapitaallasten programma 2						44	N	46	N	47	N
Programma 3 Ruimte en leefomgeving											
Vervanging kunstwerken		67	2021	40		2	N	2	N	2	N
Vervanging kunstwerken		176	2022	40		5	N	5	N	5	N
Vervanging kunstwerken		919	2023	40				28	N	28	N
Vervanging kunstwerken		17	2024	40						1	N
Uitvoering speelruimtebeleidsplan		66	2022	10		7	N	7	N	7	N
Uitvoering speelruimtebeleidsplan		105	2023	10				11	N	11	N
Uitvoering speelruimtebeleidsplan		66	2024	10						7	N
Uitvoering speelruimtebeleidsplan		105	2025	10							
Uitvoering GRP 2019 - 2023		2.846	2022	div.		kap. lasten gedekt binnen grp					
Kapitaallasten programma 3						14	N	53	N	61	N
Kostenplaatsen											
Huisvesting	Vervanging werkplekken	93	2022	5		19	N	19	N	19	N
Voertuigen/gereedschappen											
	Voertuigen/gereedschappen	15	2023	div.		15	N				
	Voertuigen/gereedschappen	13	2024	div.						1	N
	Voertuigen/gereedschappen	25	2025	div.						5	N
	Kapitaallasten kostenplaatsen					34	N	19	N	26	N
Totaal kapitaallasten vervangingsinvesteringen						93	N	119	N	134	N
Ramingen dekking door vrijval van kapitaallasten						-13	V	-7	V	151	N
Op te nemen in de meerjarenbegroting						79	N	112	N	284	N

Overzicht nieuw beleid										Overzicht III
										Bedragen * € 1.000
Focus met Ambitie: Beschikbare budgetten van reeds opgestarte ambities										
Nr.	Omschrijving	2022		2023		2024		2025		
Programma 1 Bestuur, regio en middelen										
	Totaal programma 1	-		-	N	-		-		
Programma 2 Sociaal domein										
	Focus met Ambitie									
	Stelpost IKC Oude Wetering (kapitaallasten etc)	12	N	20	N	217	N	389	N	
	Stelpost nieuwbouw zwembad de Tweesprong (kap.lasten en MOP)					456	N	456	N	
	Totaal programma 2	12	N	20	N	673	N	846	N	
Programma 3 Ruimte en leefomgeving										
	Focus met Ambitie									
	Vergroenen openbare ruimte	100	N							
	Stelpost herinrichting Sportpad (beperkt)					98	N	98	N	
	Totaal programma 3	100	N	-	N	98	N	98	N	
Totaal financieel effect op meerjarenbeeld van reeds opgestarte ambities uit Focus met Ambitie		112	N	20	N	772	N	944	N	

Stelpost ambities, waarvoor separate besluitvorming nog moet plaatsvinden										
Nr.	Omschrijving	2022		2023		2024		2025		
Programma 2 Sociaal domein										
	Stelpost uitbreiding Kaskade/ Kiem(kapitaallasten etc)			34	N	68	N	68	N	
Programma 3 Ruimte en leefomgeving										
	Stelpost Zuideinde Hoogmade	189	N							
Totaal stelpost ambities uit Focus met Ambitie II, waarvoor nog separate besluitvorming moet plaatsvinden		189	N	34	N	68	N	68	N	
Totaal generaal Focus met Ambitie		301	N	54	N	840	N	1.012	N	